KESKISUOMALAINEN OYJ

Vuosikertomus

Yhdessä

UUDISTUEN

VUOSIKERTOMUS
KESKISUOMALAINEN OYJ

SUOMEN JOHTAVA

maakunta- ja paikallismedia

Tietoja osakkeen-omistajille

YHTIÖKOKOUS

Keskisuomalainen Oyj:n yhtiökokous pidetään perjantaina 26.4.2019 Jyväskylän Paviljongissa osoitteessa Lutakonaukio 12, Jyväskylä

OSINGONMAKSU

Osinkoon oikeuttavia K-sarjan osakkeita on 4 987 115 kpl ja A-sarjan osakkeita 5 728 088 kpl eli yhteensä 10 7 15 203 kappaletta. Emoyhtiön hallussa on omia osakkeita 21 500 kpl, niille ei makseta osinkoa.

Hallitus esittää, että osinkoa jaetaan 0,63 euroa osakkeelle. Osingon täsmäytyspäivä on 30.4.2019 ja maksupäivä on 8.5.2019, mikäli hallituksen ehdotus hyväksytään.

OSAKEREKISTERI

Yhtiön osaketietoja pitää Euroclear Finland Oy, p. 020 770 6000, faksi 020 770 6658. Osaketietoja koskevia asioita hoitaa Keskisuomalainen Oyj:ssä taloushallinto, Aholaidantie 3, 40100 Jyväskylä. Yhteystieto: Tiina Happonen, talouspäällikkö, Keskisuomalainen Oyj p. 050 3720 663.

TALOUDELLINEN INFORMAATIO

Keskisuomalainen Oyj julkaisee vuonna 2019 puolivuosikatsauksen 22.8.2019.

SIJOITTAJA-INFORMAATIO

Sijoittajainformaatioon liittyvissä asioissa yhteyshenkilönä toimii Keskisuomalainen Oyj:ssä Tiina Happonen, talouspäällikkö, p. 050 3720 663.

Sähköinen vuosikertomus vuodelta 2018 on julkaistu yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.keskisuomalainen.com kohdassa ”Sijoittajalle”. Painetun vuosikertomuksen voi tilata yhtiöltä: tiina.happonen@keskisuomalainen.fi

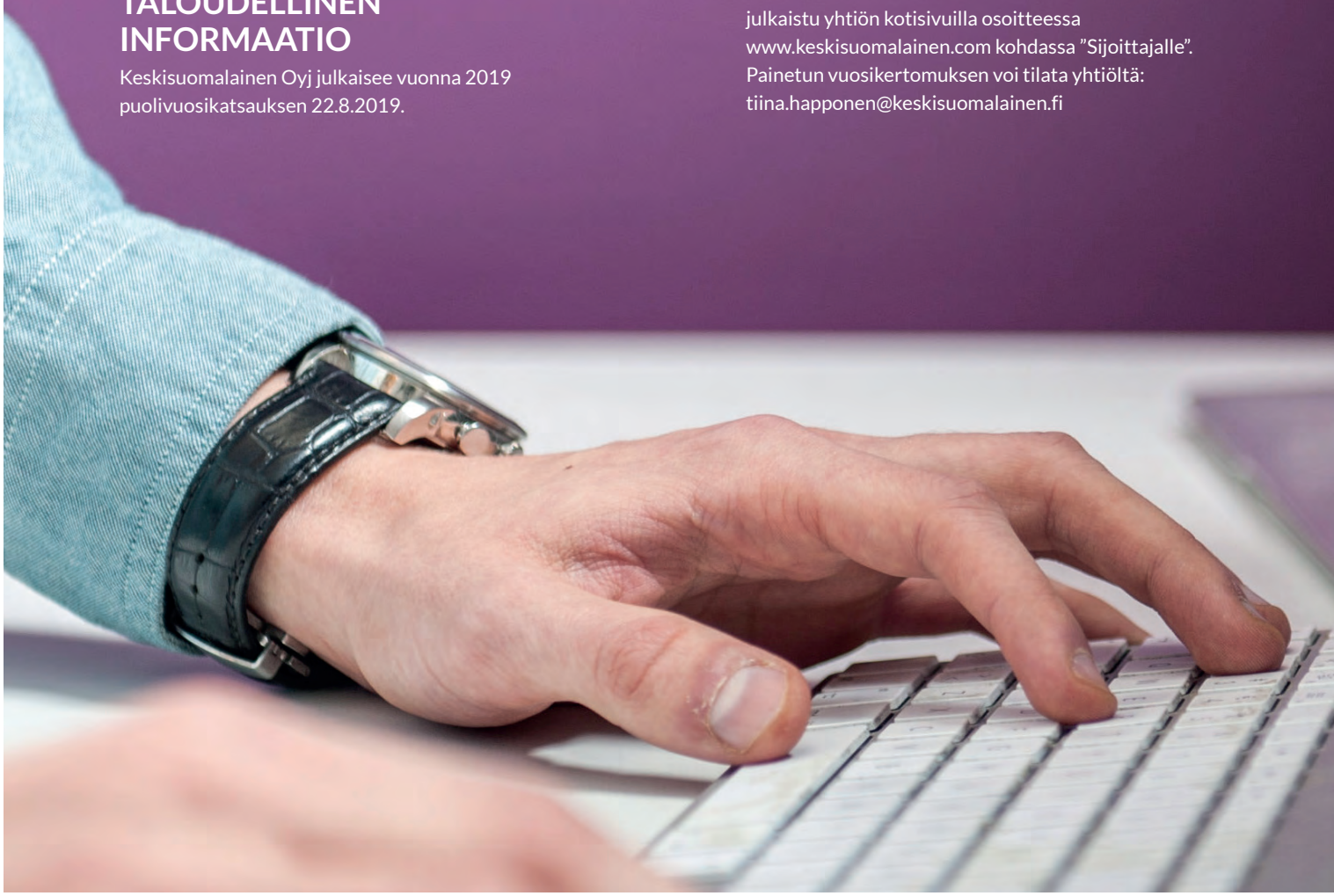

MEDIATALO KESKISUOMALAINEN **LYHYESTI**

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

LIIKEVAIHTO

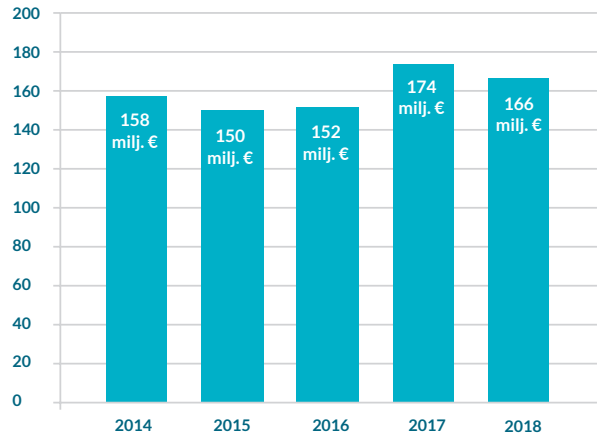

LIIKEVOITTO

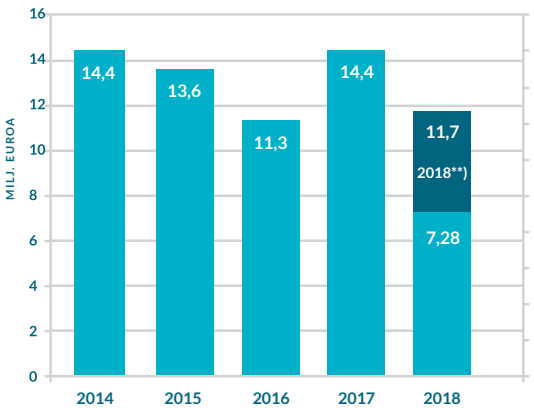

LIIKEVOITTO %

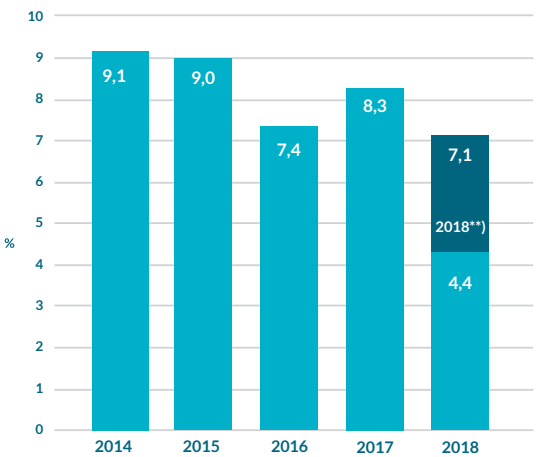

TULOS/OSAKE OSINKO/OSAKE

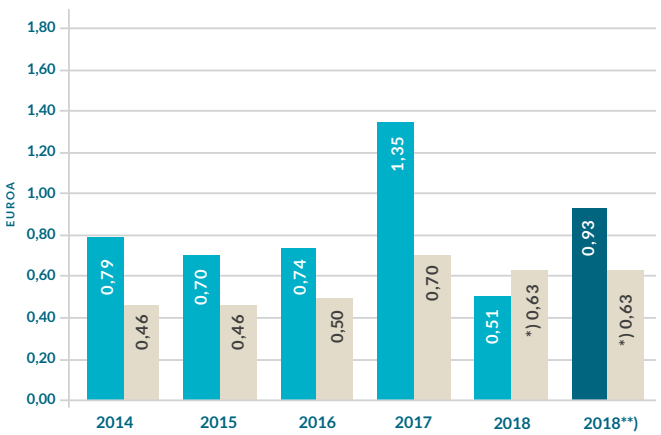

OMAVARAISUUSASTE

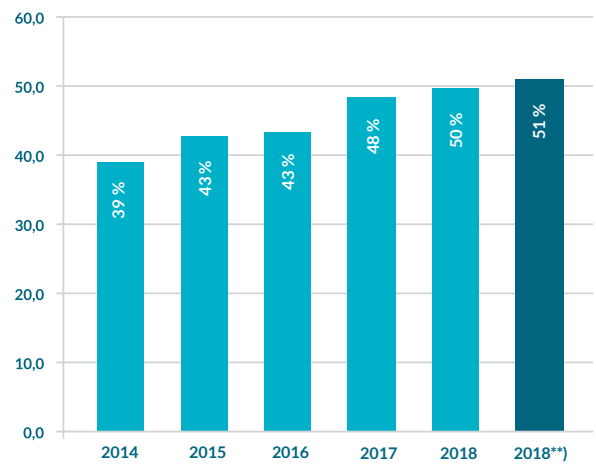

*) Hallituksen esitys yhtiökokoukselle
**) Ilman arvonalentumisia

166,1 me

LIIKEVAIHTO

11,7 me

LIIKEVOITTO ILMAN ARVONALENNUKSIA

	2018 **)	2018	2017	2016	2015	2014
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut						
Liikevaihto, Me	166,1	166,1	174,1	152,0	149,8	157,7
Liikevoitto, Me	11,7	7,3	14,4	11,3	13,6	14,4
• % liikevaihdosta	7,1	4,4	8,3	7,4	9,0	9,1
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja, Me	12,3	7,8	17,5	10,0	9,8	10,6
• % liikevaihdosta	7,4	4,7	10,1	6,6	6,5	6,8
Tilikauden voitto	9,8	5,4	14,5	7,9	7,7	8,6
• % liikevaihdosta	5,9	3,2	8,3	5,2	5,1	5,5
Oman pääoman tuotto (ROE), %	11,8	6,6	18,6	11,2	11,8	14,2
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	9,4	6,4	13,3	8,7	9,7	11,1
Omavaraisuusaste, %	51,0	49,6	48,4	43,3	42,7	39,0
Bruttoinvestoinnit, Me	7,9	7,9	3,5	14,7	3,5	6,5
• % liikevaihdosta	4,7	4,7	2,0	9,7	2,3	4,4
Taseen loppusumma, Me	175,4	170,9	181,9	178,6	164,4	168,3
Henkilöstö keskimäärin	1330	1330	1377	1185	1146	1210
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tulos/osake, eur	0,93	0,51	1,35	0,74	0,70	0,79
Oma pääoma/osake, eur	7,79	7,38	7,65	6,74	6,18	5,82
Osakekohtainen osinko, eur	*) 0,63	*) 0,63	0,70	0,50	0,46	0,46
Osinko/emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tulos, %	67,7	122,7	52,0	67,8	65,3	58,0
Efektiivinen osinkotuotto, %	7,2	7,2	7,2	6,6	5,6	5,2
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	9,4	17,1	7,2	10,3	11,8	11,3
Osakkeen osakeantioikaistu kurssikehitys						
• alin, eur		8,74	7,66	7,06	8,10	8,42
• ylin, eur		14,30	10,28	8,35	10,65	10,70
• keskikurssi, eur		10,59	9,30	7,70	9,02	9,10
Osakekannan markkina-arvo A-osakkeille, Me		43,9	48,7	38,4	46,6	49,4
Koko osakekannan markkina-arvo, Me		94,0	103,6	81,5	88,7	95,6
Osakkeiden vaihdon kehitys koko osakekannasta						
osakkeiden lukumäärä		416 637	391 192	443 676	295 453	286 414
% A-sarjan osakkeista		8,3	7,8	8,8	5,2	5,2
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 1000 kpl		10.711	10.711	10.714	10.715	10.715

Bruttoinvestointeihin sisältyy myös investointien ennakkomaksut.
*) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle osingon määrästä.
**) ilman arvonalentumisia

KESKISUOMALAINEN OYJ

Mediasepät

kamua

ESA DIGITAL

omnipress

neon|media

IRO
Research & Consulting

LEHTI SEPÄT

Tietoykkönen

PAINOTALO PLUS DIGITAL

SAVON JAKELU

SSM
SUOMEN SUORAMAINONTA

Suur Jyväskylän Lehti
shaker
Tallinna 24.ee
Matti ja Liisa
Helsingin Uutiset
Päijät-Häme
aromi
Länsi-Uusimaa
Uusi Lahti
Seinäjoen Sanomat
Heinäveden Lehti
Viita Sanomat
Itä-Häme
Iisalmen Sanomat
Viikko Savo
Uutis-Jousi
Tamperelainen
moottori
Pieksämäen Lehti
Warkauden Lehti
Kuopion Kaupunkilehti
Sisä-Suomen Lehti
Nurmijärven Uutiset
Hankasalmen Sanomat
Länsiväylä
5 Viispiikkinen
Aamuposti
Sipoon Sanomat
Keskisuomalainen
Pielavesi Keitele
Miilu
Radio Voima
Pikkukaupunkilainen
Keski-Uusimaa
Viitasaaren Seutu
Saaristolainen
Lappeenrannan Uutiset
Etelä-Suomen Sanomat
Vantaan Sanomat
Sampo
Koillis-Savo
Soisalon Seutu
Uusimaa
Hollolan Sanomat
Töllötin
Aamuposti Viikko
Imatralainen
Orimattilan Aluelehti
Nastola-lehti
Turkulainen
Iltamakasiini.fi
Mäntsälän Uutiset
evento
Savon Sanomat
Laukaa-Konnevesi
Joroisten Lehti
Keski-Uusimaa Viikko
Vihdin Uutiset
Pitäjäläinen
Sisä-Savo
Länsi-Uusimaa

KESKISUOMALAINEN OYJ

LEHDET JA SÄHKÖISET MEDIAT

JAKELU

TUTKIMUS-PALVELUT

DIGI-PALVELUT

KIINTEISTÖ-LIIKETOIMINTA

MARKKINOINTI- JA VIESTINTÄ-PALVELUT

GRAAFISET TUOTANTO-PALVELUT

PAINO-PALVELUT

TAPAHTUMAT

KONSERNIN LEHTIMEDIOIDEN VAIKUTUSALUEET

Vahvasti valtakunnallinen.
Aidosti paikallinen.

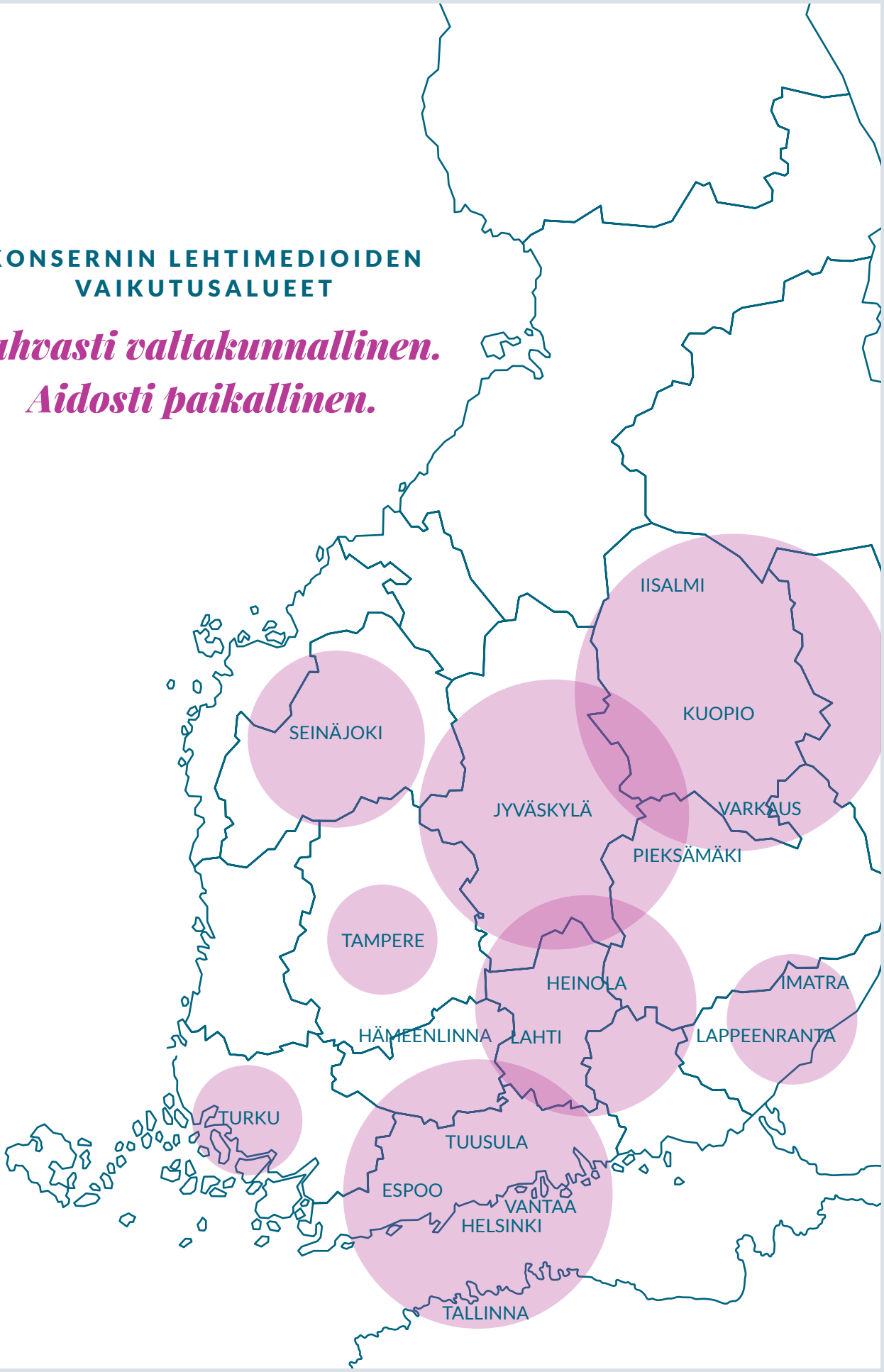

FINNISH MEDIA GROUP

Mediatalo Keskisuomalainen

NEWSPAPERS AND DIGITAL MEDIAS

DIGITAL SERVICES

GRAPHIC PRODUCTION SERVICES

RESEARCH SERVICES

MARKETING AND COMMUNICATIONS SERVICES

PRINT SERVICES

DISTRIBUTION

REAL ESTATE BUSINESS

EVENTS

62

NEWSPAPERS AND DIGITAL MEDIAS

REVENUE OF

166

MILLION EUROS

ALMOST

2 000

EMPLOYEES

Keskisuomalainen is a public media group.

It publishes 62 newspapers and periodicals read by 1,97 million consumers every week.

Loppuvuodesta tuloksemme kääntyi nousuun

Vuosi 2018 oli Mediatalo Keskisuomalaiselle – kuten koko toimialalle – haasteellinen. Ensimmäinen vuosipuolisko oli yhtiölle tuloksellisesti vaikea. Toisella vuosipuoliskolla tulos parani verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Liikevaihto jäi kuitenkin vuodesta 2017, kuten myös yhtiön liikevoitto ja tulos. Vuoden 2017 parempaan tulokseen vaikutti kunnallisvaalit, jolla oli iso vaikutus mediamyyntiimme. Suomen talouden vahvasta suhdanteesta huolimatta mediamainonnan määrä Kantar TNS:n mukaan laski lähes kaksi prosenttia. Tämä on seurausta kilpailun kiristymisestä ja kansainvälisten digijättien, kuten Googlen ja Facebookin, roolin vahvistumisesta.

Yhtiön kulttuurin mukaisesti reagoimme nopeasti alkuvuoden vaisuun tulokseen tehostamalla toimintaamme. Pääsimmekin nopeasti tulokselliselle uralle. Olemme systemaattisesti tehostaneet toimintaamme perinteisessä kustannusliiketoiminnassa ja luoneet samalla liikkumatilaa tarvittaville panostuksille, erityisesti digitaaliseen sekä muuhun uuteen liiketoimintaan. Uudet liiketoiminnat ovat vahvassa kasvussa, ja rakennamme uutta tuotekonaisuutta sisältö- ja mediatuotteisiimme.

Keskisuomalainen-konserni on viime vuodet hakenut järjestelmällisesti kasvua pyrkimyksenään turvata ja kasvattaa omistaja-arvoa. Alan muihin toimijoihin verrattuna yhtiön viimeisen kymmenen vuoden kasvu on ollut vahvaa. Olemme kasvattaneet liikevaihtoamme vuodesta 2009 vuoteen 2018 noin 70 prosenttia. Tämä on mahdollistanut absoluuttisen tuloksen ylläpitämisen tasolla, joka on turvannut vakaan osingonmaksun ja liiketoiminnan kehittämisen.

Liikevaihtomme vuonna 2018 oli 166,1 miljoonaa euroa, josta oikaistu liikevoitto oli 11,7 miljoonaa euroa. Käyttökate oli edelleen vahvalla tasolla ollen 20 miljoonaa euroa. Oikaistu omavaraisuusaste nousi 51 prosenttiin. Näillä tunnusluvuilla hallitus esittää yhtiökokoukselle 0,63 euroa osinkoa osakkeelta.

Yhtiön kassavirta ja vahva omavaraisuus mahdollistavat osakasystävällisen osinkotason kestävällä taloudellisella pohjalla osakkaille. Efektiivinen osinkotuotto osakkeen viimeaikaisella kurssitasolla on yli kuusi prosenttia.

MENESTYMINEN VAATII KYKYÄ UUDISTUA JA TOIMIA TEHOKKAASTI.

Tytäryhtiömme operoima Neste-media ja julkisen liikenteen uudet markkinointiratkaisut ovat hyviä esimerkkejä digitaalisesta kasvustamme. Rakennamme markkinoille valtakunnallisia ja kattavia digitaalisten näyttöpintojen markkinointikonsepteja ja -tuotteita. Yli 50-prosenttisesti omistamamme Neonmedia on Suomen johtava paikallis- ja kaukoliikenteen digitaalisten mainosratkaisujen toimittaja. Uskomme, että ilmastonmuutos ja muut ympäristöön liittyvät megatrendit kiihdyttävät joukkoliikenteen merkitystä. Sen seurauksena asiakkaillammekin on enemmän tarvetta joukkoliikenteen kattaviin markkinointiratkaisuihin.

Tähän kokonaisuuteen niveltyy hyvin myös konsernin laajentuva radioliiketoiminta ja suunnitteilla oleva audiostrategia. Konserni sai syksyllä 2018 radiotoimiluvat. Radioliiketoiminta alkaa vuonna 2020 pääkaupunkiseudulla, Pirkanmaalla ja Jyväskylässä. Nämä uudet taajuudet yhdessä jo Lahdessa vaikuttavan Radio Voiman kanssa muodostavat kattavan radiokokonaisuuden. Tämä laajentaa entisestään konsernin mediatarjontaa. Vahvistimme tutkimusliiketoimintaamme ostamalla tunnetun tutkimusyhtiö IROResearch Oy:n kesäkuussa. Tavoitteenamme on kehittää myös tutkimusliiketoimintaamme eteenpäin.

Keskisuomalainen Oyj allekirjoitti vuoden 2018 lopulla kaupan Janton Holdings

Oy:n konkurssipesän kanssa Suomen Suoramainonnan (SSM) ostamisesta. Ostettu yhtiö liitettiin osaksi konsernia vuoden 2019 alusta. Yrityskauppa nostaa merkittävästi Keskisuomalainen Oyj:n liikevaihtoa vuonna 2019. SSM:n liikevaihto vuonna 2018 oli 33,5 miljoonaa euroa. Yhtiö työllisti keskimäärin vuonna 2018 noin 170 päätoimista toimihenkilöä ja 4000 jakajaa. Suomen Suoramainonta toimii valtakunnallisesti ja vahvistaa tuotteillaan Keskisuomalainen-konsernin mediatuotteiden valikoimaa. Ostettu yhtiö on myös Suomen johtava kaupunkilehtien jakelija ja Keskisuomalainen Oyj on Suomen suurin kaupunkilehtikustantaja – synergia on aivan ilmeinen.

Huolimatta digitaalisten sisältötuotteiden arvonlisäveron alennuksesta on mediamarkkina Suomessa ja maailmalla kovassa paineessa. Menestyminen vaatii kykyä uudistua ja toimia tehokkaasti. Kasvun aikaansaaminen on edellytys omistaja-arvon säilyttämiselle ja kehittämiselle. Keskisuomalainen Oyj:ssä olemme yksiselitteisesti sitoutuneet omistaja-arvon rakentamiseen kestävällä tavalla.

Tämä näkyy vastuullisuudessamme ja sitoutuneisuudessamme. Vastuullisuuden käsitämme laajasti niin suhteessa asiakkaisiimme, omistajiimme kuin ympäristöömmekin.

Keskisuomalainen-konserni on ollut vahva ja kasvava toimija suomalaisessa mediakentässä viime vuodet. Olemme rakentaneet strategiamme kautta omaa tietämme ja tulemme toimimaan näin myös tulevaisuudessa. Emme jättäydy odottamaan tulevaa kohtaloamme, vaan rakennamme sen itse. Uudistumme, kasvamme ja palvelemme vastuullisesti.

Kiitän omistajiamme vastuullisesta sitoutuneisuudesta ja luottamuksesta yhteisen yrityksemme tulevaisuuden rakentamiseen.

Vesa-Pekka Kangaskorpi
toimitusjohtaja
Keskisuomalainen Oyj

MEDIATALO KESKISUOMALAISEN **KASVUPOLUT**

Pitkillekin bussimatkoille mainontaa

Mediatalo Keskisuomalaisen palvelutarjontaa kasvatti elokuussa 2018 ostettu Neonmedia Oy:n osakekannan enemmistö. Yhtiö tarjoaa mainostajille paikallisliikenteen digitaalisia mainosmediaratkaisuja. Parhaillaan Neonmedia rakentaa uutta uniikkia mediakonseptia kaupunkien väliseen bussiliikenteeseen.

–Tämä antaa mainostajalle uusia mahdollisuuksia usean miljoonan matkustajan tavoittamiseen, sanoo toimitusjohtaja **Jari Lähdemäki.**

Tuoreella tytäryhtiöllä on liiketoimintaa 20 kaupungissa.

Neonmedialla on paikallisliikenteen mainosmediaratkaisujen lisäksi diginäyttöjä muun muassa OnniBus.com Oy:n liikennöimissä autoissa. OnniBus.comin kaupallisen johtaja **Petteri Rantalan** mukaan yhteistyö on tuonut yhtiölle strategisesti merkittävän ja tärkeän uudistuksen.

–Meillä on ollut tarve infrastruktuurille, jolla tiedottaa omista, yhteistyökumppaneiden tai sidosryhmiemme asioista matkustajille. Meille yhteistyö Neonmedian kanssa on ratkaissut monta asiaa. Ja tietysti olemme tyytyväisiä siitä, että järjestely on ollut meille vaivaton, Rantala sanoo.

Asiakasindeksi 2018 -tutkimusraportin mukaan OnniBus.com ylsi asiakaskokemuksessa kymmenen parhaan yrityksen joukkoon Suomessa sijoittuen joukkoliikenteen palveluntarjoajista parhaaksi. Rantalan mukaan mainosnäytöillä voidaan parantaa asiakkaan asiakaskokemusta tukemalla hänen matkasuunnitelmiaan ja tarjota matkakokemusta parantavaa tietoa. Busseissa on käytössä paikkasidonnainen mainonnan kohdentaminen.

–Matkustajalle voidaan tarjota puoli tuntia ennen Turkua paikallisia tietoja esimerkiksi ravintoloista, kulttuurista ja tapahtumista, Rantala sanoo.

OnniBus.com operoi 170 lähtöä päivässä. Sen reitistö yhdistää 50 kaupunkia Suomessa. Yhtiöllä on nykyisestä kaukoliikenteen linja-automarkkinasta noin puolet.

–Tämä yhteistyö on vienyt myös Mediatalo Keskisuomalaisen sellaisille paikkakunnille, missä emme ole toimineet aikaisemmin, sanoo Jari Lähdemäki.

Parhaillaan Neonmedia Oy asentaa useille yhtiöille pilotteja.

–Tavoitteena meillä on saada tämän vuoden aikana markkina haltuun.

Tekoälyä ja paikkatietoa

JYVÄSKYLÄN BUSSEIHIN

Neonmedia Oy ja Jyväskylän seudun joukkoliikenne sopivat kattavasta joukkoliikenteen infojärjestelmästä maaliskuussa 2019. Kesän loppuun mennessä 50 paikallisbussissa on kaksi näyttölaitetta. Jokaisessa näyttölaitteessa on vierekkäin kaksi näyttöä, toinen on joukkoliikenteen hallinnoima matkustajainformaationäyttö, toinen Neonmedian hallinnoima mainosnäyttö.

Neonmedian näyttötaulut busseissa käyttävät paikkatietoa hyödyntävää teknologiaa. Matkustajainformaatio muodostuu reittikohtaisesta karttanäkymästä ja seuraavien pysäkkien infotiedoista. Mainostilaa voidaan ohjata paikkasidonnaisesti tai tekoälyyn pohjautuvilla toiminnallisuuksilla. Tätä on ollut rakentamassa Mediatalo Keskisuomalaisen osakkuusyhtiö Arena Interactive. Teknologia käyttää Tässä.fi-järjestelmän tuotannollista pohjaa.

Jyväskylä on ensimmäinen kaupunki, jossa tekoälyä ja paikkatietoa käytetään paikallisliikenteessä. Järjestelmiä on testattu pilottibussissa kuukausien ajan. Järjestelmä tarjoaa uusia mahdollisuuksia mainostajalle.

–Esimerkiksi jos bussi lähestyy tiettyä asuinaluetta, alueen myytävät asuntokohteet ilmestyvät ruudulle, kertoo Neonmedian toimitusjohtaja **Jari Lähdemäki.**

Bussimainonta tuo uusia mahdollisuuksia myös printtimainokselle, sillä lehdessä oleva ilmoitus voi kulkea jatkossa myös bussien mainosnäytöille.

–Tässä ei ole kysymys pelkästään mainonnan tuomisesta busseihin, vaan isommasta kuvasta. Paikallisliikenteen palveluiden ja kokemuksen kehittämistä pidetään kaikkialla maailmassa todella tärkeänä. Matkustajamäärät kehittyvät myönteiseen suuntaan, ja julkinen keskustelu ilmastomuutoksesta ohjaa käyttämään enemmän paikallisliikennettä.

Yhteistyötä Jyväskylän seudun joukkoliikenteen kanssa tehdään myös uutisrintamalla, sillä Jyväskylässä sanomalehti Keskisuomalainen tuottaa uutissisältöjä näytöille.

Neonmedian ja Mediatalo Keskisuomalaisen yhteistyö starttasi Lähdemäen mukaan juuri oikeaan aikaan.

– Bussimedian laajentaminen koko Suomeen vaatii vahvan mediatalon ja bussimediateknologian osaamista, Mediatalo Keskisuomalaisen laajat myyntiverkostot mahdollistavat meille palvelun nopean kaupallistamisen, Lähdemäki sanoo.

Jyväskylässä

135 000
MATKAA VIIKOSSA

7 000 000
MATKAA VUODESSA

PRO DIES
Diesel
20.05
13.20

Digitaalinen ulkomainonta

Tavoitamme lähes kaksi miljoonaa kuluttajaa viikossa

1200

NESTE-NÄYTTÖÄ

39

DIGITAALISTA ULKOMAINOSTAULUA

30

KAUPPAKESKUS-NÄYTTÖÄ

Mediatalo Keskisuomalainen on viimeisten vuosien aikana laajentanut digitaalisten näyttötaulujen liiketoimintaansa.

Digitaalinen ulkomainonta tavoittaa noin 1,8 miljoonaa suomalaista* eli noin 42 prosenttia suomalaisista. Miehet ja nuoret alle 30-vuotiaat suomalaiset ovat selvästi aktiivisin kuluttajaryhmä. Erityisesti digitaalinen ulkomainonta tavoittaa nuoria kuluttajia: Viikon aikana kohteet tavoittavat 523 000 alle 30- vuotiasta kävijää.

Mediatarjontaan kuuluu lähes 1200 Neste-liikenneasemalla olevaa digitaalista näyttötaulua. Neste-mediat tavoittavat jo yli miljoonaa autoilijaa viikossa.

–Mittarikentällä sijaitsevia diginäyttöjä on vaikeaa olla huomaamatta. Kun kuluttaja tankkaa autonsa Neste-asemilla, hän on samalla sidottu diginäytön mainokseen kahden ja puolen minuutin ajaksi. Mainoksella on silloin jakamaton huomioarvo, sanoo Mediatalo Keskisuomalaisen kaupallinen johtaja **Mikko Pakarinen**.

Viime vuonna Mediatalo Keskisuomalainen osti bussinäyttöjen markkinointiratkaisuihin erikoistuneen Neonmedian.

Myös Big One –tienvarsinäytöt ovat kasvattaneet tavoittavuuttaan. Mediatalo Keskisuomalaisella on noin 39 tienvarsinäyttötaulua vilkkaasti liikennöityjen teiden varsilla ja kaikkiaan yli 30 kauppakeskusnäyttöä kahdeksassa kaupungissa. Näyttötauluja on muun muassa Isossa Omenassa ja Myyrmannin kauppakeskuksessa.

–Mediatalo Keskisuomalainen rakentaa strategiansa pohjalta aktiivisesti Suomen oloihin ainutlaatuista digitaalista ulkomediakokonaisuutta, sanoo konsernijohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi.**

*) **Mediatalo Keskisuomalaisen digitaalisen ulkomainonnan kohteissa käy viikoittain jo 1,8 miljoonaa suomalaista kävijää, joilla on mahdollisuus nähdä kohteissa esitettävää digitaalista mainontaa. Valtakunnallisen tutkimuksen teki Kantar TNS joulukuussa 2018, vastaajia oli 3200.**

Mediatalo Keskisuomalaisesta merkittävä jakelutoimija Suomeen

Suomen Suoramainonta Oy liittyi konserniperheeseen.

Keskisuomalainen Oyj ja Janton Holdings Oy:n konkurssipesä allekirjoittivat joulukuussa 2018 kauppakirjan, jolla Keskisuomalainen Oyj osti Suomen Suoramainonta Oy:n osakkeet. Kauppa astui voimaan ja omistusoikeus osakkeisiin siirtyi heti vuoden 2019 alusta.

Suomen Suoramainonta Oy on Suomen suurin yksityinen osoitteettomien painotuotteiden jakelija. Sen valtakunnallinen verkosto tavoittaa noin 2,4 miljoonaa kotitaloutta. Jakeluverkon läpi kulkee vuosittain noin 1,2 miljardia jakelukappaletta.

Kaupan ansiosta Keskisuomalainen Oyj:n vuoden 2019 liikevaihto kasvaa ja kaupalla uskotaan olevan positiivinen käyttökatevaikutus. Kauppa laajentaa konsernin tuote- ja palveluvalikoimaa entisestään.

–Meistä kasvoi merkittävä valtakunnallinen jakelutoimija. Olemme myös Suomen suurin kaupunkilehtien kustantaja, joten tämä on meille erinomainen liitto. Samalla tämä on luonteva jatko kasvuhakuiselle konserni- ja kaupunkilehtistrategiallemme, Mediatalo Keskisuomalaisen toimitusjohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi** sanoo.

Meillä on myös varhaisjakeluyhtiö Savon Jakelu, joka hoitaa varhaisjakelua Savossa. Lisäksi Mediatalo ESA hoitaa varhaisjakelua Päijät-Hämeessä.

Suomen Suoramainonta

3 968

TYÖNTEKIJÄÄ

34 me

LIIKEVAIHTO

Tutkimusliiketoiminta kasvoi yrityskaupoilla

IROResearch on markkina- ja mielipidetutkimuksiin erikoistunut tutkimusyhtiö.

Keskisuomalainen Oyj osti kesäkuussa 2018 markkina- ja mielipidetutkimuksia tekevän IROResearch Oy:n. Yhtiön liikevaihto oli vuonna 2018 3,7 miljoonaa euroa ja yhtiön kannattavuus on erinomaisella tasolla. Yritys työllistää lähes sata henkilöä, joista 19 on kokoaikaisia.

–Keskisuomalainen Oyj rakentaa yrityskaupalla digitaalisuutta hyödyntävän liiketoimintakokonaisuuden markkinointitutkimuksesta. IROResearch on alansa arvostettu lippulaivayritys, jonka asiakaskunnassa on useita johtavia suomalaisyrityksiä ja yhtiön henkilökunta muodostuu alansa huippuammattilaisista. Tarkoituksenamme on viedä tutkimustoimintamme ja IROResearch Oy seuraavalle tasolle, toteaa Keskisuomalainen Oyj:n konsernijohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi.**

Yrityskauppa jatkaa Keskisuomalainen-konsernin kasvustrategiaa.

–Kasvamme perinteisen printtiliiketoiminnan lisäksi synergisille toimialoille, erityisesti haemme kasvua digitaalisesta liiketoiminnasta, Kangaskorpi sanoo.

Vuoden 2018 aikana tutkimusyhtiö toteutti yli 500 tutkimusprojektia. Suurin osa projekteista oli yritysten markkinoinnin päätöksentekoa tukevia tutkimuksia.

–Tutkimme markkinoita ja mielipiteitä sekä analysoimme näitä. Asiakkaamme tekevät isojakin suunnanmuutoksia tutkitun tiedon perusteella. Maailmassa riittää tietoa, mutta yrityksillä on pulaa älykkäistä johtopäätöksistä, sanoo toimitusjohtaja **Vesa Väisänen**.

Kaupat tuovat Väisäsen mukaan mahdollisuuksia kasvattaa tutkimusyhtiön liiketoimintaa esimerkiksi Mediatalo Keskisuomalaisen yritysmyyntipalvelu Meksin kautta.

Keskisuomalainen-konsernissa on jo entuudestaan toinen tutkimusyhtiö, vaaligallupeista ja markkinatutkimuksista tunnettu Tietoykkönen Oy.

Menestyksekästä

TUTKIMUSTA MYÖS VERKOSSA

Tutkimusyhtiöille digitaalinen murros on ollut tiukkaa, mutta IROResearch on tehnyt onnistuneen käännöksen murroksessa ja kaupallistanut menestyksekkäästi tutkimusta myös verkkoon.

Nykyisin IROn tutkimuksista noin 60–70 prosenttia tehdään verkossa. Toimitusjohtaja **Vesa Väisänen** sanoo, että verkkotutkimukset ovat euromäärältään pienempiä, mutta niitä tehdään koko ajan enemmän.

–Puhelinhaastatteluita tehdään edelleen, sillä hyvän puhelinhaastattelijan saamaa inhimillistä kontaktia ei voita mikään.

Asiakkaan tutkimusten problematiikka on keskittynyt tänä päivänä usein asiakaskokemukseen ja sitä lähestytään tutkimuksissa eri näkökulmista. Väisäsen mukaan tutkimuksella sytytetään ja sammutetaan lamppuja, yhdistetään asioita ja saadaan uusia kombinaatioita.

–Analyysivaihe on aina hedelmällisintä, koska siellä hoksataan uutta. Tässä vaiheessa tarvitaan ammattimaisuutta, sillä työ on eettisesti vaativaa, analyysissä ei saa värittää tai ylitulkita tuloksia.

HELSINKI
PIRKANMAA
JYVÄSKYLÄ
LAHTI

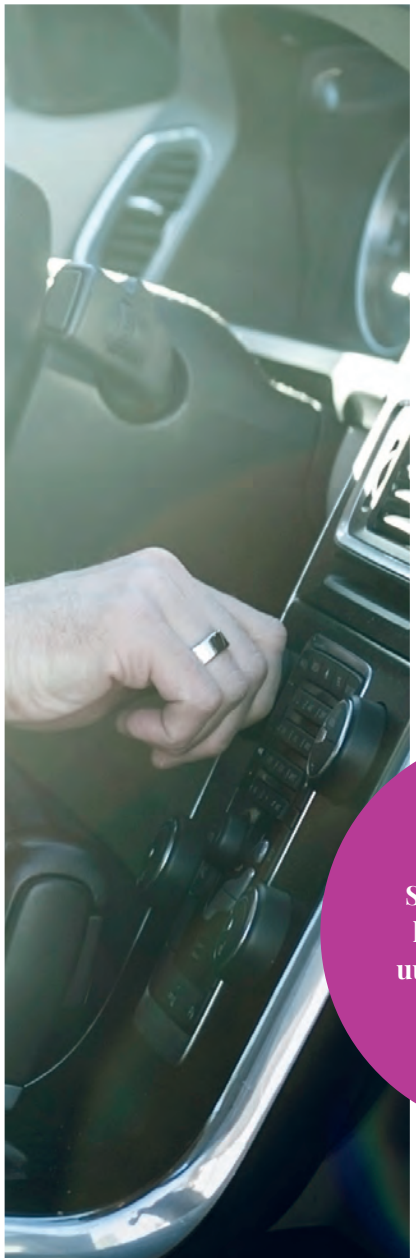

Radioliiketoiminta

Uutta voimaa sekä myyntiin että sisältöön

Mediatalo Keskisuomalainen laajentaa radiotoimintaansa kolmella uudella paikallisradiolla vuoden 2020 alussa. Valtioneuvosto myönsi marraskuussa radiotoimiluvat Etelä-Suomen Media Oy:lle Helsinkiin ja Pirkanmaalle sekä Keski-Suomen Media Oy:lle Jyväskylään. Lisäksi viestintävirasto myönsi toimiluvat Mediatalo ESA Oy:lle Lahteen, jossa toimii jo Radio Voima. Kaikki yhtiöt kuuluvat Keskisuomalainen-konserniin.

Mediatalo Keskisuomalaisen operatiivinen johtaja **Erkki Summanen** toteaa, että radioliiketoiminta tuo hyvän lisän sisältötarjontaan ja parantaa mediamyynnin edellytyksiä.

–Radio kestää aikaa, ja se on kasvussa mediamarkkinoilla. Radio on nopea reagoimaan, henkilökohtainen ja paikallinen, mikä sopii hyvin Mediatalo Keskisuomalaisen lähtökohtaiseen ajatteluun. Näen meidät yhtiönä, joka on siellä, missä ihmisetkin ovat, Summanen sanoo.

Suunnittelutyö on hyvässä vauhdissa, mutta tekemistä riittää myös tulevaan. Summanen listaa, että vuoden 2019 aikana muun muassa tarkennetaan kohderyhmät, tutkitaan paikkakuntakohtaisia markkinoita, linjataan konsernin sisäinen työnjako ja rakennetaan ohjelmakarttaa.

– Sisällössä voimme hyödyntää meidän olemassa olevaa osaamistamme, kuten vahvaa uutistuotantoa. Täytyy suunnitella, kuinka erotumme omilla vahvuuksillamme ja kuinka pystymme yhdistämään fiksulla tavalla paikallisuuden ja valtakunnallisuuden, Summanen sanoo.

Summasen mukaan mediamyynti aloitetaan jo reilusti ennen kuin päästään radioaalloille.

– Sen tiedän, että radiossa korostuu paikallisuus ja se on niin sanotusti aikuisen kuulijan radio, Summanen kuvailee.

Sisällöissä voimme hyödyntää vahvaa uutistuotantoamme.

Elastinen kertoi työurastaan

Erilaisten tieto-iskujen lisäksi puhujana messuilla vieraili Elastinen, joka kertoi inspiroivasti oman polkunsa löytämisestä ja siihen liittyvistä peloista. Elastinen on musiikki- ja viihdealan moniottelija, joka oman musiikillisen uransa ohella tuottaa musiikkia muille artisteille sekä toimi Rähinä Records levy-yhtiön toimitusjohtajana vuoteen 2015.

Rekrymessuista tuli huippumenestys

Keski-Suomen Media ja Jyväskylän Messut Oy järjestivät yhdessä Rekry, työelämä & koulutus -messut Jyväskylän Paviljongissa tammikuussa 2019.

Tapahtuma kokosi yhteen Keski-Suomessa uusia työntekijöitä rekrytoivat yritykset ja työpaikkaa vaihtavat tai etsivät ammattilaiset. Tapahtumassa oli esillä yli sata yritystä ja työnantajaa.

Toista kertaa järjestetty tapahtuma onnistui hyvin. Kaikkiaan paikalla vieraili 4718 avoimista työpaikoista sekä koulutuspaikoista kiinnostunutta kävijää.

–Tapahtuma on tuonut meille merkittävää liikevaihtoa, kertoo Keski-Suomen Median myyntijohtaja Timo Vilpponen.

Jyväskylän lisäksi messut laajenee syksyllä Savon Mediankautta Kuopioon ja Etelä-Suomen Mediankautta tammikuussa 2020 Lappeenrantaan ja Vantaalle.

–Olemme skaalanneet konseptin ja paikallistaneet tapahtuman. Tämä näyttää, mitä voi tapahtua, kun media astuu ulos konttoreista ihmisten pariin tapahtumissa. Tulemme ideoimaan myös uusia tapahtumia, joissa media ja tapahtuma luontevasti kohtaavat, Vilpponen sanoo.

Keski-Suomen Media palauttaa odotetun Kirja, Ruoka & Viini -messut takaisin Jyväskylään syksyllä. Myös omaksi brändiksi noussut Autokauppapäivä tuo kevään autokauppaan vauhtia Keski-Suomessa ja Savossa. Autokauppapäivä on Jyväskylän ja Kuopion seudun autokauppiaiden ja sanomalehti Keski-Suomalaisen sekä Savon Sanomien yhteisponnistus.

4718

KÄVIJÄÄ JYVÄSKYLÄN REKRYMESSUILLA

Mediatalo ESA rakennuttaa kerrostalon Lahteen

Mediatalo ESA suunnittelee asuinrakentamista omistamalleen tontille Lahden ydinkeskustan tuntumaan.

Suunnitteilla on 7–8-kerroksinen uudisrakennus ennallaan pidettävän jugend-talon sisäpihalle Hämeenkadun ja Rauhankadun kulmaan. Yhtiö on hakenut asemakaavan muutosta jo viime syksynä. Kaavamuutoshakemus on tällä hetkellä Lahden kaupungin käsittelyssä. Hämeenkatu 5 on alustavasti merkitty vuoden 2020 kaavoitustehtäviin, mutta kaupunginarkkitehti **Anne Karvinen-Jussilaisen** mukaan on mahdollisuuksien rajoissa, että kaavatyöhön päästään jo tänä vuonna.

– Lahden-projektissa kyse on muustakin kuin lisätulojen hakemisesta yhtiölle, Mediatalo Keskisuomalaisen toimitusjohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi** sanoo.

– Varmasti helpointa meille olisi ollut myydä kiinteistö pois, mutta halusimme pitää sen. Tämä projekti osoittaa, että Keskisuomalainen-konserni on tullut pysyvällä otteella Lahteen. Tällaisella sitoutumisella on myös symboliarvoa.

Kangaskorpi näkisi uudessa talossa mielellään asuntojen lisäksi myös toimisto- ja liiketilaa.

Rakennushankkeita

VIREILLÄ JO USEISSA KAUPUNGEISSA

Keskisuomalainen-konsernilla on paljon kiinteistöjä eri puolella Suomea.

– Haluamme hyödyntää omistuksessamme olevia kiinteistöjä parhaalla mahdollisella tavalla, Keskisuomalainen-konsernin toimitusjohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi** sanoo.

Rakennushankkeita on suunnitelmissa tai vireillä ainakin Jyväskylässä, Kuopiossa ja Tuusulassa.

ETELÄ-SUOMEN SANOMAT
Asiakaspalvelu
esa

TARVITSIMME
STRATEGISTA KUMPPANIA
OMAN AJATTELUN SUUNNAN
KÄÄNTÄMISEEN.

Niiralan Kulmalla

Strategiatyössä edetään tavoitteellisesti uutta päin

Niiralan Kulma on Kuopion suurin vuokrataloyhtiö, joka on menestyksekkäästi uudistanut toimintaansa. Toimitusjohtaja **Kari Keränen** sanoo, että Nikulla on samanlaisia haasteita viestinnässään kuin muillakin suurilla suomalaisilla vuokrataloyhtiöillä. Niiralan Kulmalla haluttiin irtautua vuokrataloihin kohdistuvasta negatiivisesta keskustelusta ja kääntää viestintää kohti positiivisia vahvuuksia.

–Ensin oli kuitenkin käännettävä oman ajattelun suunta. Tähän työhön tarvitsimme strategista kumppania ja valitsimme Kamuan, Keränen kertoo.

Niiralan Kulmalla on asiantuntijuutta paitsi vuokrataloyhtiöiden perustehtävästä, eli oman kodin tarjoamisesta kuopiolaisille, paljon muustakin. Niiralan Kulma toimii rakennuttajana, asukasyhteisöjen ja asukasdemokratian rakentajina sekä sosiaalisen asuttamisen asiantuntijana. Yhtiö rakentaa hyvää kuopiolaista, kohtuuhintaista ja modernimpaa vuokra-asumista. Se parantaa korjaus- ja uudisrakentamisella asuinalueita.

Näiden vahvuuksien viestimisessä ja tunnistamisessa Niiralan Kulma on tehnyt vuoden ajan syvää strategiatyötä Kamuan strategisen tiimin kanssa.

Koko Niiralan Kulman henkilöstö, lähiesimiehet, johtoryhmä ja hallitus ovat osallistuneet erilaisiin työpajoihin ja osallistaviin kyselyihin. Näistä on syntynyt markkinoinnin ja viestinnän suunnitelma sekä yhtiön strategia. Samalla yhtiön brändi-ilme on muutettu raikkaammaksi. Keräsellä on ajatus, että parin vuoden päästä Niiralan Kulman toimintaa on suunnattu tavoitteellisesti uutta päin.

Toimintaa on uudistettu yhtiö sisältä käsin. Johtoryhmällä on ollut iso rooli, mutta strategiatyössä on haluttu nostaa uudistusvoima työntekijöistä ja lähiesimiehistä, sillä siellä tapahtuu Niiralan Kulman varsinainen toiminta. Ketterillä pienillä uudistuksilla haetaan nopeita liikkeitä. Uudistusten ideoiden takana on henkilökunta itse. Menetelminä Kamua on käyttänyt yhteiskehittämisen ja fasilitinnin työkaluja.

Koko yhtiön strategiapäivässä Keränen sanoo jopa liikuttuneensa, sillä työntekijöistä huokui vahva usko oman työn arvoon ja halu kehittyä yhtiönä.

–Työntekijät suhtautuivat asiakaskokemuksen ja oman työn parantamiseen jopa intohimoisesti. Oli hienoa huomata, millaista voimaa meidän porukasta löytyy.

Kamua on erikoistunut

STRATEGIATYÖHÖN JA KONSEPTISUUNNITTELUUN

Kamuan haluaa olla vahva strateginen kumppani ja sparraaja sekä toimia brändien ja palveluiden konseptisuunnittelussa. Yksikön johtaja **Jaakko Pernu** sanoo, että kumppanuusasiakkaat käyvät Kamuan kanssa strategisen polun, ja kun asiakas tunnetaan syvällisesti, voidaan tehdä markkinointia ja viestintää, joka tukee asiakkaan liiketoimintaa parhaiten.

Strategiatiimiin Kamualla kuuluvat viestinnän strategi **Jaana Larsson**, projektipäällikkö **Tomi Riipinen**, viestinnän asiantuntija ja konseptisuunnittelija **Kerttu Pylvänäinen** sekä Pernu itse.

Strategiatyötä Niiralan Kulman kanssa on tehty viestinnän, markkinoinnin ja liiketoiminnan alueilla.

–Niiralan Kulmalla oli tehty paljon hyvää työtä ja asukkaatkin antoivat yhtiölle korkeat arvosanat toiminnasta. Nyt strategia on viety johdonmukaisemmaksi ja dynaamisemmin eteneväksi yhteiseksi projektiksi, jossa kaikki tietävät tekevänsä työtä samojen päämäärien eteen, sanoo Riipinen.

Nikulla on onnistuttu siinä, missä moni yritys kompastuu. Strategiaa on saatu vietyä henkilöstölle riittävän käytönnöllisellä tavalla.

–Strategia on otettu onnistuneesti lähijohtamisen työkaluksi, Larsson sanoo.

Uusi kaupallinen johtaja

Kilpailuetumme on monikanavaiset ratkaisut

Mediatalo Keskisuomalaisen tuoreen kaupallisen johtajan, **Mikko Pakarisen** toimenkuvaan kuuluu johtaa konsernin mediamyyntiä: mainontaa kaikilla palvelualustoilla paperilehdestä digitaalisiin ulkomainospaikkoihin. Työhön kuuluu sekä asiakas- että esimiestyötä.

Pakarisen mielestä pirstaloituneiden mainoseurojen maailmassa Keskisuomalainen-konsernin kilpailuetu on monikanavainen, monipuolinen sisältö.

–Tuotteista pitää siirtyä kokonaisvaltaisten ratkaisujen myymiseen. On tärkeää ymmärtää ilmiöt, tapahtumat ja toimialojen muutokset. Asiakas ja sen liiketoiminta täytyy tuntea todella hyvin, jotta voi tehdä ratkaisuehdotuksia. Se vaatii asiakkaan tarinan äärelle pysähtymistä.

OLEN OPPINUT, MITEN MUUTOKSEEN SOPEUDUTAAN JA REAGOIDAAN.

Myös journalistisen sisällön on oltava erinomaista.

–Tietoa on niin paljon, että vastuulliselle viestinnälle on yhä enemmän markkinaa.

Pakarinen on vuoden 2019 alussa startannut mediamyyjän kaksivuotisen kasvupolkuhankkeen.

–Siinä lähdetään kehittämään mediamyyjän henkilökohtaista ja tiimin osaamista, osallistutetaan porukkaa ja kehitetään yhdessä sitä, miten jatkossa voisimme toimia asiakkaidemme kanssa.

Erityisesti digitaalinen bussimainonta on avannut uusia ovia.

Meksin kautta koko konsernin markkinointipalvelut

Meks on Mediatalo Keskisuomalaisen valtakunnallinen myynnin palvelukanava. Meksin asiantuntijoiden kanssa yritys voi rakentaa omiin tavoitteisiinsa sopivan markkinointiratkaisun.

Laajaan mediavalikoimaan kuluu 62 brändiä, joitten painetuissa ja digitaalisissa sisällöissä kerrotaan paikallisesti ainutlaatuisia uutisia. Lisäksi Meksin kautta on tarjolla Mediatalo Keskisuomalaisen kattava valikoima monikanavaisia markkinointiratkaisuja, joilla voi rakentaa oman liiketoiminnan kasvua tukevia markkinointikokonaisuuksia.

Konsernin operatiivinen johtaja **Erkki Summanen** sanoo, että Meksin taustalla on ostajan halu ostaa markkinointiratkaisuja vaivattomammin, asiantuntijaosaamista ja kumppania markkinointiinsa.

–Meksin markkinoinnin ammattilaiset tuovat uusia näkökulmia, markkinoinnin välineitä ja ideoita yritysten markkinoinnin tueksi.

Meksin kautta saatavien markkinointipalveluiden tarjoama on laajentunut, muun muassa paikallis- ja kaukoliikenteeseen on uusia ratkaisuja.

–Erityisesti digitaalinen bussimainonta on avannut ovia sellaisiin yrityksiin, joita perinteinen media ei ole kiinnostanut, Summanen sanoo.

MEILLÄ ON

62 MEDIABRÄNDIÄ

Teemasuomalainen starttasi tammikuussa

Digiasiakkaita houkutellaan huippujutuilla

Väli-Suomen Median Uutissuomalaisen ja Sunnuntaisuomalaisen rinnalle on syntynyt kolmas yhteistoimitus. Teemasuomalaisen toiminta starttasi tammikuussa 2019.

–Olemme tehneet teemayhteistyötä oikeastaan jo iät ja ajat eri muodoissa. Nyt tekeminen on keskitetty yhteen organisaatioon samantyyppisesti kuin Sunnuntaisuomalaisessa ja Uutissuomalaisessa, kertoo Väli-Suomen Media Oy:n toimitusjohtaja **Ville Grahn.**

Uudessa tiimissä tehdään digiasiakkaita houkuttelevia huippujuttuja. Teemoina ovat oma raha, matkailu, hyvinvointi, tiede ja ruoka – teemoja, jotka eivät ole paikkaan sidottuja juttuja.

Printtilehdet saavat yhteistoimitukselta valmiiksi taitetut teema-aukeamat ja kaupunkilehdet teemasivun. Tuotannosta vastaa viiden henkilön tiimi, jossa on kolme toimittajaa, visualisti ja tuottaja **Laura Määttänen.**

Teemasuomalainen on Aamupostin, Etelä-Saimaan, Etelä-Suomen Sanomien, Helsingin Uutisten, Itä-Hämeen, Itä-Savon, Karjalaisen, Keskisuomalaisen, Keski-Uusimaan, Kouvolan Sanomien, Kymen Sanomien, Länsi-Savon, Länsi-Uusimaan, Länsiväylän, Savon Sanomien, Tamperelaisen, Turkulaisen, Uusimaan ja Vantaan Sanomien yhteinen teematoimitus.

–Verkossa jokainen lehti markkinoi teemajuttuja omalla tyylillään. Esimerkiksi huippujutut ovat sanomalehti Keskisuomalaisessa ”Päivän lukujuttuja”, kertoo Ville Grahn.

TEKEMINEN TEEMAJUTUISSA ON KESKITETTY YHTEEN ORGANISAATIOON.

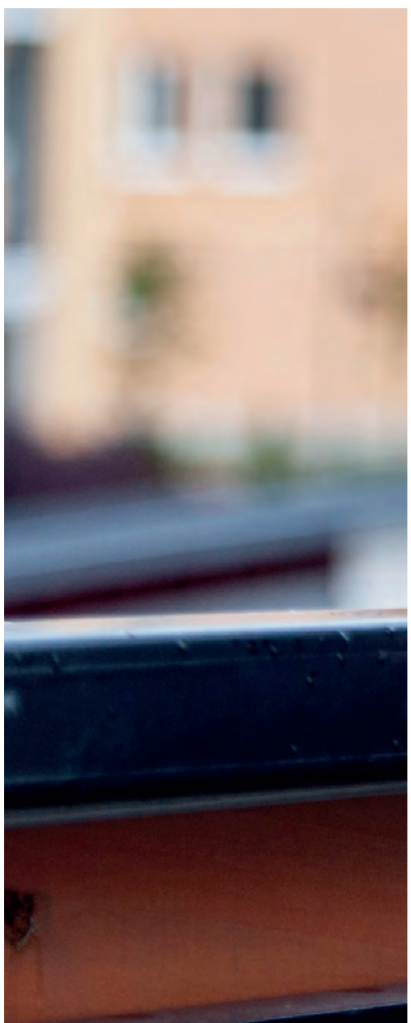

UUTISSUOMALAINEN ON SUOMALAISEN UUTISJOURNALISMIN MENESTYSTARINA.

Tänä vuonna on tehty enemmän taustoittavia uutisjuttuja

Helmikuussa 2017 aloittanut Uutissuomalaisen uutistoimitus paukutti ensimmäisenä vuotenaan uutisvoittoja toisensa perään. Uutissuomalainen on noussut lyhyessä ajassa merkittäväksi osaksi yhteiskunnallista keskustelua. Tiimin uutistuotanto sai suomalaisista medioista kolmanneksi eniten STT-läpimenoja. Suomen Tietotoimisto siteerasi Uutissuomalaista useammin kuin Yleä ja Helsingin Sanomia. Lisäksi Uutissuomalainen oli Bonnierin Suuren Journalistipalkinnon Vuoden journalistinen teko –sarjassa kolmen parhaan joukossa edellisvuonna. Paikkaa ehdokkaiden joukossa perusteltiin muun muassa sillä, että Uutissuomalainen on kokoonsa nähden tuottanut erittäin suuren määrän uutisvoittoja ja muiden lainaamia juttuja.

–Yksittäisen uutistoimituksen perustamista ei ole aikaisemmin valittu ehdokkaiden joukkoon, sanoo Uutissuomalaisen uutispäällikkö **Matti Pietiläinen.**

Vuoden 2018 aikana toimituksen strateginen suunta kääntyi enemmän maailmaa selittävämmäksi ja taustoittavammaksi.

–Taustoittavien analyysien lisäksi teimme enemmän henkilölähtöisiä ja tarinallisia juttuja. Siitä huolimatta STT:n siteeraamien uutistemme määrä ylitti meille asetetun tavoitteen reilusti, Pietiläinen kertoo.

Uutissuomalainen seuraa valtakunnallisia aiheita, muun muassa politiikkaa ja taloutta.

Uutistoimituksen arkea pyörittää kahdeksan hengen tiimi. Uutistoimitus tekee printtiuutisia valmiiksi taitettuna, osa tehdään päiväkohtaisesti digi edellä. Kaikkiaan päivittäin syntyy noin aukeaman verran juttuja.

–Menestyksestä kuuluu kiitos meidän toimittajillemme, jotka ovat kaikki kovan tason uutisjournalisteja. Perustekemisen taso on ollut alusta asti korkea ja porukka on hitsautunut koko ajan tiiviimmäksi yhteisöksi, Pietiläinen kertoo.

Uutissuomalainen on Aamupostin, Etelä-Suomen Sanomien, Helsingin Uutisten, Iisalmen Sanomien, Itä-Hämeen, Karjalaisen, Keskisuomalaisen, Keski-Uusimaan, Länsi-Uusimaan, Länsiväylän, Savon Sanomien, Tamperelaisen, Turkulaisen, Uusimaan ja Vantaan Sanomien yhteinen uutistoimitus.

Paremmin lukijaa palvelevaa maksullista journalismia

Ami-projekti tukee toimituksen työtä, jotta lukijasta saadaan tilaaja.

Mediatalo Keskisuomalaisessa on meneillään projekti, jonka tavoitteena on kehittää tilausmaksullisen maakuntalehden mittaamista ja analytiikkaa. Uusilla työkaluilla saadaan toimitukselle ja kuluttajamyynnille välitöntä tietoa tilaajien lukemiskäyttäytymisestä. Yksittäisten juttujen mittaamisen lisäksi tavoitteena on mitata lukijan koko lukutapahtumaa ja tyytyväisyyttä siihen. Samalla haetaan tietoa siitä, miten lukija saadaan tilaajaksi ja miten tilaaja saadaan pysymään tilaajana.

Sanomalehti Keskisuomalaisen uutispäällikkö ja Ami-projektin puheenjohtaja **Keijo Lehto** muistuttaa, että analytiikkaan ja mittaamiseen perustuva journalismi on 2020-luvun mediamarkkinassa kilpailukykytekijä. Konsernin työryhmän työllä haetaankin pohjaa seuraavan sukupolven toimitustyölle.

–Tämä on edellytys yhä paremmin lukijaa palvelevalle, maksulliselle journalismille. Tulevaisuudessa mittaustulokset saadaan avustavan robotiikan avulla mukaan jo jutun kirjoittamisvaiheeseen.

Jatkossa kun toimittaja tekee juttua, analytiikka neuvoo, mitä kannattaa tehdä, jotta lukijasta saadaan tilaaja.

–Pyrimme ymmärtämään lukijaa paremmin, sanoo Lehto.

Projektissa ei ole kyse pelkästään oikeiden analyysityökalujen hallinnasta. Mittaamisesta ja analysoinnista halutaan osa jokaisen toimittajan arkea. Kyseessä on suurisuuntainen toimituksen koulutushanke.

Projekti on osa Digital Only -tilausten kasvattamiseen tähtäävää strategiaprojektia. Pilotin jälkeen mittauksen ja analytiikan käyttöä laajennetaan konsernin tilattaviin lehtiin.

Näköislehden mittaaminen on yksi tavoitteista. Sitä kautta päästään analysoimaan myös painetun lehden lukemista.

–Välillä tarvitaan sitä kuuluisaa uutispäällikön näppituntumaakin, Keijo Lehto huomauttaa.

Google-rahoitusta

MEDIAN TUNNETUTKIMUKSEEN

Google Digital News Innovation Fund on myöntänyt 300 000 euron rahoituksen Mediatalo Keskisuomalaisen ja NayaDaya Oy:n hankkeeseen, jossa kehitetään globaalia ratkaisua digitaalisen median asiakaskadon minimointiin.

Yhteisessä hankkeessa uskotaan, että ratkaisun ytimessä on lukijoiden sitoutuminen. Kun tieteelliseen tunnetutkimukseen perustuva teknologia mittaa ja tulkitsee median käyttäjien tunteita, voidaan vahvistaa sitoutuvaa, positiivista ja yhteisöllistä käyttäytymistä.

–Visiomme on luoda yhdessä NayaDaya-startupin kanssa globaalia de facto -standardia digitaaliselle emotionaaliselle vuorovaikutukselle, datalle ja arvolle, digitaalisen liiketoiminnan johtaja **Kirsi Hakaniem**i Keskisuomalainen Oyj:stä sanoo.

Helsingin Uutisissa toimitukselliseen sisältöön liitetyllä sovelluksen käytöllä on viime vuonna huomattu, että osa tieteellisen mallin mukaisista tunteista ennakoi korkeampaa sitoutumista palveluun, kuten pidempää lukuaikaa, alhaisempaa poistumisprosenttia ja halukkuutta jakaa sisältöä edelleen.

ANALYTIIKKA NEUVOO MEITÄ, MITEN KANNATTAA TEHDÄ JUTTUJA.

Jankko valaa uudet perustukset verkkopalveluille

Keskisuomalainen-konserni uudistaa kaikkien uutispalveluidensa verkkoalustat. Jankko-nimeä kantavan uudistusprojektin tavoitteena on muun muassa tehostaa verkkotoiminnan kehittämistä.

Digipalveluiden tekninen projektipäällikkö **Jutta Iistamo-Javanainen** toteaa, että edessä on iso uudistusurakka, joka pienentää työn määrää tulevaisuudessa.

–Jankko-projektissa valamme perustukset konsernin kaikkien verkkopalveluiden tulevaisuudelle, Iistamo-Javanainen kertoo ja mainitsee, että nimi projektille on peräisin Kummelin Jankon Betoni -sketsistä.

Kummelin sketsissä betonifirman hommat eivät ota onnistuakseen, mutta Jankko-projektissa perustusten valamisella tähdätään nimenomaan sujuvuuteen ja tehokkuuteen.

Tällä hetkellä konsernin lehdissä käytetään neljää erilaista verkkoalustaa, mikä tarkoittaa, että pienimmissäkin muutoksissa samat asiat tehdään konsernitasolla neljään kertaan. Jankko-projektissa verkkoalustat yhtenäistetään.

–Rakennamme tehokkaamman ja järkevämmän kokonaisuuden, jolla pystymme innovoimaan paremmin sekä reagoimaan media-alan muutoksiin mahdollisimman nopeasti. Yhtenäistämällä uutispalveluiden rakentamisen, ylläpidon ja jatkokehityksen pystymme parantamaan laatua sekä saamme suurimman mahdollisen tehon irti kahdeksan henkilön kehitystiimistämme, Iistamo-Javanainen sanoo.

Jankko-projekti yhtenäistää myös verkkopalveluiden ulkoasua. Täysin identtisiksi sivustoja ei kuitenkaan sorvata.

Alustavan aikataulun mukaan ensimmäiset uutissivustot julkaistaan uudella alustalla syksyllä 2019. Käytännössä uuteen, yhtenäiseen alustaan siirtyminen kestää pitempään.

–Kaikkia 50 uutispalvelusivustoa ei edes yritetä kerralla siirtää. Uskoisin, että koko konsernissa on valmista alkuvuodesta 2020.

Markus Pirttijoki

- Etelä-Suomen Sanomien päätoimittaja
- Markus Pirttijoki, 43
- Työskenteli aiemmin Kainuun Sanomien päätoimittajana.
- Tehnyt taloustoimittajan töitä Aamulehdessä ja Kauppalehdessä. MTV:llä talouden ja politiikan toimittajana ja uutispäällikkönä.
- Ylioppilas. Suorittanut Aamulehden toimittajakoulun Aamulehden akatemian.

LUKIJAN PITÄÄ PYSTYÄ SAMAISTUMAAN JUTTUAIHEISIIMME.

Etelä-Suomen Sanomat

Maakunnan puolustaja ja äänitorvi

Tuoretta lahtelaista Etelä-Suomen Sanomien päätoimittaja **Markus Pirttijokea** kiinnostaa lukijoiden palvelun parantaminen.

Pirttijoki haluaa olla helposti lukijan tavoitettavissa.

–Minua saa tulla nykäisemään hihasta vaikka marketin kassajonossa. Minut saattaa nähdä myös Lahden kaupunginteatterilla tai Sibeliustalon konserteissa, sillä kulttuuri on minulle hyvin tärkeä henkireikä, hän kertoo.

Pirttijoki kertoo seuranneensa digilehteä jo viime syksyisestä valinnastaan lähtien, mutta Päijät-Hämeessä on edelleen paljon sellaista, josta Pirttijoki ei vielä tiedä. Tuo tietämättömyys on hänestä myös hyvä asia.

– Nyt olen paikan päällä sataprosenttisesti.

Pirttijoki on kiertänyt alkuvuodesta kaikki maakunnan kunnat.

–Haluan olla ennen kaikkea Päijät-Hämeen asialla, eikä Päijät-Häme ole vain yhtä kuin Lahti. Haluan tietää, mitä maakunnalle ja sen ihmisille kuuluu.

Maakunnassa tapahtuu Pirttijoen käsityksen mukaan paljon, ja erityisen hieno asia Päijät-Hämeen kannalta on Pirttijoen mielestä se, että Lahti sai yliopistokaupunkistatuksen. Toinen merkittävä asia on H2O4u Finland -vedenpullottamon nouseminen kaupunkiin vielä tämän vuoden aikana. Kyse on 20–22 miljoonan euron investoinnista, rahoittajina singaporelainen sijoittaja **Allan Poh** ja perheen omistama vesisijoitusyhtiö Aqua-Matters Singapore.

Pirttijoki sanoo päätoimittajan työn olevan paitsi lukijoiden palvelua myös markkinointia.

– Itse olen enemmän kallellaan markkinointiin kuin insinöörimäiseen otteeseen. Se, että minä aloitan työni, ei tarkoita linjanmuutosta. Ylipäätään lehden linjasta puhuminen on aikansa elänyttä, sillä lehdet eivät enää tunnusta puoluepoliittista väriä.

Pirttijoki ei halua julistautua tietyn asian tai ihmisryhmän asian edistäjäksi.

– Olen ennen kaikkea maakunnan puolustaja ja äänitorvi päättäjien suuntaan.

Paikallisuus ja läheisyys ovat tärkeitä asioita Etelä-Suomen Sanomille.

–Lukijatutkimuksen avulla tutkimme, miten voisimme palvella lukijaa vielä paremmin kuin nyt. Aiheen lähestyminen akateemisen selvityksen kautta on se helpoin ratkaisu. Lukijan pitää pystyä samaistumaan juttuaiheisiimme.

Luetuin

LEHTI LAHDEN MARKKINA-ALUEELLA

216 000

TAVOITTAVUUS PRINTISSÄ JA VERKOSSA

59 %

LUKIJAPEITTO YDINALUEELLA

Suomen 9. suurin

SANOMALEHTI LUKIJAMÄÄRÄLTÄÄN

Lähde: KMT AL S17//K18 ja TNS Gallup

Vasemmalla uutistoimittaja Akseli Vanhala, keskellä Heikki Toivanen ja oikealla visuaalitoimituksen esimies Tuire Punkki.

Kuva: Paula Pohjamo

Esimies on toimituksen apuna

Vanhojen uutiskriteerien päivittäminen ajan tasalle ja monimediaisuuden edistäminen. Siinä asioita, joihin Savon Sanomien toimituspäällikkö **Heikki Toivanen**, 42, haluaa pureutua työssään.

–Digituotteiden kehittäminen on hyvässä vauhdissa. Meidän pitää tulevaisuudessa pohtia tarkasti, mitä uutisoimme ja millä laajuudella. Lisäksi meillä pitää olla tarjottavana eri vaihtoehtoja ja kanavia lukijoillemme. Joku tykkää lukea, toinen kuunnella podcastia tai katsoa videota, Toivanen kertoo.

Filosofian maisteri Toivanen aloitti tehtävässään huhtikuun 2018 alkupuolella. Hän siirtyi toimituspäällikön jakkaralle Savon Sanomien uutistuottajan paikalta.

Ennen esimiestehtäviään hän on tehnyt monipuolisesti uutistyötä, pääluottamusmiehen tehtäviä sekä esimiesten sijaisuuksia.

–Esimiestyö on palvelutyötä. Toimituspäällikkönä tehtäväni on toimia toimituksen apuna, Toivanen summaa.

Esimieheltä vaaditaan Toivasen mukaan kykyä kuunnella, tunnistaa asioita arjessa ja kehittää myös pidemmällä tähtäimellä.

–Omassa työssä minulle tärkeintä on mahdollisimman laadukas vuorovaikutus, perehtyminen asioihin ja ajan antaminen. Tähän kun panostaa, rakentuu kunnon perusta toimivalle työyhteisölle.

IHMISET OVAT VALMIITA MAKSAMAAN VAHVASTA UUTISOINNISTA, JOHON YHDISTYY MONIPUOLISTA KERRONTAA.

Toimitusten haasteet liittyvät tänä päivänä työnhallintaan, oman työn kehittämiseen ja lukijan tarpeisiin paremmin vastaamiseen. Toivanen kokee, että omalla lähiohjaamisellaan hän auttaa löytämään uuden tekemisen malleja. Perinteisellä hierarkisella johtamisella ei luoda omaan tiimiin ymmärrystä yhteisen suunnan tärkeydestä.

–Moni asia meillä sujuu hyvin, sitä on hienoa seurata vierestä.

Heikki Toivasella on tiimissään noin 40 journalistia, lisäksi hän on lehtiryhmän päällikkö ja kolmen päätoimittajan esimies.

TYÖNKIERTO VAATII ITSENSÄ HAASTAMISTA MIKÄ KEHITTÄÄ AMMATTITAITOA.

Työnkierto

KEHITTÄÄ AMMATTITAITOA

Sipoon Sanomien vs. päätoimittaja **Ulla Yliherne** vaihtoi joulukuussa Nurmijärven Uutisista nykyiseen työhönsä Sipooseen. Työkierto alkoi jo vuoden 2017 elokuussa, kun Yliherne siirtyi Etelä-Suomen Median verkkotiimistä tekemään Nurmijärven Uutisten päätoimittajan sijaisuutta.

–Vaihtelu virkistää ja avartaa ajatusmaailmaa. Eikä se tarkoita, että pitäisi olla jotenkin kyllästynyt työhönsä, Yliherne sanoo.

Työkierto mediatalon sisällä on mahdollisuus haastaa itseään. Uusi työntekijä tuo aina mukanaan omat vahvuutensa, ja toisaalta uusi työ kasvattaa tekijänsä osaamista.

Yliherneelle työpaikan vaihdos on aina kasvun paikka. Se vaatii itsensä haastamista, mikä taas kehittää ammattitaitoa.

–Kun menin Nurmijärven Uutisiin, ei minulla ollut vielä esimieskokemusta. Se oli siinä mielessä hyppy tuntemattomaan. En ollut myöskään taittanut lehteä, eli opin ihan konkreettisesti uusien järjestelmien käyttöä.

Kerran viikossa ilmestyvä paikallislehti Sipoon Sanomat on työyhteisönä pienempi kuin Yliherneen edelliset työpaikat. Yliherne toteaa, että uusi työyhteisö vaatii aina totuttelua, vaikka työkaverit olisivatkin tuttuja.

Lukijoiden odotukset ja paikallislehden tärkeä rooli ovat yllättäneet Yliherneen positiivisesti.

–Sipoon Sanomilla on tietynlainen suunnannäyttäjän rooli. Meihin ollaan tosi paljon yhteydessä päivittäin niin kunnan päättäjien kuin muiden asukkaiden taholta.

Yliherne ehti olla alkuperäisessä työpaikassaan Etelä-Suomen Median verkkotiimissä vuodesta 2009 saakka ja uskoo tuovansa uutta potkua myös Sipoon Sanomien verkkotekemiseen.

–Sipoon Sanomat on vahva brändi. Meidän pitää olla kosketuksissa omiin lukijoihimme ja kiinni ihmisten arjessa viikon jokaisena päivänä, vaikka paperilehti ilmestyykin vain kerran viikossa. Uskon, että voimme kehittää verkkotekemistä entisestään, Yliherne linjaa.

KASVUHAKKERI ETSII UUSIA TAPOJA KASVATTAA LUKIJA- JA TILAAJAMÄÄRIÄ.

Kasvuhakkeri auttaa toimitusta löytämään yleisöä verkossa

Auttaa toimituksia löytämään lukijoita ja maksavia tilaajia verkosta. Siitä kasvuhakkerin työssä on kaikessa yksinkertaisuudessaan kyse.

Mediatalo Keskisuomalaisen ensimmäinen kasvuhakkeri, datanomi **Mikko Kuusela**, tekee tätä työtä nyt Etelä-Suomen Median deskissä. Tyypillisen työpäivänsä Kuusela aloittaa lukemalla analytiikkaa – mikä lukijoita kiinnostaa juuri nyt verkossa ja mitkä aiheet suorittavat erityisen hyvin sosiaalisessa mediassa. Niistä hän lähettää vinkkilistan toimituksiin: tämä toimi eilen, nämä aiheet kiinnostavat tänään, jos et jo tarttunut tähän, nyt voisi olla hyvä hetki.

Lisäksi Kuusela tekee konkreettisia hankkeita lukijatyytyväisyyden kasvattamiseksi ja uusien tilaajien löytämiseksi. Hän testaa parasta aikaa sanomalehti Keski-Uusimaassa mallia, jossa verkkopalvelusta koetilauksen ottaneelle lähetetään automaattisesti koejaksosta muistuttavaa uutiskirjettä. Kokeilun tavoitteena on testata, lisääkö uutiskirje palvelun käyttöä ja sitouttaa näin kokeilijan paremmin lehden lukijaksi – niin, että seuraava tilaus olisikin jo maksullinen.

Journalismi ei ole Kuuselalle vierasta: hän on työskennellyt aikaisemmin toimittajana ja toimitussihteerinä muun muassa sanomalehti Keski-Uusimaassa ja Metro-lehdessä, kunnes lähti opiskelemaan datanomiksi.

Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnossa Kuusela erikoistui erityisesti digitaaliseen markkinointiin ja sosiaalisen median sisällöntuotantoon. Kuusela on tehnyt osana opintojaan muun muassa hakukoneoptimointia ja Google-mainontaa kuudelle eri verkkokaupalle.

Podcasteja

TEHDÄÄN MYÖS UUSIMAASSA

Uusimaan urheilutoimittaja **Toni Degerlund** on tehnyt pitkään perinteisten urheilujuttujen oheen äänitiedostoja eli podcasteja. Urheilutoimitus on julkaissut maaliskuusta 2018 lähtien yli sata podcastia. Mitä ne oikein ovat?

– Podcasteja kuunnellaan. Älypuhelimilla varmasti eniten, mutta yhtä hyvin se onnistuu myös tietokoneella tai tabletilla. Podcasteja voi tilata esimerkiksi iTunesista, jos on Applen käyttäjä tai tai Google Playstä. Yle Areenasta ja muista eri kanavista löytyy toimitettuja podcasteja. Niitä tekevät myös ihan tavalliset ihmiset, jotka ovat innostuneita jostain tietystä aiheesta.

Podcastien suosio on kasvanut ihan räjähdysmäisesti, Degerlund huomauttaa.

– Varmaan juuri sen takia, että niitä on niin helppo kuunnella työmatkoilla ja vaikka lenkillä.

Menestyminen media-alalla vaatii tulevaisuudessa avarakatseisuutta ja rohkeutta kokeilla uutta.

– Tulevaisuudessa tulee ääniohjattavuutta ja nimenomaan ääneen liittyviä ratkaisuja. Muutokseen pitää tottua meidän alallamme.

Uusimaan toimitus on jo kouluttautunut podcastin tekemiseen. Samoin Savon Sanomien toimituksessa aloitetaan niiden tekeminen.

Vuoteen 2030 mennessä arvioidaan, että 30 prosenttia kaikesta nettiselailusta tapahtuu ilman näyttöä.

CAFE

KONSERNIN
VUOSI LUKUINA

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus 54

KONSERNITILINPÄÄTÖS,

Konsernin tuloslaskelma 58
Konsernin tase 59
Konsernin rahavirtalaskelma 60
Laskelma oman pääoman muutoksista 61

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet 62
2. Segmentti-informaatio 69
3. Hankitut liiketoiminnot 72
4. Myyntituoton kirjaaminen suoritevelvoitteen täyttyessä 74
5. Liiketoiminnan muut tuotot 74
6. Liiketoiminnan muut kulut 74
7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut 74
8. Tutkimus- ja kehitysmenot 74
9. Rahoitustuotot 74
10. Rahoituskulut 75
11. Tuloverot 74
12. Osakekohtainen tulos 76
13. Aineettomat hyödykkeet ja liikearvo 76
14. Arvonalentumiset 77
15. Sijoituskiinteistöt 78
16. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet 79
17. Osuudet osakkuusyrityksissä 80
18. Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat 81
19. Pitkäaikaiset saamiset 81
20. Laskennalliset verosaamiset ja -velat 82
21. Vaihto-omaisuus 83
22. Myyntisaamiset ja muut saamiset 83
23. Muut rahoitusvarat 83
24. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot 84
25. Eläkevelvoitteet 84
26. Varaukset 87
27. Korolliset velat 87
28. Ostovelat ja muut velat 88
29. Rahoitusriskien hallinta 89
30. Muut vuokrasopimukset 91
31. Vakuudet ja vastuusitoumukset 91
32. Lähipiiritapahtumat 92
33. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat 93
Osakkeenomistuksen jakauma ja tiedot osakkeenomistajista 94
Konsernin tunnusluvut 96
Tunnuslukujen laskentakaavat 97

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS
Emoyhtiön tuloslaskelma 98
Emoyhtiön tase 99
Emoyhtiön rahoituslaskelma 104
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot 101

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus 109
Tilintarkastuskertomus 109
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 112

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Konsernin taloudellinen kehitys

Konsernin liikevaihto laski 4,6 % ja oli 166,1 Me (174,1 Me).

Ilmoitusmyynti väheni 9,6 % ja oli 76,8 Me (85,0 Me). Konsernin tilattavien lehtien tilaustuotot olivat 59,1 Me (60,0 Me), mikä on 1,5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Ulkoinen painomyynti laski 10,6 % ja oli 16,3 Me (18,2 Me). Vuokratuotot on kirjattu liikevaihtoon ja niitä oli 1,2 Me. Muuta liikevaihtoa oli 7,5 Me (5,6 Me) ja kasvua siinä oli 34,1 %. Muuhun liikevaihtoon sisältyy vuoden 2018 aikana ostettujen tutkimusyhtiö IROResearch Oy:n ja joukkoliikenteen digitaalisia mainosmediaratkaisuja tuottavan Neonmedia Oy:n liikevaihtoa 2,0 Me.

Liikevaihtoa vertailtaessa edellisvuoteen tulee huomioida, että vuonna 2017 oli kunnallisvaalit, josta saatiin tuottoja 3,0 Me. Tilattavien lehtien levikkikehitys jatkoi lievää laskua, mutta vertailukelpoiset tilaustuotot säilyivät kuitenkin hyvällä tasolla.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,2 Me (0,7 Me).

Vuonna 2018 liikevoittoa kertyi 7,3 Me eli 4,4 % liikevaihdosta. Edellisenä vuonna liikevoitto oli 14,4 Me ja liikevoittoprosentti oli 8,3 %. Ilman liikearvojen arvonalentumista liikevoitto olisi ollut 11,7 Me, jolloin liikevoittoprosentti olisi ollut 7,0 %. Katsausvuonna kirjattiin 4,5 Me arvonalentuminen liikearvoista.

Nettorahoitustuotot olivat -0,2 Me (2,9 Me). Rahoitustuottoja kertyi 0,9 Me (4,3 Me). Vertailuvuoden rahoitustuottoihin sisältyi osakkeiden myyntivoittoa 3,1 Me. Rahoituskulut olivat 1,1 Me (1,4 Me).

Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista oli 0,8 Me (0,3 Me).

Konsernin tilikauden voitoksi muodostui 5,4 Me (14,5 Me). Ilman liikearvojen arvonalentumiskirjausta tilikauden voitto olisi ollut 9,8 Me.

Emoyhtiö Keskisuomalainen Oyj:n vuoden 2018 luvut sisältävät pääosan konsernin holding-toiminnoista sekä konsernin keskitetyistä hallintopalveluista. Yhtiön liikevaihto oli 15,9 Me (14,1 Me). Liikevaihtoon on kirjattu vuokratuottoa 2,9 Me (2,9 Me).

Kustannustoiminta

Keskisuomalainen-konserni kustantaa kymmentä 5-7 -päiväistä lehteä, 18 paikallislehteä sekä 27 kaupunkilehteä. 5-7 -päiväiset lehdet ovat Keskisuomalainen, Savon Sanomat, Iisalmen Sanomat, Etelä-Suomen Sanomat, Uusimaa, Keski-Uusimaa, Aamuposti, Länsi-Uusimaa, Itä-Häme ja Warkauden Lehti. Paikallislehdet ilmestyvät 1-3 kertaa viikossa pääasiassa Savossa ja Keski-Suomessa sekä yksi lehti Uudellamaalla. Lisäksi konserni julkaisee verkkolehteä Tallinnassa.

Kustannustoiminnan liikevaihto oli 138,0 Me (147,2 Me).

Konsernin aikakauslehtiryhmään kuuluu ruoan ja juoman ammattilehdet Aromi ja Shaker sekä tapahtumien, viestinnän ja HR:n erikoislehti Evento. Näiden lisäksi aikakauslehtiä kustantavalla Omnipress Oy:llä on sopimusperusteisesti tuotettavanaan noin 20 asiakas- ja sidosryhmälehteä. Konsernin aikakaus-

lehtiryhmään kuuluu myös Autoliiton julkaisema Moottori-lehti. Suurimpaan osaan Aikakauslehtiryhmän lehdistä liittyy myös digitaalista julkaisemista omilla verkkosivustoillaan. Keskisuomalainen-konsernin liikevaihto 2018 aikakauslehti liiketoiminta-alueella kasvoi 9,0 % ja oli 4,6 Me (4,2 Me).

Painotoiminta

Keskisuomalainen-konsernin painopalveluihin kuului vuoden 2018 lopussa viisi sanomalehtipainoa, jotka sijaitsevat Jyväskylässä, Pieksämäellä, Tuusulassa, Hämeenlinnassa ja Lahdessa. Lisäksi Lahdessa on Painotalo Plus Digital Oy:n arkkipaino.

Painotoiminnan yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2018 oli 43,9 Me (47,6 Me). Ulkoisten painotöiden liikevaihto laski tiukassa markkinatilanteessa 4,9 % ja oli 16,3 Me (17,1 Me).

Jakelu

Konserni harjoittaa jakeluliiketoimintaa Savon ja Päijät-Hämeen alueella. Savon Jakelu Oy hoitaa sanomalehtien jakelua koko Pohjois-Savon ja Etelä-Savon pohjoisosien alueella sekä Pohjanmaalla Pyhäjärven kunnan alueella. Jakeluliiketoiminnan yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2018 oli 10,4 Me (10,4 Me) Savon Jakelun liikevaihto oli 7,8 Me (7,9 Me), josta konsernin ulkoista oli noin 25 %. Mediatalo ESA Oy:n Päijät-Hämeessä harjoittaman jakeluliiketoiminnan osuus konsernin jakeluliiketoiminnan liikevaihdosta oli 2,6 Me (2,6 Me).

Tutkimuspalvelut

Konserniin kuuluu tutkimuspalveluita tarjoava Tietoykkönen Oy. Lisäksi tutkimusyhtiö IROResearch Oy ostettiin 27.6.2018. Tietoykkösen liikevaihto vuonna 2018 oli 0,8 Me (0,7 Me). IROReserch Oy:n liikevaihto Keskisuomalainen Oyj:n omistusajalta oli 1,8 Me.

Konsernirakenne

Tilikauden aikana tutkimustoimintaan ostettiin IROResearch Oy. Lisäksi Keskisuomalainen Oyj osti enemmistön joukkoliikenteen digitaalisia mainosmediaratkaisuja tuottavasta Neonmedia Oy:stä. Tiedot konserniyhtiöistä sekä niiden omistusosuuksista löytyvät tilinpäätöksen liitetiedoista.

Osakkuusyhtiöt

Keskisuomalainen Oyj:n osakkuusyhtiöt ovat Arena Partners Oy (37,9 %), Jyväskylän Messut Oy (26,3 %), Jyväskylän Jakelut Oy (50,0 %). Suomen Lehtiyhtymä Oy:n osakkuusyhtiöt ovat Porvoon Mediajakelu Oy (40,0 %), Jakelujuniorit Oy (20,0 %), Myyntimestarit Oy (31,6 %) sekä Hämeen Ääni Oy (40,0 %). Mediatalo ESA Oy:n osakkuusyhtiö on Lahden Jakelut Oy (44,8 %). Sekä Keskisuomalainen Oyj, Suomen Lehtiyhtymä Oy että Mediatalo ESA Oy omistavat Kärkimedia Oy:tä ja konsernin yhteenlaskettu omistusosuus on 26,5 %.

Arena Partners Oy on viiden maakuntalehden yhteinen sähköisen liiketoiminnan kehitysyhtiö. Arena Partners -konsernin liikevaihto oli 4,5 Me (4,2 Me). Arena Partnersilla on mobiiliratkaisujen kehittämiseen erikoistunut tytäryhtiö Arena Interactive Oy, josta Alma Media Oyj omistaa 35 %:n osuuden. Arena Partners omistaa 35 %:n osuuden Alma Media Oyj:n tytäryhtiöstä Alma Mediapartners Oy:stä, joka harjoittaa asunto-, auto- ja kuluttajailmoittelun markkinapaikkaliiketoimintaa.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Sähköiset media- ja liiketoimintaratkaisut ovat merkittävä osa konsernin tuotekehitystoimintaa. Lisäksi konsernin osakkuusyhtiö Arena Partners Oy kehittää uusia sähköisiä ja mobiileja palveluja osakkailleen. Kehitysmenoja ei ole aktivoitu, koska niistä tulevat tuotot varmistuvat vasta, kun tuotteet tulevat markkinoille.

Emoyhtiön hallitus ja tilintarkastus

Yhtiön hallitukseen ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:
- toimitusjohtaja Leena Hautsalo, puheenjohtaja
- toimitusjohtaja Jaakko Kurikka, varapuheenjohtaja
- toimitusjohtaja Mikko Paananen
- toimitusjohtaja Kalle Kautto
- metsätalousyrittäjä Pekka Haltia
- toimitusjohtaja Riitta Vesterinen-Virtanen
- toimitusjohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Vesa-Pekka Kangaskorpi.

Tilintarkastajana on toiminut Ernst & Young Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Tuija Korpelainen.

Yhtiössä noudatetaan Arvopaperimarkkinayhdistyksen suosituksen (Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi) mukaista hallinnointijärjestelmää. Yhtiö on antanut suosituksessa tarkoitetun erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästään. Selvitys on nähtävissä yhtiön internet sivuilla www.keskisuomalainen.com.

Yhtiön osakkeet

Osakkeet jakautuvat kahteen sarjaan. K-osakkeet ja A-osakkeet eroavat toisistaan siten, että jokainen K-osake tuottaa oikeuden äänestää yhtiökokouksessa kahdellakymmenellä (20) äänellä ja A-osake yhdellä (1) äänellä. 31.12.2018 K-osakkeita oli yhteensä 5.000.545 kpl ja A-osakkeita 5.736.158 kpl, yhteensä osakkeita on 10.736.703 kappaletta.

Konsernilla on omistuksessaan 25.850 kappaletta omia A-osakkeita.

Yhtiökokous päätti 27.4.2018 valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankinnasta. Hallitus voi päättää hankkia A-sarjan osakkeita enintään 1.000.000 kappaletta ja K-sar-

jan osakkeita enintään 1.000.000 kappaletta, kuitenkin yhteensä enintään 1.000.000 osaketta. Enimmäismäärä vastaa 9,3 % yhtiön osakkeista ja enintään 18,8 % äänimäärästä. Omia osakkeita voidaan hankkia myös suunnattuna hankintana. Osakkeista maksettavan vastikkeen on oltava vähintään 6,00 euroa ja enintään 15,00 euroa osakkeelta. Hallitus voi valtuutuksen perusteella päättää omien osakkeiden hankkimisesta vain yhtiön vapaalla omalla pääomalla.

Hallitus voi päättää myös enintään 1.000.000 uuden A-sarjan osakkeen tai yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden antamisesta. Valtuutusta voidaan käyttää yhtiön kasvustrategian tukemiseksi yrityshankinnoissa tai muissa järjestelyissä. Lisäksi osakkeita saadaan antaa yhtiön nykyisille osakkeenomistajille tai ne voidaan mitätöidä tai K-sarjan osakkeet voidaan muuntaa A-sarjan osakkeiksi ja myydä ne julkisessa kaupankäynnissä tai käyttää henkilöstön kannustusjärjestelmässä. Valtuutus sisältää myös oikeuden antaa osakkeita suunnatusti, osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poiketen laissa säädetyin ehdoin.

Valtuutukset ovat voimassa seuraavaan yhtiökokoukseen, kuitenkin enintään 27.4.2019 saakka.

Muut tiedot osakkeista ja osakkeiden omistuksesta löytyvät tilinpäätöksen liitetiedoista.

Rahoitus

Keskisuomalainen-konsernilla oli vieraan pääoman ehtoista lainaa vuoden 2018 lopussa 53,7 Me (60,2 Me).

Konsernilla on 29.11.2017 solmittu rahoitussopimus Nordea Bank Oyj:n kanssa. Rahoitussopimukseen liittyvää lainaa 31.12.2018 Konsernilla oli 52,1 Me. Laina erääntyy marraskuussa 2022. Sopimus sisältää taloudellisia kovenantteja, jotka perustuvat Keskisuomalainen Oyj:n nettovelan ja käyttökatteen suhteeseen sekä omavaraisuusasteeseen.

Yritys on suojautunut korkoriskiltä tekemällä pitkäaikaisen korkosuojausjärjestelyn.

Konsernin omavaraisuusaste vuoden 2018 lopussa oli 49,6 % (48,4 %). Tilikauden rahavarojen muutos oli -6,6 Me (10,2 Me) ja rahavarojen määrä oli 12,8 Me (19,4 Me).

Keskisuomalainen-konsernin maksuvalmius on säilynyt hyvällä tasolla koko tilikauden.

Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 7,9 Me ja 4,7 % liikevaihdosta (3,5 Me ja 2,0 %). Vuonna 2018 tytäryritysten hankintaan käytettiin 4,8 Me. Muut investoinnit olivat pääsääntöisesti korvausja ylläpitoinvestointeja.

Arvio yhtiön taloudellisesta asemasta ja tuloksesta sekä toiminnan kehittymistä koskevat tärkeät seikat

Konsernin liikevaihto vuonna 2018 laski 4,6 % vuoteen 2017 verrattuna ja oli 166,1 Me. Kustannustoiminnan liikevaihto oli 138,0 Me (147,2 Me), tuotanto- ja logistiikkapalveluiden liikevaihto oli 63,4 Me (68,4 Me).

Kustannustoiminnan liikevaihto laski 6,2 %. Kustannustoiminnan kannattavuus pysyi hyvällä tasolla ja sen liikevoitto ilman kustannustoimintaan kohdistettujen liikearvojen arvonalentumista oli 13,7 Me (15,0 Me) ja liikevoittoprosentti 9,9 % (10,2 %). Kustannustoiminnan liikearvoihin tehtiin 1,2 Me suuruinen arvonalentuminen.

Tuotanto- ja logistiikkapalveluiden liikevaihto laski edellisestä vuodesta 7,2 % ja oli 63,4 Me (68,4 Me). Konsernin ulkoinen painomyynti laski tiukassa markkinatilanteessa. Lisäksi kannattavuutta heikensi sanomalehtipaperin hinnan nousu. Tuotanto- ja logistiikkapalveluiden liikevoitto ilman painotoimintaan kohdistettujen liikearvojen arvonalentumista oli 1,9 Me (3,2 Me) ja liikevoittoprosentti oli 3,1 % (4,7 %). Painotoiminnan liikearvoihin tehtiin 3,3 Me alaskirjaus.

Konsernin tulos oli 5,4 Me (14,5 Me). Tilikauden tulosta heikensi yhteensä 4,5 Me liikearvojen arvonalentumiskirjaus. Vertailukauden tulosta paransi rahoitustuottoihin kirjatut osakkeiden myyntivoitot 3,1 Me.

	2018 *)	2018	2017	2016
Liikevaihto Me	166,1	166,1	174,1	152,0
Liikevoitto Me	11,7	7,3	14,4	11,3
Liikevoitto %	7,1	4,4	8,3	7,4
Käyttökate Me	20,0	20,0	23,5	19,4
Käyttökate %	12,0	12,0	13,5	12,8
Tilikauden tulos Me	9,8	5,4	14,5	7,9
Tulos/osake, Eur	0,93	0,51	1,35	0,74
Oman pääoman tuotto %	11,8	6,6	18,6	11,2
Omavaraisuusaste %	51,0	49,6	48,4	43,3

*) ilman arvonalentumisia

Lisää tunnuslukuja ja tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Tilinpäätöspäivän jälkeen Keskisuomalainen Oyj osti Janton Holdings Oy:n konkurssipesältä Suomen Suoramainonta Oy:n koko osakekannan. Suomen Suoramainonta Oy on Suomen suurin osoitteettomien painotuotteiden jakelija. Sen valtakunnallinen verkosto tavoittaa noin 2,4 miljoonaa kotitaloutta. Jakeluverkon läpi kulkee vuosittain noin 1,2 miljardia jakelukappaletta.

Suomen Suoramainonta -konsernin liikevaihto vuonna 2017 oli 39,4 Me ja sen käyttökate - 1,3 Me. Konsernin varat olivat vuoden 2017 lopussa 7,9 Me ja velat 6,6 Me. Suomen Suoramainonta -konserni työllisti vuonna 2017 keskimäärin 3968 koko- tai osa-aikaista työntekijää.

Rahoitusvälineiden käypään arvoon arvostamista koskevat tiedot

Likvidien varojen sijoittamisessa pitäydytään maltillisen riskitason instrumenteissa kuten korkorahastoissa ja pitkäaikaistalletuksissa. Pörssiosakkeisiin sijoittamisesta hallitus on hyväksynyt erillisen periaatteen, jonka mukaan Keskisuomalainen-konserni tekee suoria sijoituksia pääsääntöisesti vain oman toimialan yhtiöihin. Lisäksi konsernilla on sijoituksia osin osakepohjaisissa rahastoinstrumenteissa. Keskisuomalainen-konsernilla on pankkilainoihin liittyen tehty koronvaihtosopimuksia rahalaitoksen kanssa.

Kaikki noteeratut ja noteeraamattomat sijoitukset sekä koronvaihtosopimus arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon.

Henkilöstöä koskevat tiedot

Työsuhteita oli vuoden 2018 lopussa 1784 (1798). Toimittajia oli konsernissa yhteensä 360 (404). Tuotannollista henkilöstöä oli 230 (245). Pääosin osa-aikaisia lehdenjakajia oli 596 (600). Graafisten toimihenkilöiden ja teknisten toimihenkilöiden yhteinen määrä oli 451 (392), johtoa ja ylempiä toimihenkilöitä oli 147 (157). Kokopäiväiseksi muutettuna konsernin henkilömäärä oli keskimäärin 1330 henkilöä (1377).

	2018	2017	2016
Henkilöstöä keskimäärin kokopäiväiseksi muutettuna tilikauden aikana	1330	1377	1185
Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella	60,2 Me	62,1 Me	53,1 Me
Työsuhteita vuoden lopussa	1784	1798	1850

Ympäristö- ja vastuuasiat

Keskisuomalainen-konserni toimii vastuullisesti ja ympäristötietoisesti. Konsernilla on ISO 14001 -ympäristösertifikaatti. Yritysastuuraportti julkaistaan viikolla 13 vuosikertomuksen yhteydessä.

Arvio toiminnan riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Mediamainonnan nopeat muutokset ja siirtymät tulevat vaatimaan kykyä reagoida muuttuneisiin vaatimuksiin.

Globaalit toimijat, kuten Facebook ja Google, kilpailevat yhä voimakkaammin kotimaisista digimainonnan euroista ja samalla poliittiset ja työmarkkinariskit kohdistuvat vain kotimaisiin toimijoihin.

Postin jakelustrategian ja hinnoittelun yllättävät muutokset sanomalehtien varhais- ja päiväjakelussa sekä kaupunkilehtien jakelussa kasvattavat riskiä kustannustason nousulle sekä jakelun palvelutason heikentymiselle ja sen myötä tilaajamenetyksille.

Konsernin tytäryhtiön Suomen Suoramainonnan noudattaman työehtosopimuksen laillisuus on käräjäoikeuden käsiteltävänä. Jos oikeuslaitos toteaa, ettei noudatettu työehtosopimus ole pätevä, voi siitä aiheutua merkittäviä lisäkustannuksia.

Yle jatkaa panostuksiaan kirjoitettuun verkkouutistoimintaan. Tämä voi vähentää perinteisten painettujen sanomalehtien lukemista ja vaikeuttaa sanomalehtien digitaalisten sisältöjen maksullistamista.

Kehitystoiminnan painopistettä pitää entistä voimakkaammin suunnata kuluttaja- ja mainosmarkkinoiden kehitystrendin mukaisesti digitaalisen ansainnan kehittämiseen. Onnistumisemme tässä kehitystyössä on ratkaisevan tärkeää yhtiön pitkän aikavälin kannattavuuden näkökulmasta.

Painotoiminnassa oleva ylikapasiteetti kiristää edelleen kilpailutilannetta. Kustannustehokkuuden ja asiakaslähtöisyyden parantaminen korostuu ja riskeinä ovat ulkoisen painovolyymin laskeminen sekä painotoiminnan kannattavuuden heikentyminen. Omien lehtien volyymin lasku voimistaa tätä kehitystä. Hyvä taloudellinen suhdanne on lisännyt paperin kysyntää, mikä yhdistettynä sanomalehtipaperin tuotantokapasiteetin systemaattiseen vähentämisen kanssa saattaa edelleen aiheuttaa sanomalehtipaperin hintatason nousua.

Operatiivisista riskeistä merkittävimmät liittyvät tietotekniikkaan ja painoliiketoimintojen keskeytymiseen.

Yleisestä talouden ja toimialan kehityksestä huolimatta konsernin rahoitusasema on katsauskauden taloudellisen kehityksen myötä pysynyt vakaana.

Näkymät vuodelle 2019

Liikevaihto kasvaa selvästi yritysostojen myötä. Vuoden 2019 operatiivisen vertailukelpoisen liikevoiton uskomme paranevan vuoteen 2018 verrattuna.

Hallituksen esitys yhtiökokoukselle osingonjaoksi vuodelta 2018

Emoyhtiön jakokelpoinen oma pääoma on 67.603.364,05 euroa.

A- ja K -osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoihin ja yhtiön varoihin. Osinkoon oikeuttavia K-sarjan osakkeita on 5.000.545 kpl ja A-sarjan osakkeita 5.714.658 kpl eli yhteensä 10.715.203 kpl. Emoyhtiöllä on hallussa omia osakkeita 21.500 kpl, niille ei makseta osinkoa.

Yhtiö pyrkii jakamaan osinkoina vähintään puolet tilikauden tuloksesta. Hallitus on OYL 13:2 §:n mukaisesti huomioinut osinkoesitystä tehdessään, ettei esitetty osingonjako vaaranna konsernin maksukykyä.

Hallitus esittää, että osinkoa maksetaan 0,63 euroa osakkeelle. Esityksen mukainen osinkojen määrä on yhteensä 6.750.577,89 euroa.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että yleishyödyllisiin lahjoituksiin varataan 50.000,00 euroa.

KONSERNIN TULOSLASKELMA, IFRS

(1 000 eur)

	liitetieto	2018 1.1.-31.12.2018	2017 1.1.-31.12.2017	1)2)
LIIKEVAIHTO	2	**166 093**	**174 058**	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastonmuutos		-168	153	
Liiketoiminnan muut tuotot	5	190	658	1)
Materiaalit ja palvelut		-47 431	-48 960	2)
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	7	-72 148	-75 081	
Poistot ja arvonalentumiset	14	-12 678	-9 023	
Liiketoiminnan muut kulut	6	-26 577	-27 375	
LIIKEVOITTO		**7 280**	**14 431**	
Rahoitustuotot	9	868	4 251	
Rahoituskulut	10	-1 107	-1 392	
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	17	753	251	
VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA		**7 795**	**17 541**	
Tuloverot	11	-2 420	-3 051	
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		**5 374**	**14 490**	
TILIKAUDEN VOITON/TAPPION JAKAUTUMINEN:				
Emoyhtiön osakkeenomistajille		5 500	14 416	
Määräysvallattomille omistajille		-125	74	
		5 374	**14 490**	
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos	12			
Tulos/osake, laimentamaton		0,51	1,35	
Tulos/osake, laimennusvaikutuksella oikaistu		0,51	1,35	
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä:				
-laimentamaton		10 710 853	10 710 853	
-laimennettu		10 710 853	10 710 853	
KONSERNIN LAAJAN TULOSLASKELMAN ERÄT				
Tilikauden voitto		5 374	14 490	
Muut laajan tuloksen erät:	10			
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi:				
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		247	530	
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat		-1 119	613	
Verot eristä, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi		174	-240	
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-697	904	
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		**4 677**	**15 394**	
TILIKAUDEN LAAJAN TULOKSEN JAKO				
Emoyhtiön osakkeenomistajille		**4 802**	**15 320**	
Määräysvallattomille omistajille		-125	74	

1) Kirjauskäytäntöä on muutettu ja aiemmin liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjatut vuokratuotot on kirjattu liikevaihtoon, myös vertailuvuoden luvut on oikaistu.
2) Kirjauskäytäntöä on muutettu ja aiemmin liikevaihtoon kirjattua myyntiä on kirjattu palveluiden vähennykseksi, myös vertailuvuoden luvut on oikaistu.

KONSERNIN TASE, IFRS

(1 000 eur)

	liitetieto	2018 31.12.2018	2017 31.12.2017
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	13	11 190	10 044
Liikearvo	13	65 507	68 881
Sijoituskiinteistöt	15	472	500
Aineelliset hyödykkeet	16	38 068	41 640
Osuudet osakkuusyhtiöissä	17	3 511	2 898
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat	18	13 065	14 102
Muut pitkäaikaiset saamiset	19	794	794
Laskennalliset verosaamiset	20	2 903	3 031
PITKÄAIKAISET VARAT		**135 510**	**141 888**
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	21	1 654	1 363
Myyntisaamiset ja muut saamiset	22	16 502	15 292
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		822	139
Muut rahoitusvarat	23	3 662	3 907
Rahavarat		12 767	19 333
LYHYTAIKAISET VARAT		**35 406**	**40 034**
VARAT		**170 916**	**181 922**
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	24	2 257	2 257
Omat osakkeet	24	-357	-357
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	24	4 560	5 455
Kertyneet voittovarat		72 560	74 531
Emoyhtiön osakkeenomistajien oma pääoma		**79 020**	**81 886**
Määräysvallattomien omistajien osuus		489	687
Oma pääoma yhteensä		**79 510**	**82 573**
PITKÄAIKAISET VELAT			
Laskennalliset verovelat	20	3 107	3 125
Pitkäaikaiset korolliset velat	27	47 529	54 130
Pitkäaikaiset korottomat velat	28	57	48
Eläkevelvoitteet	25	2 133	2 463
Pitkäaikaiset varaukset	26	18	28
PITKÄAIKAISET VELAT		**52 843**	**59 794**
LYHYTAIKAISET VELAT			
Lyhytaikaiset korolliset velat	27	7 313	7 654
Saadut ennakot		10 756	11 247
Ostovelat ja muut velat	28	20 154	20 187
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		341	467
LYHYTAIKAISET VELAT		**38 563**	**39 555**
OMA PÄÄOMA JA VELAT		**170 916**	**181 922**

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA, IFRS

(1 000 eur)

	liitetieto	2018 31.12.2018	2017 31.12.2017
Liiketoiminnan rahavirrat			
Asiakkailta saadut maksut		164 598	176 774
Tavaroiden ja palvelujen toimittajille ja henkilöstölle suoritetut maksut		-146 626	-153 661
Maksetut korot		-1 056	-1 348
Saadut korot		70	73
Maksetut verot		-3 625	-3 253
Liiketoiminnan rahavirta		**13 361**	**18 584**
Investointien rahavirrat			
Tytäryrityksen hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	3	-3 721	-4
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-2 462	-2 965
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-445	-430
Investoinnit muihin pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin		-73	-93
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynti		208	693
Muiden pitkäaikaisten rahoitusvarojen myynti		182	4 855
Lainasaamisten lisäys/vähennys		18	80
Saadut osingot		754	864
Investointien rahavirrat		**-5 539**	**2 999**
Rahoituksen rahavirrat			
Lainojen nostot	27		57 851
Lainojen takaisinmaksut	27	-6 539	-63 762
Rahoitusleasingvelkojen maksut		-185	
Määräysvallattomien osuuksien hankinta		-100	
Maksetut osingot		-7 565	-5 423
Rahoituksen rahavirta		**-14 389**	**-11 335**
Rahavarojen muutos		**-6 566**	**10 248**
Rahavarat tilikauden alussa		19 399	9 151
Rahavarat tilikauden lopussa		12 833	19 399
Rahavarat taseessa sisältyvät seuraaviin eriin:			
Rahavarat	*)	12 833	19 399
Rahavarat tilikauden lopussa		12 833	19 399

*) sisältää sekä rahavarat että sulkutilillä olevat muut rahoitusvarat

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA, IFRS

(1 000 eur)

Oman pääoman muutos 2017	Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma						Määräys-vallattomien omistajien osuus	Yhteensä
	Osake-pääoma	Muut sidotut rahastot	Muut rahastot	Omat osakkeet	Kertyneet voitto-varat	Yhteensä		
OMA PÄÄOMA 1.1.	2 257	270	4 705	-357	65 389	72 264	680	72 945
Osuus osakkuusyhtiöiden suorista oman pääoman kirjauksista					-1	-1		-1
Virheen korjaus *)					-341	-341		-341
Omien osakkeiden mitätöinti				0		0		0
Laaja tulos								
Tilikauden tulos					14 416	14 416	74	14 490
Muut laajan tuloksen erät								
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät					424	424		424
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat			480			480		480
Tilikauden laaja tulos yhteensä			480		14 840	15 320	74	15 394
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osingonjako					-5 355		-68	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä				0	-5 355	-5 355	-68	-5 423
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	**2 257**	**270**	**5 185**	**-357**	**74 531**	**81 886**	**687**	**82 573**

*) Esa Digitalin myyntiprovisiot

Oman pääoman muutos 2018	Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma						Määräys-vallattomien omistajien osuus	Yhteensä
	Osake-pääoma	Muut sidotut rahastot	Muut rahastot	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarat	Yhteensä		
OMA PÄÄOMA 1.1.	2 257	270	5 185	-357	74 531	81 886	687	82 573
Osuus osakkuusyhtiöiden suorista oman pääoman kirjauksista					35	35		35
Uusien standardien käyttöönoton vaikutus					-87	-87		-87
Muut oikaisut					-19	-19		-19
Tytäryhtiön hankinta					0	0	-5	-5
Laaja tulos								
Tilikauden tulos					5 500	5 500	-125	5 374
Muut laajan tuloksen erät								
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät					198	198		198
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat			-895			-895		-895
Tilikauden laaja tulos yhteensä			-895		5 697	4 802	-125	4 677
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osingonjako					-7 498		-68	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä					-7 498	-7 498	-68	-7 565
Tytäryhtiöomistusosuuksien muutokset								
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinnat, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa					-100	-100		-100
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	**2 257**	**270**	**4 290**	**-357**	**72 560**	**79 020**	**489**	**79 510**

1.Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Keskisuomalainen-konserni kustantaa ja julkaisee sanomalehtiä sekä harjoittaa paino- ja jakelutoimintaa sekä sähköistä viestintää usealla paikkakunnalla Keski-Suomessa, Savossa, Etelä-Suomessa ja Päijät-Hämeessä.

Konsernin emoyritys on Keskisuomalainen Oyj, joka on noteerattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:n päälistalla vuodesta 1999 alkaen. Emoyrityksen kotipaikka on Jyväskylä ja sen rekisteröity osoite on PL 159, 40101 Jyväskylä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.keskisuomalainen.com tai konsernin emoyhtiön pääkonttorista osoitteesta Aholaidantie 3, 40320 Jyväskylä.

Keskisuomalainen Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 20.2.2019 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus muuttaa tilinpäätöstä.

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksyttyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön mukaiset.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tietoa harkinnasta, jota johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty kohdassa ”Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät”.

Tilinpäätöksen tiedot esitetään tuhansina euroina ja ne perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin ellei laadintaperiaatteissa ole muuta kerrottu.

Uudet standardit IFRS 15 Myyntituotot asiakasopimuksista ja IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

Keskisuomalainen-konserni on 1.1.2018 alkavalla tilikaudella ottanut käyttöön IFRS 15-standardin Myyntituotot asiakassopimuksista. Yhtiö ei ottanut käyttöön standardia takautuvasti, jolloin vertailukauden tietoja ei ole oikaistu IFRS 15- standardin mukaisesti. Standardin käyttöönotolla ei ole ollut olennaista vaikutusta yhtiön tulouttamiseen.

Tämän liitetiedon tarkoituksena on korostaa uuden standardin soveltamisen vaikutuksia konsernin myyntituottojen kirjaamiseen sekä antaa tilinpäätöksen käyttäjälle riittävä ymmärrys suoritevelvoitteista, myyntituottojen kirjaamisen ajoituksesta sekä johdon merkittävää harkintaa vaativien asioiden ymmärtämiseen.

IFRS 15 luo kattavan viitekehyksen sen määrittämiseksi, milloin myyntituottoja voidaan tulouttaa ja kuinka paljon. IFRS 15:n mukaan yhteisön on kirjattava myyntituotot sellaisena rahamääränä, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan. IFRS 15 sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen tulouttamiseen. Standardin mukaan myyntituotot tulee kohdistaa suoritevelvoitteille suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella. Suoritevelvoite on määritelty lupaukseksi toimittaa tavara ja/tai palvelu. Myynnin kirjaaminen tapahtuu ajan kuluessa tai tiettynä ajankohtana ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen.

Myyntituotot muodostuvat enimmäkseen ilmoitusmyynnistä, tilausmyynnistä, painotoiminnan myynnistä sekä jakelu- ja kuljetustuotoista.

Ilmoitusmyynti tuloutetaan, kun ilmoitus on julkaistu. Tilausmyynti jaksotetaan tilausjaksolle lehden jakelun mukaisesti. Painotoiminnan tuotot tuloutetaan, kun painotuote luovutetaan asiakkaalle. Jakelutuotot tuloutetaan silloin, kun jakelupalvelu on suoritettu. Standardin käyttöönotto ei vaikuttanut katsauskauden myyntituottoihin tai tulokseen.

Keskisuomalainen Oyj hyödyntää käytännön apukeinoa, eikä esitä raportointikauden lopussa täyttämättä (tai osittain täyttämättä) oleville suoritevelvoitteille kohdistetun transaktiohinnan yhteenlaskettua määrää. Tämä johtuu siitä, että Konsernin asiakassopimusten kestoaika on tyypillisesti lyhyt, alle vuoden.

IFRS 9 ”Rahoitusinstrumentit” -standardi korvaa IAS 39:n ”Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen” ja standardia on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. IFRS 9 kokoaa yhteen rahoitusinstrumentteihin liittyvät kolme näkökulmaa: luokittelu ja arvostaminen, arvonalentuminen sekä suojauslaskenta.

Keskisuomalainen Oyj soveltaa IFRS 9 -standardia 1.1.2018 alkaen. Suurimmat muutokset koskevat IAS 39:n mukaan luokiteltujen myytävissä olevien sijoitusten arvostamista.

Kaikki myytävissä olevat sijoitukset on 1.1.2018 alkaen arvostettu käypään arvoon. Kaikki käyvän arvon muutokset on 1.1.2018 alkaen kirjattu laajan tuloksen eriin. Osakesijoitusten (sekä noteeratut että noteeraamattomat) käyvän arvon muutos kirjataan jatkossa taseen käyvän arvon rahastoon.

Standardin mukaisesti myyntisaamisten odotettavissa olevaa luottotappiota on arvioitava ja kirjattava luottotappiovarausta etukäteen, vaikutus ei ole olennainen.

Konsernin koronvaihtosopimuksia ei käsitellä tällä hetkellä IFRS 9:n mukaisesti suojaavana. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin. IFRS 9 ei aiheuttanut muutosta IAS 39 mukaiseen käsittelyyn.

IFRS 9 -standardin käyttöönoton vaikutukset 1.1.2018:

(1000 euroa)	1.1.2018
VARAT	
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat	128
Laskennallinen verosaaminen	41
Myyntisaamiset ja muut saamiset	-20
VARAT YHTEENSÄ	**149**
VELAT	
Laskennallinen verovelka	-62
VELAT YHTEENSÄ	**-62**
OIKAISU OMAAN PÄÄOMAAN:	
Käyvän arvon rahasto	-102
Kertyneet voittovarat	16
YHTEENSÄ	**-87**

1.1.2019 tai sen jälkeen käyttöönotettavat standardit

Yhtiö ottaa käyttöön 1.1.2019 IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin. Yhtiö ei ota käyttöön standardia takautuvasti, jolloin vertailukauden tietoja ei oikaista IFRS 16 -standardin mukaisesti. Yhtiö vielä arvioi toistaiseksi voimassa olevien sopimuksien vaikutusta yhtiön tilinpäätökseen. Liitetiedossa 30 on annettu tietoja konsernin vuokrasopimuksista.

Alustavan arvion mukaan muilla voimaan tulevilla muutoksilla ei ole suurta vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Tytäryritykset

Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut tytäryhtiöt sisällytetään tilinpäätökseen käyttäen hankintamenomenetelmää, jonka mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä ja jäljelle jäänyt osuus hankintahinnan ja hankitun nettovarallisuuden erotuksesta on liikearvoa. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja kirjattu velaksi. Lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syystä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan ne on jätetty suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisiin arvoihin. Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa.

Osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää kirjanpitoarvon, ei kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten velvoitteiden täyttämiseen.

Yhteisjärjestelyt

Keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä, joista konserni omistaa alle 100 %, käsitellään yhteisinä toimintoina IFRS 11 Yhteisjärjestelyt -standardin mukaisesti. Konsernitilinpäätökseen konserni kirjaa yhteisiin toimintoihin liittyvät varansa ja velkansa, mukaan lukien osuutensa yhteisistä varoista ja veloista. Lisäksi konserni kirjaa yhteisiin toimintoihin liittyvät tuottonsa ja kulunsa, mukaan lukien osuutensa yhteisten toimintojen tuotoista ja kuluista.

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Konsernin kaikissa yksiköissä toimintavaluutta on euro. Myös konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Konsernin lähes kaikki liiketapahtumat ovat euroissa ja konserni toimii Suomessa ja Virossa. Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan maksupäivän kurssiin, joka vastaa tapahtumapäivän kurssia, koska valuuttatapahtumien määrä on konsernissa vähäinen.

Myyntituottojen tulouttaminen

Suoritevelvoitteet

Keskisuomalainen-konsernin myyntituotot muodostuvat enimmäkseen ilmoitusmyynnistä, tilausmyynnistä, painotoiminnan myynnistä, sekä jakelu- ja kuljetustuotoista.

Ilmoitusmyynti on ilmoitusten myyntiä paperilehteen tai johonkin sähköiseen kanavaan, esimerkiksi valotauluun tai nettisivuille. Myynti laskutetaan ja tuloutetaan, kun ilmoitus on julkaistu. Maksuehdot ovat pääsääntöisesti 10 - 14 pv netto.

Lehtimyynti on yhtiön kustantamien lehtitilausten myyntiä joko paperisena tai sähköisenä versiona. Myynti tuloutetaan, kun lehti on toimitettu luettavaksi. Tyypillisesti lehtitilaus maksetaan etukäteen tilausjakson alkaessa muutamaksi kuukaudeksi tai enintään yhdeksi vuodeksi ja laskun maksuehto on pääsääntöisesti 14 pv netto.

Painon myynti on pääasiassa sanomalehtipaperille painettuja painotuotteita, joiden myynti tuloutetaan kun painotuote on luovutettu. Laskutus tehdään pääsääntöisesti luovutuksen jälkeen ja normaali maksuehto on 14 pv netto.

Jakelu- ja kuljetustuotot ovat pääsääntöisesti lehtien jakelua lehden tilaajalle tai kuljetusta jakelupisteeseen. Tuotot laskutetaan, kun jakelu on suoritettu ja normaali maksuehto on 14 pv netto. Muiden tuottojen merkittävimmät tuotot ovat muun muassa tilavuokria, markkinatutkimustuottoja ja tuottoja tapahtumien järjestämisestä.

IFRS 15 -standardin käyttöönotto ei ole aiheuttanut muutosta suoritevelvoitteiden tunnistamiseen.

Muuttuva vastike
IFRS 15 -standardin mukaan jos sopimuksessa luvattuun vastikkeeseen sisältyy muuttuva rahamäärä, yhteisö arvioi vastikemäärän, johon se on oikeutettu sitä vastaan, että luvatut tavarat ja palvelut luovutetaan asiakkaalle. Vastikemäärä voi muuttua esimerkiksi alennusten, bonusten, rangaistusseuraamusten tai muiden vastaavanlaisten erien vuoksi.

Keskisuomalainen-konsernin tarjoamiin tuotteisiin ja palveluihin saattaa liittyä volyymialennuksia tai muita alennuksia. Mahdollisen muuttuvan vastikkeen määrä on vähäinen konsernin asiakassopimuksissa.

Merkittävä rahoituskomponentti
Mikäli sopimukseen sisältyy merkittävä rahoituskomponentti, on yhteisön IFRS 15 mukaan oikaistava luvattua vastikemäärää rahan aika-arvon vaikutuksilla.

Tilausmyynnin tilaukset maksetaan etupainotteisesti. Keskisuomalainen-konserni hyödyntää IFRS 15 -standardin käytännön apukeinoa, jossa yhteisön ei tarvitse oikaista luvattua vastikemäärää merkittävän rahoituskomponentin vaikutuksilla, sillä yhteisö odottaa, että aika, joka kuluu siitä, kun asiakas suorittaa ennakkomaksun, siihen, kun yhteisö luovuttaa luvatut tuotteet asiakkaalle, on enintään vuoden pituinen.

Muuna kuin rahana suoritettava vastike
Asiakkaan lupaama vastike voi olla muussa muodossa kuin rahana, esimerkiksi tavaroina, palveluina tai muuna kuin rahana suoritettavana vastikkeena. IFRS 15 mukaan yhteisön on arvostettava muuna kuin rahana suoritettava vastike käypään arvoon.

Keskisuomalainen-konsernissa kaikki vastike saadaan rahana.

Takuut
IFRS 15 määrittelee kahdentyyppisiä takuita. Varmennustyyppinen takuu lupaa asiakkaalle, että toimitus vastaa sopimuksella sovittua, kun taas palvelutyyppinen takuu tarjoaa asiakkaalle varmennustyyppisen takuun päälle erillistä palvelua.

Keskisuomalainen-konsernin asiakassopimuksissa ole takuita.

Kanta-asiakasohjelmat ja muut edut asiakkaille
Keskisuomalainen-konserni ei tarjoa asiakkailleen etuja kanta-asiakasohjelmien muodossa.

Päämiehenä toimiminen
Konserni toimii asiakassopimuksissa lähes aina päämiehenä. Yhtiö hankkii asiakkaiden puolesta jakelu- ja taittopalveluita, jotka ostetaan konsernin ulkopuolelta. Näiden palvelujen myyntituotot netotetaan ulkopuolisten kulujen kanssa. Mahdollinen palkkio asiakkaalta kirjataan liikevaihtoon.

Transaktiohinnan kohdistaminen suoritevelvoitteille
Yhteisön tulee kohdistaa transaktiohinta suoritevelvoitteille edellä kuvattujen vaiheiden jälkeen. IFRS 15 päämääränä on kohdistaa transaktiohinta jokaiselle suoritevelvoitteelle siihen vastikemäärään, jonka yhteisö katsoo olevansa oikeutettu saamaan toimitettuaan asiakkaalle nämä tavarat tai palvelut.

IFRS 15 mukaan transaktiohinnan kohdistaminen tehdään suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella.

Myyntituoton kirjaaminen suoritevelvoitteen täyttyessä
Yhteisö määrittää sopimuksen alkamishetkellä siirtääkö se tavaroita tai palveluja koskevan määräysvallan asiakkaalle ajan kuluessa.

Mediamyynti
Mediamyyntiin sisältyvässä ilmoitusmyynnissä IFRS 15 -standardin mukaiset kriteerit määräysvallan siirtymiseksi ajan kuluessa eivät täyty, jolloin Keskisuomalainen-konserni tulouttaa myynnistä saadut tuotot yhtenä ajankohtana, eli ilmoituksen julkaisuhetkellä.

Mediamyynti digitaalisiin kanaviin tuloutetaan ajan kuluessa, sillä asiakas saa ja kuluttaa saamansa hyödyn sitä mukaan kun palvelua tuotetaan.

Tilausmyynti
Tilausmyynti kirjataan tilausjakson aikana. Kokonaisvastike tuloutetaan tilausjaksolle lehtien jakamisen perusteella.

Digitaalisten tuotteiden tilausmyynti tuloutetaan ajan kuluessa ilmestymispäivien mukaan, sillä asiakas saa ja kuluttaa suoritteesta saamansa hyödyn sitä mukaa kuin Keskisuomalainen-konserni tuottaa suoritetta.

Tilausmyynnin pakettimyynti jaetaan paperi- ja digituotteisiin, paperilehden osalta tuotot tuloutetaan yhtenä ajankohtana ja digituotteiden osalta ajan kuluessa.

Painon myynti
Painon myynnissä IFRS 15 -standardin mukaiset kriteerit määräysvallan siirtymiseksi ajan kuluessa eivät täyty, jolloin Keskisuomalainen-konserni tulouttaa myynnistä saadut tuotot yhtenä ajankohtana, kun painotuotteet luovutetaan asiakkaalle.

Jakelu- ja kuljetustuotot sekä muut tuotot
Jakelu- ja kuljetustuotot sekä muut tuotot tuloutetaan kuukaudelle, jolloin tavara tai palvelu on luovutettu. Näiden osalta IFRS 15 -standardin mukaiset kriteerit määräysvallan siirtymiseksi ajan kuluessa eivät täyty, jolloin Keskisuomalainen-konserni tulouttaa myynnistä saadut tuotot yhtenä ajankohtana, eli hetkellä jolloin tavara tai palvelu on luovutettu.

Sopimuksesta aiheutuvat lisämenot
IFRS 15 sisältää ohjeistuksia sopimuksesta aiheutuvien lisämenojen ja sopimuksen täyttämisestä aiheutuvien menojen käsittelyyn kirjanpidossa. Sopimuksesta aiheutuvat lisämenot ja sopimuksen täyttämisestä aiheutuvat menot tulee tietyin edellytyksin aktivoida taseeseen. Konsernilla ei ole tällaisia lisämenoja.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolloin ne syntyvät. Tuotteiden kehitystoimintaan liittyviä kuluja ei ole aktivoitu, koska niistä saatavat tulevaisuuden tuotot varmistuvat vasta, kun tuotteet tulevat markkinoille.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muina tuottoina kirjataan muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät tuotot, kuten omaisuuden myyntivoitot.

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisäl-

tyvät kaikki muut liiketoiminnan kulut kuin materiaalista, alihankinnoista, poistoista ja työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut. Merkittävimmät kuluerät muodostuvat mainonnan ja markkinoinnin sekä toimitilojen kuluista.

Liikevoitto

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen –standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut vaihto-omaisuuden varaston muutoksella, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liikevoiton alapuolella.

Tuloverot

Tuloveroihin kirjataan tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut ja laskennallisten verojen muutos. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti suoraan omaan pääomaan.

Laskennalliset verot lasketaan tilinpäätöspäivään mennessä säädetyllä verokannalla kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoeroista, etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä, muiden pitkävaikutteisten rahoitusvarojen arvostamisesta käypään arvoon ja johdannaissopimusten käyvän arvon muutoksista. Verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Taseessa laskennalliset verosaamiset ja –velat vähennetään toisistaan silloin, kun ne voidaan kuitata toisiaan vastaan.

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisten liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty oletushankintamenona. Näiden hankintojen luokittelua tai tilinpäätöskäsittelyä ei ole oikaistu konsernin avaavaa IFRS-tasetta laadittaessa.

Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille tai niiden muodostamalle ryhmälle. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomia hyödykkeitä ovat atk-ohjelmat, tuotemerkit ja asiakkuuksiin liittyvät aineettomat hyödykkeet. Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon ja poistetaan tasapoistoin arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan. Hankittujen liiketoimintojen yhteydessä syntyneet aineettomat hyödykkeet merkitään käypään arvoon ja tämän jälkeen arvostetaan alkuperäiseen käypään arvoon vähennettynä kertyneillä poistoilla.

Poistoajat ovat seuraavat:

- Atk-ohjelmat 5 vuotta
- Tuotemerkit 10 - 15 vuotta
- Asiakkuudet 10 vuotta

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöt ovat osakehuoneistoja, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuottoja. Sijoituskiinteistöt arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon ja poistetaan tasapoistoin 20 vuoden aikana.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon.

Kun käyttöomaisuushyödykkeen osaa käsitellään erillisenä hyödykkeenä, osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

- Rakennukset 30 - 40 vuotta
- Rakennusten koneet ja laitteet 10 vuotta
- Rakennusten perusparannukset 10 – 20 vuotta
- Rakennelmat ja muut rakennukset 10 – 20 vuotta
- Painon ja postituksen koneet 10 – 15 vuotta
- Muut tuotantokoneet 5 – 8 vuotta
- Muut koneet ja kalusto 3 – 5 vuotta

Hyödykkeen taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Käyttöomaisuushyödykkeen myynnistä tai luovutuksesta syntyvät voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, kun ne ovat syntyneet.

Arvonalentumiset

Jokaisena tilinpäätöspäivänä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä

omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä.

Arvonalentumisen arviointi tapahtuu rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla tai niiden muodostaman ryhmän tasolla. Rahavirtaa tuottavalla yksiköllä tarkoitetaan pienintä omaisuuserien ryhmää, jonka jatkuvasta käytöstä kertyy rahavirtaa ja joka on pitkälti riippumaton muiden omaisuuserien tuottamasta rahavirrasta. Konsernin rahavirtaa tuottavia yksiköitä ovat sanomalehti tai niiden muodostama ryhmä sekä paikallislehtien ryhmä ja painon yksiköt yhteensä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Rahavirtaennusteissa otetaan huomioon kaikki korvausinvestoinnit ja uusinvestoinnit silloin, kun niihin on sitouduttu. Kustannustoiminnan osalta on oletettu, että liiketoiminta jatkuu myös ennustettujen rahavirtojen jälkeen, jolloin kustannustoiminnalle on laskettu jäännösarvo.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumistappio perutaan, kun on olemassa viitteitä, että arvonalentumistappiota ei ole tai se on pienentynyt ja olosuhteissa on tapahtunut muutos sekä hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Rahoitusvarojen kerrytettävissä oleva rahamäärä on joko käypä arvo tai odotettavissa olevien vastaisten, alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen rahavirtojen nykyarvo.

Konserni arvioi arvonalentumista saamisestaan osakkuusyhtiö Arena Partners Oy:ltä seuraamalla yhtiön taloudellista kehitystä säännöllisesti.

IFRS 9:n mukaisesti arvonalentumiset kirjataan perustuen odotettavissa olevien luottotappioiden malliin. Arvonalentuminen tulee tehdä kaikista sopimukseen perustuvista varoista sekä niistä velkainstrumenteista, joita ei ole arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Siirtymähetkellä tehtävä ensimmäinen luottotappiovaraus on kirjattu voittovaroihin. Jatkossa luottotappiovarauksen muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Siirtymähetkellä varausta on kirjattu tilikauden 2017 toteutuman mukaan 0,17 % liikevaihdosta, eli 20 tuhatta euroa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään FIFO-menetelmää käyttäen.

Rahoitusinstrumentit

Rahoitusvarat

Alkuperäinen arvostaminen

Rahoitusvarat jaotellaan alkuperäisen arvostamisen mukaisesti kolmeen luokkaan: jaksotettu hankintameno, käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Rahoitusvarojen luokittelu perustuu yhteisön määrittelemään liiketoimintamalliin sekä sopimusperusteisiin rahavirtoihin. Lukuunottamatta myyntisaamisia, joihin ei liity merkittävää rahoituskomponenttia tai johon yhteisö on soveltanut käytännön apukeinoa, yhteisö arvostaa rahoitusvarat alkuperäisessä arvostamisessa käypään arvoon lisättynä, muiden paitsi kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen osalta, transaktiokustannuksilla. Myyntisaamiset, joihin ei liity merkittävää rahoituskomponenttia, arvostetaan transaktiohintaan IFRS 15 -standardin mukaisesti.

Myöhemmin tapahtuva arvostaminen

Myöhemmin tapahtuvaa arvostamista varten konserni jakaa rahoitusvarat kolmeen kategoriaan:

- Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut rahoitusvarat (velkainstrumentit)
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostetut rahoitusvarat, ilman kumulatiivisten voittojen ja tappioiden kierrättämistä pois kirjaamisen yhteydessä (oman pääoman ehtoiset instrumentit)
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut rahoitusvarat

Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut rahoitusvarat

Rahoitusvaroihin kuuluvat erät arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon, jos liiketoimintamallin mukaan siitä on tarkoituksena kerätä rahavirrat ja siihen liittyvän sopimuksen ehdot ovat sellaiset, että siitä saadaan määrättyinä ajankohtina rahavirtoja, jotka koostuvat vain pääoman palautuksista ja pääomalle maksettavasta korosta.

Jos rahoitusvaroihin kuuluva erä ei täytä edellä esitettyjä ehtoja, arvostetaan se käypään arvoonsa.

Keskisuomalainen-konsernissa rahoitusvaroista jaksotettuun hankintamenoon kirjataan tyypillisesti myyntisaamiset. Eriä on tarkoitus pitää eräpäivään asti.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostetut rahoitusvarat (oman pääoman ehtoiset instrumentit)

Alkuperäisen arvostuksen yhteydessä yhteisö voi päättää arvostaa oman pääoman ehtoiset instrumentit käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, jos ne täyttävät IAS 32 -standardin määritelmän omasta pääomasta ja niitä ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa. Päätös voidaan tehdä instrumenttitasolla ja on peruuttamaton.

Keskisuomalainen Oyj on päättänyt kirjata kaikkien osakesijoituksiensa arvonmuutokset muiden laajan tuloksen erien kautta käyvän arvon rahastoon.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut rahoitusvarat

Johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Rahoitusvaroista tulee tehdä arvonalentumiskirjaus odotettavissa olevan luottotappion perusteella.

Rahoitusvelat

Alkuperäinen arvostaminen

Keskisuomalainen-konsernilla rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon

saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon.

Keskisuomalainen-konsernilla rahoitusveloista jaksotettuun hankintamenoon kirjataan tyypillisesti ostovelat ja pankkilainat. Näitä eriä on tarkoitus pitää eräpäivään asti.

IFRS 9 -standardin käyttöönoton muutokset luokittelussa 1.1.2018:

1000 euroa		IFRS 9 arvostusryhmä		
		Käypä arvo tulosvaikutteisesti	**Jaksotettu hankintameno**	**Käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta**
IAS 39 arvostusryhmä				
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Noteeratut osakkeet ja osuudet	11 219			11 219
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	2 883			3 011
YHTEENSÄ				**14 230**

Suojauslaskenta
Konsernin koronvaihtosopimuksia ei käsitellä IFRS 9:n mukaisesti suojaavana. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Johdannaissopimusten käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 27.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Työsuhde-etuudet

Konsernilla on maksu- ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuusoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona valtion velkasitoumusten korkoa, joka vastaa olennaisilta osin laskettavan eläkevelvoitteen maturiteettia.

IFRS-standardeihin siirtymispäivänä 1.1.2004 kaikki vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on kirjattu avaavaan omaan pääomaan IFRS 1 –standardin salliman helpotuksen mukaisesti.

Osingot

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottama osinko kirjataan velaksi, kun yhtiökokous on päättänyt osingonmäärän.

Vuokrasopimukset

Konserni
vuokralle ottajana
Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimus merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Vuokravelvoitteet sisältyvät korollisiin velkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konserni
vuokralle antajana
Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitustuotto määritetään siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa saman tuottoprosentin vuokra-ajan kuluessa. Muilla kuin rahoitusleasingsopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin tai sijoituskiinteistöihin taseessa.

Konsernilla ei ole vuokralle antajana vuokrasopimuksia, jotka luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi.

Segmenttiraportoinnin perusteet

Toimintasegmentit koostuvat liiketoiminnoista, joiden tuotteisiin tai palveluihin liittyvät riskit ja kannattavuus ovat erilaiset kuin muissa liiketoiminnoissa. Keskisuomalainen-konsernin raportoitavat segmentit ovat kustannustoiminta sekä tuotanto- ja logistiikkapalvelut.

Keskisuomalainen-konsernilla on toimintaa Suomessa sekä vuonna 2015 aloitettu vähäinen liiketoiminta Virossa. Tämän vuoksi ei esitetä maantieteellisiä alueita koskevia konsernitason tietoja.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arvioita tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Myyntituottojen kirjaaminen ei ole vaatinut johdon harkintaa vaativia arvioita.

Konsernissa ne keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, ovat seuraavat:

Työsuhde-etuudet
Konsernilla on erilaisia etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Työsuhde-etuuksiin kuuluvien kulujen ja velkojen laskennassa käytetään useita tilastollisia ja muita vakuutusmatemaattisia tekijöitä kuten diskonttokorko, eläkejärjestelyjen varojen odotettu tuotto, arvioidut tulevat palkkatason muutokset ja lähtövaihtuvuus. Käytetyt tilastolliset tekijät voivat poiketa huomattavasti toteutuneesta kehityksestä johtuen muun muassa muuttuneesta yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja henkilökunnan palvelusajan pituudesta.

Arvonalentumistestaus
Konsernissa testataan vuosittain liikearvot mahdollisen arvonalentumisen varalta sekä arvioidaan viitteitä arvonalentumisesta. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvina laskelmina. Nämä laskelmat edellyttävät arvioiden käyttämistä. Rahavirtaa tuottavan yksikön kassavirtoja ennustettaessa käytetään

arvioita EBITDA:sta, tulevien vuosien korvausinvestoinneista, pitkän ajan kasvukertoimesta ja diskonttokorosta. Herkkyysanalyysin kannalta merkittävimmät arvonalentumistestaukseen vaikuttavat tekijät ovat diskonttokorko sekä rahavirtaa tuottavan yksikön EBITDA. Näiden tekijöiden olennainen muutos voi aiheuttaa liikearvojen alaskirjausta. Herkkyysanalyysia on kuvattu tarkemmin liitetietojen kohdassa 14.

2. Segmentti-informaatio

Segmentti-informaatio esitetään konsernin liiketoiminnallisen segmenttijaon mukaisesti. Toimintasegmentit perustuvat konsernin sisäiseen organisaatiorakenteeseen ja sisäiseen taloudelliseen raportointiin. Keskisuomalainen-konserni toimii vain Suomessa.

Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan.

Varoja ja velkoja ei kohdisteta segmenteille, koska konsernin hallitus ja johtoryhmä ei seuraa tasetta tällä tasolla. Segmenttien voiton tai tappion määrittämisperusteissa ei ole tehty muutoksia. Yhdenkään ulkoisen asiakkaan tuotot eivät ole yli 10 % konsernin kokonaistuotoista.

Konsernin toimintasegmentit ovat:

Kustannustoiminta

Keskisuomalainen-konserni kustantaa kuutta seitsenpäivästä lehteä, kahta kuusipäivästä lehteä, kahta viisipäiväistä lehteä, 18 paikallislehteä sekä 27 kaupunkilehteä. Seitsenpäiväiset lehdet ovat Keskisuomalainen, Savon Sanomat, Uusimaa, Keski-Uusimaa, Aamuposti ja Etelä-Suomen Sanomat. Länsi-Uusimaa ja Iisalmen Sanomat ilmestyvät kuutena päivänä viikossa. Warkaden Lehti ja Itä-Häme ilmestyvät viitenä päivänä viikossa. Paikallislehtiä ovat Keski-Suomen alueella ilmestyvät Hankasalmen Sanomat, Laukaa-Konnevesi, Viitasaaren Seutu, Viispiikkinen, Sampo ja Sisä-Suomen Lehti. Savon alueella paikallislehdistä ilmestyvät Ylä-Savoon sijoittuvat Pielavesi-Keitele, Matti ja Liisa, Miilu sekä Itä-Savossa ilmestyvä Heinäveden Lehti. Kuopion lähistöllä ilmestyvät Uutis-Jousi, Pitäjäläinen, Koillis-Savo, Paikallislehti Sisä-Savo, Soisalon Seutu, Pieksämäen Lehti ja Joroisten lehti. Etelä-Suomen alueella ilmestyy Sipoon Sanomat. Paikallislehdet ilmestyvät 1-3 kertaa viikossa. Konsernin kustantamat kaupunkilehdet ovat Jyväskylässä ilmestyvä Suur-Jyväskylän Lehti ja Kuopiossa ilmestyvät Viikkosavo ja Kuopion Kaupunkilehti. Iisalmen seudulla ilmestyy Töllötin. Lisäksi kaupunkilehdistä Saarijärven alueella ilmestyy Saarijärveläinen ja Äänekosken seudulla Pikkukaupunkilainen. Etelä-Suomen alueella ilmestyvät Mäntsälän Uutiset, Nurmijärven Uutiset, Keski-Uusimaa Viikko, Aamuposti Viikko, Vihdin Uutiset, Imatralainen, Helsingin Uutiset, Länsiväylä, Vantaan Sanomat, Lappeenrannan Uutiset, Tamperelainen, Turkulainen ja Seinäjoen Sanomat. Lahden seudulla ilmestyvät Uusi Lahti sekä Seutuneloset lehtiperheeseen kuuluvat Orimattilan aluelehti, Nastola-lehti, Hollolan Sanomat ja Päijät-Häme. Kaupunkilehdistä 8 ilmestyy kaksi kertaa viikossa ja 16 pääsääntöisesti kerran viikossa.

Tuotanto- ja logistiikkapalvelut

Tuotanto- ja logistiikkapalveluihin kuuluva painotoiminta käsittää viisi lehtipainoa, jotka sijaitsevat Jyväskylässä, Pieksämäellä, Tuusulassa, Hämeenlinnassa ja Lahdessa. Lisäksi konsernilla on arkkipainotalo Lahdessa.

Savon Jakelu Oy hoitaa sanomalehtien yhteisjakelun Kuopiossa, Varkaudessa, Pieksämäellä, Siilinjärvellä, Maaningalla, Joroisissa, Leppävirralla, Iisalmessa, Kiuruvedellä, Lapinlahdella ja Säyneisissä.

Tuotanto- ja logistiikkapalveluihin kuuluva Mediasepät Oy tuottaa konsernin lehdille sivun- ja ilmoitusvalmistuksen.

(1 000 eur)

Toimintasegmentti

2017	Kustannus-toiminta	Tuotanto- ja logistiikkapalvelut	Eliminoinnit	Kohdista-mattomat	Konserni yhteensä
TULOSLASKELMATIEDOT					
Ulkoinen liikevaihto	146 879	23 214		3 966	174 058
Sisäinen liikevaihto	304	45 140	-54 592	9 148	0
Liikevaihto	**147 183**	**68 353**	**-54 592**	**13 114**	**174 058**
Segmentin liikevoitto	14 961	3 219	-504	-3 246	14 431
Liikevoitto	**14 961**	**3 219**	**-504**	**-3 246**	**14 431**
Rahoitustuotot ja -kulut				2 859	2 859
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista				251	251
Tuloverot				-3 051	-3 051
Tilikauden tulos	**14 961**	**3 219**	**-504**	**-3 186**	**14 490**
MUUT TIEDOT					
Liikevaihto, tavarat	60 153	18 802		428	79 383
Liikevaihto, palvelut	86 726	4 412		3 537	94 675
Investoinnit	523	826		2 746	4 095
Poistot	-870	-3 393		-4 759	-9 023
Arvonalentuminen					0

2018	Kustannus-toiminta	Tuotanto- ja logistiikkapalvelut	Eliminoinnit	Kohdista-mattomat	Konserni yhteensä
TULOSLASKELMATIEDOT					
Ulkoinen liikevaihto	137 560	21 784		6 749	166 093
Sisäinen liikevaihto	427	41 648	-57 277	15 203	0
Liikevaihto	**137 987**	**63 432**	**-57 277**	**21 951**	**166 093**
Segmentin liikevoitto	12 517	-1 362	-330	-3 545	7 280
Liikevoitto	**12 517**	**-1 362**	**-330**	**-3 545**	**7 280**
Rahoitustuotot ja -kulut				-239	-239
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista				753	753
Tuloverot				-2 420	-2 420
Tilikauden tulos	**12 517**	**-1 362**	**-330**	**-5 451**	**5 374**
MUUT TIEDOT					
Liikevaihto, tavarat	59 263	16 736		382	76 381
Liikevaihto, palvelut	78 297	5 048		6 368	89 712
Investoinnit	407	695		5 467	6 569
Poistot	-665	-3 134		-4 418	-8 217
Arvonalentuminen	-1 152	-3 309			-4 461

(1 000 eur)

Liikevaihdon jakautuminen tuotteisiin ja palveluihin	2018 1.1.-31.12.2018	2017 1.1.-31.12.2017	
Kustannustoiminta			
Ilmoitustuotot	74 591	83 600	
Tilaustuotot	59 079	59 979	
Paino- ja jakelutuotot	628	342	
Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot	10	10	
Muut tuotot	3 252	2 947	1)
Kustannustoiminta yhteensä	**137 560**	**146 879**	
Tuotanto- ja logistiikkapalvelut			
Paino- ja jakelutuotot	20 911	22 067	2)
Muut tuotot	873	1 147	1)
Tuotanto- ja logistiikkapalvelut yhteensä	**21 784**	**23 214**	
Kohdistamaton			
Ilmoitustuotot	2 222	1 358	
Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot	61	71	
Muut tuotot	4 466	2 536	1)
Kohdistamaton yhteensä	**6 749**	**3 966**	
Tuloslaskelman liikevaihto	**166 093**	**174 058**	

1) Kirjauskäytäntöä on muutettu ja aiemmin liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjatut vuokratuotot on kirjattu liikevaihtoon, myös vertailuvuoden luvut on oikaistu.

2) Kirjauskäytäntöä on muutettu ja aiemmin liikevaihtoon kirjattua myyntiä on kirjattu palveluiden vähennykseksi, myös vertailuvuoden luvut on oikaistu.

3. Hankitut liiketoiminnot

Hankitut liiketoiminnot 2018

Keskisuomalainen Oyj osti 100 % markkina- ja mielipidetutkimuksia tekevän IROResearch Oy tutkimusyhtiön osakkeista 27.6.2018. Yritys työllistää lähes sata henkilöä, joista 21 on kokoaikaisia.

Osakkeiden hankintahinta oli 4,6 Me, joka on maksettu rahana. Tilikauden tulokseen sisältyy hankitun yhtiön tulosta 0,4 Me. Hankitusta liiketoiminnasta on arvostettu asiakkuuksiin 2,8 Me ja tuotemerkkiin liittyvä aineeton hyödyke 0,2 Me, jotka poistetaan 10 vuodessa. Liikearvoa syntyi yhteensä 1,1 Me. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen. Liikearvon syntymiseen vaikuttivat markkinaosuuden kasvattaminen kyseisellä alueella sekä hankinnasta odotettavissa olevat synergiaedut.

Keskisuomalainen Oyj osti 52,17 % Neonmedia Oy:n osakkeista 31.8.2018. Neonmedia tarjoaa digitaalisia mainosratkaisuja pääasiassa pikavuoroliikenteen ja kaupunkien paikallisliikenteen busseihin. Diginäyttöihin myydään mainoksia. Osakkeiden hankintahinta oli 0,2 Me ja se on maksettu rahana. Hankinnalla ei ole suurta merkitystä konsernin tilikauden tulokseen. Hankinnasta on arvostettu asiakkuuksiin 0,2 Me, joka poistetaan 10 vuodessa.

Konsernin liikevaihto tammi-joulukuulta 2018 olisi ollut 168,3 Me ja tulos 5,6 Me, jos tilikauden aikana toteutuneet liiketoimintojen hankinnat olisi yhdistelty konserniin tilikauden 2018 alusta lähtien. Tilikauden tulokseen sisältyy 0,4 Me hankittujen yhtiöiden tulosta. Hankinnasta syntyneet transaktiokulut 0,2 Me on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Kun huomioidaan myös tilikauden poisto hankituista asiakkuuksista ja tuotemerkeistä sekä hankinnasta aiheutuneet muut kulut, niin hankintojen vaikutus tilikauden tulokseen on yhteensä 0,2 Me.

(1 000 eur)

Hankitun nettovarallisuuden erittely	2018 IROResearch Oy:n ja Neomedia Oy:n yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot
Aineettomat hyödykkeet	3 160
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	70
Pitkäaikaiset myynti- ja muut saamiset	58
Vaihto-omaisuus	13
Lyhytaikaiset myynti- ja muut saamiset	523
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	3
Rahavarat	1 050
Varat yhteensä	**4 877**
Määräysvallattomien omistajien osuus nettovaroista	-5
Laskennallinen verovelka	632
Ostovelat ja muut velat	536
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	29
Velat yhteensä	**1 198**
Nettovarat	3 684
Hankintameno	4 771
Liikearvo	1 087
Rahana maksettu kauppahinta	4 771
Hankitun tytäryrityksen rahavarat	1 050
Rahavirtavaikutus	**3 721**

Hankinnan rahavirtavaikutus esitetään rahavirtalaskelman investointien rahavirrassa rivillä Tytäryhtiön hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla.

Hankitut liiketoiminnot 2017

Konserni osti 1.9.2017 asuntokaupan erikoislehti Kotiavaimen julkaisuoikeuden. Kauppasumma oli 50 tuhatta euroa ja se maksettiin kokonaan käteisellä. Kotiavain-erikoislehti ilmestyy kaupunkilehti Tamperelaisen yhteydessä joka toinen lauantai Pirkanmaan talousalueella. Hankinnasta syntyi liikearvoa 50 tuhatta euroa. Liikearvon syntymiseen vaikuttivat hankinnasta odotettavissa olevat synergiaedut. Hankinnalla oli hieman vaikutusta konsernin 2017 tulokseen.

(1 000 eur)

	2018	2017
4. Myyntituoton kirjaaminen suoritevelvoitteen täyttyessä	**1.1.-31.12.2018**	**1.1.-31.12.2017**
Yhtenä ajankohtana tuloutettavat tavarat/palvelut	155 920	165 545
Ajan kuluessa tuloutettavat palvelut	10 173	8 513
Asiakassopimusten myyntituotot yhteensä	**166 093**	**174 058**
5. Liiketoiminnan muut tuotot	**1.1.-31.12.2018**	**1.1.-31.12.2017**
Muut tuotot	71	63
Myyntivoitot käyttöomaisuudesta	119	595
Liiketoiminnan muut tuotot	**190**	**658**
6. Liiketoiminnan muut kulut	**1.1.-31.12.2018**	**1.1.-31.12.2017**
Tilakulut	-5 506	-5 395
Tietoliikenne-, konttori- ja ict-kulut	-6 313	-6 590
Luovutustappiot käyttöomaisuudesta	-7	-89
Sijoituskiinteistöjen hoitokulut	-43	-50
Muut kulut	-14 709	-15 252
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	**-26 577**	**-27 375**
Tilintarkastajien palkkiot	**1.1.-31.12.2018**	**1.1.-31.12.2017**
Tilintarkastus	-99	-71
Veroneuvonta	-1	-8
Muut palvelut	-6	-3
Yhteensä	**-105**	**-82**
7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	**1.1.-31.12.2018**	**1.1.-31.12.2017**
Palkat ja palkkiot	-60 226	-62 084
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	-10 063	-10 608
Eläkekulut, etuuspohjaiset järjestelyt	-213	-293
Muut henkilösivukulut	-1 645	-2 096
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut yhteensä	**-72 148**	**-75 081**
Henkilöstö keskimäärin	**2018**	**2017**
Kustannustoiminta	784	859
Tuotanto- ja logistiikkapalvelut	378	396
Muut	167	122
Yhteensä	**1 330**	**1 377**

8. Tutkimus- ja kehitysmenot

Tuloslaskelmaan sisältyy kuluksi kirjattuja tutkimus- ja kehitysmenoja 1300 tuhatta euroa vuonna 2018 (1000 tuhatta euroa vuonna 2017).

9. Rahoitustuotot	**1.1.-31.12.2018**	**1.1.-31.12.2017**
Osinkotuotot sijoituksista	579	629
Myyntivoitot		3 106
Realisoitumattomat voitot johdannaisista	219	442
Muut korkotuotot, lainat ja muut saamiset	70	73
Rahoitustuotot yhteensä	**868**	**4 251**

(1 000 eur)

10. Rahoituskulut

	2018	2017
Tulosvaikutteisesti kirjatut erät	**1.1.-31.12.2018**	**1.1.-31.12.2017**
Korkokulut, jaksotettuun hankintamenoon arvostetuista rahoitusveloista	-1 075	-1 357
Luovutustappiot, myytävissä olevat		-6
Muut rahoituskulut	-32	-29
Rahoituskulut yhteensä	**-1 107**	**-1 392**

Muut laajan tuloksen erät

Rahoitusinstrumentteihin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät sekä niihin liittyvät luokittelun muutoksesta johtuvat oikaisut ovat seuraavat:

2018	Käyvän arvon muutokset	Luokittelun muutos	Yhteensä
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	198	N/A	198
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat	-895	N/A	-895
Yhteensä	**-697**		**-697**

2017	Käyvän arvon muutokset	Luokittelun muutos	Yhteensä
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	424		424
Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat	2 358	-1 878	480
Yhteensä	**2 782**	**-1 878**	**904**

11. Tuloverot

	2018	2017
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	2 497	2 831
Edellisten tilikausien verot	268	32
Laskennalliset verot	-345	187
Yhteensä	**2 420**	**3 051**
Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:		
Tulos ennen veroja	7 795	17 541
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	1 559	3 508
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat	16	14
Verovapaat tulot	-166	-115
Vähennyskelvottomat kulut	207	84
Liikearvon arvonalentumiset	892	
Aikaisempien tilikausien verot	268	32
Tappioista kirjaamaton vero	1	0
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	0	-402
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-151	-50
Muut erät	-205	-20
Verot tuloslaskelmassa	**2 420**	**3 051**

(1 000 eur)

12. Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva kauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

	2018	2017
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (1000 eur)	5 500	14 416
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	10 710 853	10 710 853
Laimentamaton osakekohtainen tulos (eur/osake)	0,51	1,35

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus.
Konsernilla ei ole laimentavia instrumentteja, jolloin laimennusvaikutuksella oikaistu tulos/osake on sama kuin laimentamaton tulos.

13. Aineettomat hyödykkeet ja liikearvo

Aineettomat hyödykkeet 2018	Kehittämis-menot	Aineettomat oikeudet	Asiakkuudet ja tavaramerkit	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13	8 602	14 568	232	23 415
Liiketoimintojen yhdistäminen			3 160		3 160
Lisäykset		206		238	444
Vähennykset		-885			-885
Siirrot erien välillä		173		-198	-25
Hankintameno 31.12.	13	8 096	17 728	273	26 109
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-13	-6 449	-6 909	0	-13 370
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		884			884
Tilikauden poisto		-869	-1 564		-2 433
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-13	-6 434	-8 473	0	-14 920
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**0**	**1 662**	**9 255**	**273**	**11 190**

Aineettomat hyödykkeet 2017	Kehittämis-menot	Aineettomat oikeudet	Asiakkuudet ja tavaramerkit	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	78	9 865	14 568	40	24 551
Lisäykset		232		198	430
Vähennykset	-65	-1 501			-1 566
Siirrot erien välillä		6		-6	0
Hankintameno 31.12.	13	8 602	14 568	232	23 415
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-56	-6 857	-5 476	0	-12 389
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	49	1 408			1 457
Tilikauden poisto	-6	-1 001	-1 433		-2 439
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-13	-6 449	-6 909	0	-13 370
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**0**	**2 153**	**7 659**	**232**	**10 044**

(1 000 eur)

Liikearvot	2018	2017
Hankintameno 1.1.	73 645	73 595
Liiketoimintojen hankinta	1 087	50
Hankintameno 31.12.	74 732	73 645
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-4 764	-4 764
Arvonalennukset	-4 461	
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-9 225	-4 764
Kirjanpitoarvo 31.12.	**65 507**	**68 881**

14. Arvonalentumiset

Arvonalentumisen arviointi tapahtuu pääosin rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla. Rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joille liikearvoa on kohdistettu, ovat Savon Sanomat + Kuopion Kaupunkilehti, Savon alueen paikallislehdet, Etelä-Suomen Media, Mediatalo ESA, rotaatiopainot ja muut kustannustoiminnan yksiöt.

Merkittävin osuus liikearvosta on kohdistettu seuraaville yksiköille:	2018	2017
Savon Sanomat ja Kuopion Kaupunkilehti	21 969	21 969
Etelä-Suomen Media	16 889	16 889
Savon alueen paikallislehdet	4 841	4 841
Rotaatiopainot	10 036	13 345
Mediatalo ESA	4 631	4 631
Yhteensä	**58 365**	**61 674**
Muut rahavirtaa tuottavat yksiköt ja niiden ryhmä	7 141	7 206
Liikearvot yhteensä	**65 507**	**68 881**

Savon Sanomat, Kuopion Kaupunkilehti, Etelä-Suomen Media, Savon alueen paikallislehdet ja Mediatalo ESA kuuluvat kustannustoiminnan toimintasegmenttiin. Laskelmissa käytetyt rahavirtaennusteet pohjautuvat toteutuneisiin liikevoittoihin ja seuraavien viiden vuoden ennusteisiin, jotka johto on hyväksynyt. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritetty käyttöarvoon perustuen. Kustannustoiminnan diskonttokorkona on käytetty 9,27 %:a (9,56 %), joka perustuu pääoman tuottovaatimukseen (WACC) riskikertoimen ollessa 3,5 (3,7). Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset rahavirrat on laskettu jäännösarvomenetelmällä. Jäännösarvoa määritettäessä on kasvuprosenttina käytetty 0 %:a (0 %).

Rotaatiopaino kuuluu tuotanto- ja logistiikkapalvelut -segmenttiin. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on laskettu käyttöarvoon perustuen. Perusteena ovat toteutuneet liikevoitot ja johdon viiden vuoden ennusteet, jonka jälkeen rahavirrat on arvioitu -3 %:n (-3 %) kasvulla niin pitkälle kuin nykyisen konekannan arvioidaan toimivan. Tämän ajanjakson jälkeen rotaatiopainotoiminnan jäännösarvo on määritetty käyttöomaisuuden arvioidun myyntihinnan perusteella. Tuotanto- ja logistiikkapalveluissa diskonttokorkona on käytetty 9,27 %:a (9,56 %), joka perustuu pääoman tuottovaatimukseen (WACC) riskikertoimen ollessa 3,5 (3,7). Rahavirtaennusteissa on otettu huomioon vain korvausinvestoinnit. Uusinvestoinnit otetaan mukaan laskelmiin vasta kun niihin on sitouduttu.

Vuonna 2018 kirjattiin arvonalentumista yhteensä 4.461 tuhatta euroa. Rotaatiopainotoiminnasta alaskirjausta tuli 3.309 tuhatta euroa ja muusta kustannustoiminnasta 1.152 tuhatta euroa. Vuonna 2017 ei ole kirjattu arvonalentumistappioita.

Rahavirtaa tuottavan yksikön kassavirtoja ennustettaessa on oletuksena käytetty seuraavia tekijöitä:

EBITDA

EBITDA (liikevoitto ennen poistoja) ennusteet perustuvat historialliseen kokemukseen ja viiden vuoden ennusteisiin, jotka johto ja hallitus on hyväksynyt. Tuleva viiden vuoden ennuste perustuu useimpien yksiköiden osalta pieneen laskuun.

Investoinnit

Investointien kassavirta perustuu historialliseen kokemukseen ja viiden vuoden ennustettuihin investointeihin. Ennusteissa on otettu huomioon vain korvausinvestoinnit ja painojen on oletettu toimivan nykyisellä konekannalla.

Pitkän ajan kasvukerroin

Pitkän ajan kasvukertoimena ennustejakson jälkeisiä jäännösarvoja määritettäessä on käytetty kustannustoiminnassa 0 %:a (0 %) ja tuotanto- ja logistiikkapalveluissa -3 %:a (-3 %).

Diskonttauskorko

Kustannustoiminnassa diskonttauskorkona (korkokanta ennen veroja) käytetään 9,27 %:a (9,56 %) ja tuotanto- ja logistiikkapalveluissa 9,27 %:a (9,56 %). Diskonttokorko määritettiin perustuen keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit. Tuottovaatimusta määritettäessä riskittömänä korkona on käytetty Suomen valtion 10 vuoden obligaatiolainan korkoa. Toimialaverrokkeihin perustuva omavaraisuusaste on noin 75 % ja yhtiökohtainen riskilisä on 3,5 %. Muita laskentakomponetteja ovat markkinariskipreemio, toimialaverrokkeihin perustuva oman pääoman betakerroin sekä vieraan pääoman kustannus. Diskonttokorkoa määritettäessä ei ole havaittu merkittäviä eroja eri liiketoimien riskikertoimissa, jolloin on päädytty käyttämään samaa korkoa kaikissa liiketoimissa.

Herkkyysanalyysin kannalta merkittävimmät arvonalentumistestaukseen vaikuttavat tekijät ovat pitkän tähtäimen kasvukerroin (kustannustoiminta 0 % sekä tuotanto- ja logistiikkapalvelut -3 %), rahavirtaa tuottavan yksikön EBITDA sekä diskonttauskorko. Mikäli kustannustoiminnan EBITDA -taso laskisi 0,6 %, tulisi alaskirjauksia 1.279 tuhatta euroa nyt alaskirjattua enemmän. Tällöin myös Savon Sanomat + kaupunkilehtikokonaisuudesta tulisi alaskirjausta 357 tuhatta euroa ja muusta kustannustoiminnasta 2.073 tuhatta euroa.

Jos rotaatiopainotoiminnan liikevaihto ja kustannukset laskevat 1,0 %, rotaatiopainotoiminnasta olisi tullut alaskirjausta 941 tuhatta euroa, nyt tehtyä alaskirjausta enemmän.

Mikäli diskonttauskorko nousisi 1 %, alaskirjausta olisi tullut rotaatiopainotoiminnasta 4.504 tuhatta euroa ja muusta kustannustoiminnasta 1.612 tuhatta euroa.

(1 000 eur)

15. Sijoituskiinteistöt	2018	2017
Hankintameno 1.1.	661	864
Siirrot erien välillä		-203
Hankintameno 31.12.	661	661
Kertyneet poistot 1.1.	-161	-174
Siirtojen kertyneet poistot		41
Tilikauden poisto	-28	-28
Kertyneet poistot 31.12.	-189	-161
Kirjanpitoarvo 31.12.	**472**	**500**

Sijoituskiinteistöt ovat liikehuoneistoja tai asuntoja, jotka on vuokrattu konsernin ulkopuolelle.
Käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määrittää.

16. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet 2018	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maks. ja kesk. eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 917	61 712	41 750	1 064	267	109 710
Liiketoimintojen yhdistäminen			70	1		70
Lisäykset		59	1 810		162	2 032
Vähennykset	-3	-61	-1 668			-1 731
Siirrot erien välillä			166		-252	-86
Hankintameno 31.12.	4 915	61 711	42 127	1 064	177	109 994
Kertyneet poistot 1.1.	0	-40 628	-28 319	0	0	-68 948
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		51	1 584			1 635
Tilikauden poisto		-1 861	-3 445			-5 306
Kertyneet poistot 31.12.	0	-42 438	-30 181	0	0	-72 619
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**4 915**	**19 273**	**11 947**	**1 064**	**177**	**37 375**

Aineelliset hyödykkeet 2017	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maks. ja kesk. eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 881	61 215	42 886	1 075	15	110 073
Lisäykset		404	2 308	0	252	2 965
Vähennykset		-75	-3 444	-12		-3 531
Siirrot erien välillä	36	167				203
Hankintameno 31.12.	4 917	61 712	41 750	1 064	267	109 710
Kertyneet poistot 1.1.	0	-38 187	-27 921	0	0	-66 109
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		38	3 279			3 317
Tilikauden poisto		-2 478	-3 677			-6 156
Kertyneet poistot 31.12.	0	-40 628	-28 319	0	0	-68 948
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**4 917**	**21 084**	**13 431**	**1 064**	**267**	**40 762**

Rahoitusleasingsopimukset	**2018**	**2017**
Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:		
Hankintameno 1.1.	1 501	944
Lisäykset	265	557
Hankintameno 31.12.	1 766	1 501
Kertyneet poistot 1.1.	-624	-223
Tilikauden poisto	-449	-401
Kertyneet poistot 31.12.	-1 073	-624
Kirjanpitoarvo 31.12.	**692**	**877**

(1 000 eur)

17. Osuudet osakkuusyrityksissä

	2018	2017
Tilikauden alussa	2 898	2 883
Lisäykset ja osuus osakkuusyhtiön suorista oman pääoman kirjauksista	35	-1
Osuus kauden tuloksesta	753	251
Tilikauden aikana saadut osingot	-175	-235
Tilikauden lopussa	**3 511**	**2 898**

Tiedot konsernin olennaisista osakkuusyrityksistä

			Omistusosuus-%	
Nimi	**Pääasiallinen toimiala**	**Kotipaikka**	**2018**	**2017**
Arena Partners Oy	mobiilipalvelut	Kuopio	37,86	37,86

Konsernin osakkuusyhtiö Arena Partners Oy tuottaa mobiilipalveluja ja omistajayhtiöille sähköistä kauppapaikkaa Internetissä.

Taloudellisen informaation yhteenveto olennaisista osakkuusyrityksistä

Taulukossa mainittu konsernin olennainen osakkuusyritys on käsitelty konsernitilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä. Siitä esitettävä taloudellisen informaation yhteenveto perustuu osakkuusyritysten IFRS-standardien mukaisesti laadittuihin tilinpäätöksiin.

	Arena Partners Oy	
	2018	2017
Lyhytaikaiset varat	2 761	2 442
Pitkäaikaiset varat	16 949	15 619
Lyhytaikaiset velat	1 481	1 233
Pitkäaikaiset velat	13 195	13 268
Liikevaihto	4 546	4 176
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista	1 473	356
Osakkuusyritysten taloudellisen informaation täsmäytys konsernin kirjaamaan tasearvoon:		
Osakkuusyrityksen nettovarat	5 033	3 560
Konsernin omistusosuus %	37,86 %	37,86 %
Konsernin osuus nettovaroista	1 906	1 348
Muut oikaisut	-289	-289
Osakkuusyrityksen tasearvo konsernin taseessa	1 617	1 059

Ehdolliset velat

Ehdolliset velat, jotka aiheutuvat konsernille sen antamista takauksista osakkuusyrityksien puolesta, olivat 3.964 tuhatta euroa 31.12.2018 (3.964 tuhatta euroa 31.12.2017).

Taloudellisen informaation yhteenveto muista kuin olennaisista osakkuusyrityksistä	**2018**	**2017**
Konsernin osuus laajasta tuloksesta	195	116
Kirjanpitoarvo konsernin taseessa yhteensä	1 894	1 839

Konserni ei ole kirjannut osuuttaan Jakelujuniorit Oy:n tilikauden voitosta, 47 tuhatta euroa, koska yhtiön voittovarat ovat negatiiviset ja yhtiöllä ei ole sitoumuksia osakkuusyrityksen velvoitteiden täyttämiseen. Kirjanpitoarvo on kirjattu nollaksi jo aiemmin.

18. Muut pitkäaikaiset rahoitusvarat

2018	**Osakkeet ja osuudet**		**Yhteensä**
	noteeratut	**noteeraamattomat**	
Hankintameno 1.1.2018	11 219	2 883	14 102
Lisäykset		667	667
Vähennykset	-49	-426	-475
Käypään arvoon arvostaminen	-1 109	-119	-1 228
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**10 061**	**3 005**	**13 065**

2017	**Osakkeet ja osuudet**		**Yhteensä**
	noteeratut	**noteeraamattomat**	
Hankintameno 1.1.2017	11 063	4 257	15 320
Lisäykset		93	93
Vähennykset	-2 596	-1 506	-4 102
Käypään arvoon arvostaminen	2 752	38	2 791
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**11 219**	**2 883**	**14 102**

Muista pitkävaikutteisista rahoitusvaroista noteeratut (IFRS käyvän arvon hierarkiataso 1) ja noteeraamattomat (IFRS käyvän arvon hierarkiataso 3) osakkeet arvostetaan käypään arvoon.

Noteeratuista osakkeista merkittävimmät ovat Alma Median osakkeiden käypä arvo 4.478 tuhatta euroa ja Ilkka Yhtymän osakkeiden käypä arvo 5.479 tuhatta euroa.

Noteeraamattomien osakkeiden käypä arvo perustuu johdon näkemykseen. Johdon näkemyksessä on otettu huomioon mahdolliset listaamattomista osakkeista saatavat kauppatiedot.

Rahoitusvelkojen käyvät arvot on esitetty kohdassa 27.

19. Pitkäaikaiset saamiset

	2018	**2017**
Myyntisaaminen	27	41
Siirtosaaminen	109	77
Lainat osakkuusyrityksille	638	656
Muut velat	20	20
Yhteensä	794	794

Lainasaamisiin osakkuusyrityksiltä ei sisälly olennaista luottotappioriskiä tilinpäätöshetkellä.

(1 000 eur)

20. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2018 aikana:	1.1.2018	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut liike-toiminnot	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset:					
Varaukset	6	-2			4
Työsuhde-etuudet	493	-17	-49		427
Aineelliset hyödykkeet	952	-78			875
Vahvistetut tappiot	528	-46			482
Muiden sijoitusten arvostaminen käypään arvoon	2 168		-947		1 221
Johdannaisten arvostaminen käypään arvoon	140	-44			96
IFRS 9 myyntisaamisten arvostus		0	4		4
Laskennallisten verojen netotus	- 1 255				- 204
Yhteensä	**3 031**	**-186**	**-992**	**0**	**2 903**
Laskennalliset verovelat:					
Kertyneet poistoerot	765	-148		0	618
Muiden sijoitusten arvostaminen käypään arvoon	1 305		- 1 171		135
Aineelliset hyödykkeet	747	-70			677
Aineettomat hyödykkeet	1 563	-313		632	1 882
Laskennallisten verojen netotus	-1 255				-204
Yhteensä	**3 125**	**-531**	**-1 171**	**632**	**3 107**

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana:	1.1.2017	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut liike-toiminnot	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset:					
Varaukset	11	-5			6
Työsuhde-etuudet	602	-4	-106		493
Aineelliset hyödykkeet	603	349			952
Vahvistetut tappiot	662	-134			528
Muiden sijoitusten arvostaminen käypään arvoon	2 963	-813	18		2 168
Johdannaisten arvostaminen käypään arvoon	228	-88			140
Laskennallisten verojen netotus	-1 164				-1 255
Yhteensä	**3 905**	**-695**	**-88**	**0**	**3 031**
Laskennalliset verovelat:					
Kertyneet poistoerot	929	-163			765
Muiden sijoitusten arvostaminen käypään arvoon	1 171		134		1 305
Aineelliset hyödykkeet	818	-70			747
Aineettomat hyödykkeet	1 818	-256			1 563
Laskennallisten verojen netotus	-1 164				-1 255
Yhteensä	**3 572**	**-490**	**134**	**0**	**3 125**

Hyllypoistot ja tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista ovat 2.345 tuhatta euroa (1.900 tuhatta euroa vuonna 2017). Verosaamisia ei ole kirjattu, koska todennäköisesti kaikkia hyllypoistoja ja tappioita ei pystytä hyödyntämään. Tappiot vanhenevat vuosina 2019-2028.

21. Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus koostuu aineista ja tarvikkeista.

22. Myyntisaamiset ja muut saamiset (lainat ja muut saamiset)

	2018	2017
Myyntisaamiset	11 203	10 813
Myyntisaamiset osakkuusyrityksiltä	1 314	1 379
Muut saamiset	2 142	482
Siirtosaamiset	1 843	2 618
Yhteensä	**16 502**	**15 292**

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät henkilöstökuluihin ja liiketoiminnan muiden kulujen jaksotukseen.

Myyntisaamisten ikäjakautuma	2018	2017
Tasearvo	12 517	12 192
Erääntyneet 1–30 päivää	1 992	1 667
Erääntyneet 31–60 päivää	305	231
Erääntyneet 61–90 päivää	117	138
Erääntyneet yli 90 päivää	99	161

	31.12.2018	31.12.2017	1.1.2017
Myyntisaamiset	12 517	12 192	12 894
Sopimukseen perustuvat velat (saadut ennakot)	10 756	11 247	10 190

Sopimukseen perustuvat velat tuloutetaan seuraavan 12 kk aikana. Tilinpäätöksessä tuloutettiin vuoden 2017 tilinpäätökseen kirjatut sopimuksiin perustuvat velat.

Yhtiö on kirjannut kaikki yli 180 päivää vanhemmat saatavat luottotappioksi. Myyntisaamisten 12.517 tuhannen euron määrää on pienennetty 17 tuhannen euron luottotappiovarauksella.
Konserni on kirjannut tilikauden aikana luottotappioita myyntisaamisista 161 tuhatta euroa (381 tuhatta euroa vuonna 2017).

23. Muut rahoitusvarat

Konsernin muihin rahavaroihin sisältyy 3.596 tuhatta euroa rahastosijoituksia ja 66 tuhatta euroa sulkutilillä olevia rahavaroja (3.841 tuhatta euroa rahastosijoituksia ja 66 tuhatta euroa sulkutilillä olevia rahavaroja vuonna 2017).

24. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

Osakkeiden enimmäismäärä on 21.493.760 kappaletta (21.493.760 kappaletta vuonna 2017). Osakkeiden nimellisarvo on 0,21 euroa per osake ja konsernin enimmäisosakepääoma on 4.519 tuhatta euroa (4.519 tuhatta euroa vuonna 2017). Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu.

Osakkeet jakautuvat kahteen sarjaan. K-osakkeet ja A-osakkeet eroavat toisistaan siten, että jokainen K-osake tuottaa oikeuden äänestää yhtiökokouksessa kahdellakymmenellä (20) äänellä ja A-osake yhdellä (1) äänellä.

Osakkeiden kokonaismäärä on 10.736.703 kappaletta (10.736.703 kappaletta vuonna 2017), josta ulkona olevien osakkeiden määrä on 10.710.853 kappaletta (10.710.853 vuonna 2017). Tilinpäätöksessä 31.12.2018 K-osakkeita oli 5.000.545 kappaletta ja A-osakkeita 5.736.158 kappaletta.

Omat osakkeet

Omat osakkeet sisältää konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintamenon. Konsernin emoyhtiö Keskisuomalainen Oyj osti yhtiökokouksen 29.4.2009 antaman valtuutuksen nojalla 21.500 omaa A-osaketta 18.3.2010 ja yhden K-osakkeen 23.3.2016. Mediatalo ESA:n hankinnan yhteydessä konsernille tuli 4.350 kappaletta omia A-osakkeita. K-osake on mitätöity 20.1.2017. Omien osakkeiden hankintameno yhteensä on 357 tuhatta euroa. Omat osakkeet ovat 0,2 % yhtiön koko osakemäärästä ja edustavat 0,02 % äänimäärästä. Omat osakkeet esitetään oman pääoman vähennyksenä.

Vararahasto

Vararahasto on voittovarojen luonteinen rahasto, jota on käytetty 1950 - 1970 -luvuilla. Sen jälkeen rahaston suuruus on pysynyt ennallaan. Vararahasto ei ole jakokelpoisia varoja.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää muiden pitkäaikaisten rahoitusvarojen ja rahoitusarvopapereiden käypien arvojen muutokset vähennettynä laskennallisilla veroilla.

Osingot

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,63 euroa/osake, yhteensä 6.751 tuhatta euroa. Vuodelta 2017 jaettiin osinkoa 0,70 euroa/osake, yhteensä 7.498 tuhatta euroa.

(1 000 eur)

Oma pääoma	**2018**	**2017**
Osakepääoma	2 257	2 257
Omat osakkeet	-357	-357
Rahastot	4 560	5 455
Sidottu oma pääoma	6 460	7 355
Edellisten tilikausien voitto	67 060	60 115
Tilikauden voitto/tappio	5 500	14 416
Vapaa oma pääoma	72 560	74 531
Määräysvallattomien omistajien osuus	489	687
Oma pääoma	79 510	82 573

25. Eläkevelvoitteet

Konsernin merkittävimmät etuuspohjaiset eläkkeet ovat vapaaehtoisia ryhmäeläkejärjestelyjä, jotka oikeuttavat varhennettuun vanhuuseläkkeeseen. Etuuspohjaiset eläkkeet on järjestetty eläkevakuutusyhtiön kautta. Konsernin eläkejärjestelyt ovat osittain rahastoituja.

Taseeseen merkityt erät	**2018**	**2017**
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	13 426	13 908
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-11 293	-11 445
Eläkevelka taseessa	2 133	2 463

(1 000 eur)

Etuuspohjainen nettovelka on muuttunut tilikauden aikana seuraavasti:

2017	Velvoitteen nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	Yhteensä
1.1.2017	15 066	12 055	3 011
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	257		257
Korkokulu tai -tuotto	191	155	36
Aiempaan työsuoritukseen perustuva meno ja tappiot velvoitteen täyttämisestä	0	0	0
	15 514	12 210	3 304
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:			
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (-) tai tappiot (+)	-800	-270	-530
Järjestelyn supistaminen			0
	14 714	11 940	2 774
Maksusuoritukset:			
Työnantajilta (+)		311	-311
Järjestelyistä suoritetut maksut:			
Maksetut etuudet (-)	-806	-806	0
31.12.2017	**13 908**	**11 445**	**2 463**

2018	Velvoitteen nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	Yhteensä
1.1.2018	13 908	11 445	2 463
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	179		179
Korkokulu tai -tuotto	202	168	34
Aiempaan työsuoritukseen perustuva meno ja tappiot velvoitteen täyttämisestä			0
	14 289	11 613	2 676
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:			
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (-) tai tappiot (+)	73	320	-247
Järjestelyn supistaminen			0
	14 362	11 933	2 429
Maksusuoritukset:			
Työnantajilta (+)		296	-296
Järjestelyistä suoritetut maksut:			
Maksetut etuudet (-)	-936	-936	0
31.12.2018	**13 426**	**11 293**	**2 133**

Järjestelyn varoihin sisältyy tilinpäätöspäivään mennessä vakuutusyhtiölle suoritetut maksut. Varat ovat vakuutusyhtiön vastuulla ja ne ovat osa vakuutusyhtiön omaisuutta. Täten varojen jakautumista omaisuusryhmittäin ei ole mahdollista esittää.

Tärkeimmät vakuutusmatemaattiset oletukset	2018	2017
Diskonttauskorko	1,40 %	1,50 %
Palkkojen nousu	2,00 %	2,10 %
Eläkkeiden nousu	1,80 %	1,90 %

Kuolevuutta koskevat oletukset tehdään vakuutusmatemaatikkojen ohjeistuksen pohjalta ja ne perustuvat julkaistuihin tilastoihin ja kokemukseen. Oletusten pohjalta johdetaan odotettavissa oleva keskimääräinen jäljellä oleva elinikä 65-vuotiaana eläkkeelle jäävälle henkilölle:

Raportointikauden lopussa eläkkeelle jäävät
- miehet 22,0
- naiset 27,0

20 vuoden kuluttua raportointikauden päättymisestä eläkkeelle jäävät
- miehet 21,4
- naiset 25,4

Konserni ennakoi maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 301 tuhatta euroa vuonna 2019.

Diskonttaamattomien eläkevelvoitteiden oletettu maturiteettinanalyysi (1000 euroa)

- Vuoden kuluessa 654
- Yhtä vuotta pidemmän ja enintään 5 vuoden kuluttua 3 144
- Viittä vuotta pidemmän ja enintään 10 vuoden kuluttua 3 903
- Myöhemmin kuin 10 vuoden kuluttua 8 139

15 840

Herkkyysanalyysi

Etuuspohjaisen velvoitteen herkkyys painotetuissa keskeisissä oletuksissa tapahtuville muutoksille. Taulukossa on esitetty merkittävimmistä vakuutusmatemaattisista oletuksista herkkyysanalyysi, joka osoittaa jokseenkin mahdollisen vakuutusmatemaattisen oletuksen muutoksen vaikutuksen etuuspohjaiseen eläkeveloitteeseen. Herkkyysanalyysin vaikutukset on laskettu niin, että oletuksen muutoksen vaikutusta laskettaessa on kaikkien muiden oletusten oletettu pysyvän ennallaan.

Vaikutus etuuspohjaiseen eläkevelvoitteeseen

Oletus	Oletuksen muutos	Oletuksen kasvun vaikutus		Oletuksen vähentymisen vaikutus	
Diskonttokorko	0,50 %	velvoite pienenee	9,0 %	velvoite kasvaa	5,1 %
Palkkojen nousuvauhti	0,50 %	velvoite kasvaa	3,3 %	velvoite pienenee	3,3 %
Eläkkeiden nousuvauhti	0,50 %	velvoite kasvaa	28,2 %	velvoite pienenee	26,3 %
Odotettavissa oleva elinikä	1 vuosi	velvoite kasvaa	7,5 %	velvoite pienenee	7,5 %

26. Varaukset

(1 000 eur)

Pitkäaikaiset varaukset

2018	Työttömyys-eläkevaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2018	28	0	28
Varausten lisäykset	3		3
Käytetyt varaukset	-13		-13
Varaukset 31.12.2018	**17**	**0**	**17**

2017	Työttömyys-eläkevaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2017	53	0	53
Käytetyt varaukset	-25		-25
Varaukset 31.12.2017	**28**	**0**	**28**

27. Korolliset velat

	31.12.2018		31.12.2017	
	Tasearvot	Käyvät arvot	Tasearvot	Käyvät arvot
Pitkäaikaiset velat				
Rahalaitoslainat	47 228	47 517	53 669	53 624
Rahoitusleasingvelat	301	301	461	461
Pitkäaikaiset korolliset velat	**47 529**	**47 817**	**54 130**	**54 086**
Lyhytaikaiset velat				
Rahalaitoslainat	6 441	6 975	6 539	7 128
Rahoitusleasingvelat	392	392	416	416
Johdannaiset	480	480	699	699
Lyhytaikaiset korolliset velat	**7 313**	**7 847**	**7 654**	**8 243**

Korollisten velkojen käyvät arvot on laskettu diskonttaamalla velkaan liittyvät rahavirrat tilinpäätöspäivän markkinakorolla (IFRS käyvän arvon hierarkiataso 2). Kaikki korolliset velat kuuluvat jaksotettuun hankintamenoon arvostettuihin rahoitusvelkoihin ja valuutta on euro. Rahoitusvarojen käyvät arvot on esitetty liitetietojen kohdassa 18.

Rahoituksesta johtuvien velkojen muutokset

	1.1.2018	Lainojen takaisin-maksut	Lainojen nostot	Käyvän arvon muutokset	Luokittelun muutos lyhytaikaiseksi	31.12.2018
Pitkäaikaiset korolliset lainat	53 669				-6 441	47 228
Pitkäaikaiset rahoitusleasing velat	461		265		-425	301
Lyhytaikaiset korolliset lainat	6 539	-6 539			6 441	6 441
Lyhytaikaiset rahoitusleasig velat	416	-449			425	392
Lyhytaikaiset johdannaisinstrumentit	699			-219		480
Yhteensä	**61 784**	**-6 988**	**265**	**-219**	**0**	**54 841**

(1 000 eur)

	1.1.2017	Lainojen takaisin-maksut	Lainojen nostot	Käyvän arvon muutokset	Luokittelun muutos lyhytaikaiseksi	31.12.2017
Pitkäaikaiset korolliset lainat	57 120	-54 763	52 066		-754	53 669
Pitkäaikaiset rahoitusleasing velat	420		557		-515	461
Lyhytaikaiset korolliset lainat	8 599	-8 599	5 785		754	6 539
Lyhytaikaiset rahoitusleasig velat	301	-401			515	416
Lyhytaikaiset johdannaisinstrumentit	1 141			-442		699
Yhteensä	**67 581**	**-63 762**	**58 407**	**-442**	**0**	**61 784**

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat	2018	2017
Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä – vähimmäisvuokrat erääntymisajoittain		
Yhden vuoden kuluessa	399	426
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	304	467
Yli viiden vuoden kuluttua	0	0
Yhteensä	**703**	**894**
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	11	17
Rahoitusvelkojen nykyarvo	692	877
Rahoitusvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti:		
Yhden vuoden kuluessa	392	416
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	301	461
Yli viiden vuoden kuluttua	0	0
Yhteensä	**692**	**877**

28. Ostovelat ja muut velat

	2018	2017
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	5 112	4 778
Saadut ennakot	10 756	11 247
Velat osakkuusyrityksille	14	20
Siirtovelat	11 395	11 262
Muut velat	3 633	4 127
Yhteensä	**30 910**	**31 434**

Lyhytaikaisiin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät ovat työsuhde-etuuksista johtuvia jaksotuksia.
Ostovelat kuuluvat jaksotettuun hankintamenoon arvostettuihin rahoitusvelkoihin.

Pitkäaikainen koroton velka 57 tuhatta euroa on vuokravakuuksia.

29. Rahoitusriskien hallinta

Keskisuomalainen-konserni toimii pääasiassa kotimaisilla markkinoilla, joten sen pääasialliset rahoitusriskit ovat korkoriski, luottoriski sekä likviditeettiriski. Konsernin riskienhallinnan tavoite on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen sekä turvata konsernin likviditeetti.

Riskienhallinta- sekä rahoitusperiaatteet hyväksyy ja niistä vastaa konsernin hallitus ja periaatteiden käytännön toteutuksesta vastaavat konsernin toimitusjohtaja ja talousjohtaja sekä konsernin keskitetty talousosasto.

Korkoriski

Konsernin korkoriskin katsotaan liittyvän lähinnä konsernin lainasalkkuun sekä varainhankintaan. Hallituksen määrittämien periaatteiden mukaisesti konserni voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää koronvaihtosopimuksia tai vastaavia järjestelyjä päästäkseen rahoitusperiaatteiden mukaiseen tavoitteeseen. Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli avoinna nimellisarvoltaan 24,2 Me koronvaihtosopimukset, jonka perusteella konserni vaihtaa vaihtuvan koron kiinteään korkoon.

Konserni analysoi korkopositionsa laatimalla säännöllisesti herkkyysanalyysin pohjalta arvion mahdollisten ympäristömuutosten sekä vaihtoehtoisten rahoitusmuotojen aiheuttamien korkomuutosten vaikutuksesta konsernin tulokseen. Simulointien perusteella 1 korkoprosentin nousu vaihtuvissa koroissa vaikuttaisi konsernin tulokseen vuositasolla –0,5 Me (-0,5 Me) tai vastaavasti laskun vaikutus olisi 0,5 Me (0,7 Me). Todellisuudessa markkinakorot ovat niin matalalla 31.12.2018, että 1 korkoprosentin lasku ei ole mahdollista. Simulaatio tehdään neljännesvuosittain.

Konsernin lainoihin liittyvät kovenantit perustuvat riittävän omavaraisuustason säilyttämiseen sekä käyttökate per nettovelka tunnuslukuun. Tilinpäätöshetken ennusteen mukaan on epätodennäköistä, että kovenanttien tunnusluvut heikkenisivät niin paljon, että konsernin korkotaso nousisi kovenanttien perusteella tai että lainoja jouduttaisiin uudelleen järjestelemään.

Markkinariski – hintariski

Konserni altistuu toiminnassaan noteerattujen osakkeiden markkinahintojen vaihtelusta aiheutuvalle hintariskille. Konsernin hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti osa varoista saa olla sijoitettuna noteerattuihin osakkeisiin tai osakepohjaisiin rahoitusinstrumentteihin. Pääsääntöisesti konserni sijoittaa suoraan vain oman toimialansa yritysten osakkeisiin. Lisäksi konsernilla on sijoituksia osin osakepohjaisissa rahastoinstrumenteissa. Tilinpäätöksessä 31.12.2018 konsernin merkittävimmät sijoitukset ovat Alma Media Oyj:n ja Ilkka-Yhtymä Oyj:n osakkeissa. Sijoitusten hintariskiä arvioidaan säännöllisesti. Tilinpäätöksessä on käyvän arvon rahastoon omaan pääomaan kirjattu -1,1 Me käyvän arvon laskua. Osakeindekseissä tapahtuva 15 %:n vahvistuminen tai heikkeneminen kaikkien muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina aiheuttaisi konsernissa 1,2 Me (1,3 Me) vaikutuksen omaan pääomaan. Muiden pitkäaikaisten rahoitusvarojen arvonmuutokset vaikuttavat omaan pääomaan. Laskelma on tehty olettaen, että konsernin sijoitukset muuttuvat kyseisten indeksien mukaisesti.

Rahavirran ja käyvän arvon luottoriski

Konsernin periaatteet määrittelevät asiakkaiden, sijoitustransaktioiden ja johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sekä sijoituspolitiikan. Tuotteita myydään velaksi vain sellaisille yrityksille, joilla ei ole merkintöjä luottotiedoissa. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä asiakassaamisissa ja sillä on laaja asiakaskunta. Tilikauden aikana kirjattujen luottotappioiden määrä ei ole ollut merkittävä. Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty kohdassa 22.

Maksuvalmiusriski

Konsernissa pyritään jatkuvasti arvioimaan ja seuraamaan liiketoiminnan vaatiman rahoituksen määrää, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Ylimääräiset likvidit varat sijoitetaan rahoitusperiaatteiden mukaisesti. Rahoituksen saatavuutta ja joustavuutta pyritään takaamaan nostamattomilla luottolimiiteillä sekä likvideillä sijoituksilla. Nostamattomien luottolimiittien määrä 31.12.2018 oli 2,0 miljoonaa euroa.

Seuraava taulukko kuvaa sopimuksiin perustuvaa maturiteettianalyysia. Luvut ovat diskonttaamattomia ja ne sisältävät sekä korkomaksut että pääoman takaisinmaksut.

(1 000 eur)

2018	tasearvo	rahavirta	alle 1 vuosi	1–2 vuotta	2–5 vuotta	yli 5 vuotta
Pankkilainat, vaihtuvakorkoiset	53 669	55 557	7 016	6 604	41 938	
Rahoitusleasing	692	692	392	206	94	
Ostovelat ja muut velat	8 760	8 760	8 760			
Johdannaisinstrumentit						
Koronvaihtosopimus	480	580	302	145	133	

2017	tase-arvo	raha-virta	alle 1 vuosi	1–2 vuotta	2–5 vuotta	yli 5 vuotta
Pankkilainat, vaihtuvakorkoiset	60 207	62 738	7 185	7 012	48 541	
Rahoitusleasing	877	877	416	304	157	
Ostovelat ja muut velat	8 925	8 925	8 925			
Johdannaisinstrumentit						
Koronvaihtosopimus	699	959	377	366	216	

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on ylläpitää pitkällä aikavälillä riittävää omavaraisuutta ja likvidiä vakautta ja täten luoda pohja liiketoiminnan kehittymiselle. Konsernilla tulee olla myös riittävää liikkumavaraa investointien ja yritysostojen rahoittamiseksi. Optimaalinen pääomarakenne takaa myös pienemmät pääoman kustannukset ja siten paremman tuoton sijoitetulle pääomalle.

Haluttuun pääomarakenteeseen päästään kestävällä osinkopolitiikalla sekä tehokkaalla taseen hallinnalla. Konserni pyrkii jakamaan vähintään 50 % tilikauden tuloksesta osinkona.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan jatkuvasti mm. omavaraisuusasteen perusteella. Konsernin korolliset nettovelat olivat vuoden 2018 lopussa 41,4 Me (41,8 Me) ja omavaraisuusaste 49,6 % (48,4 %).

Omavaraisuusaste on kehittynyt konsernissa seuraavasti:	2018	2017
Korolliset velat	54 841	61 784
Korolliset saamiset	638	656
Rahavarat	12 767	19 333
Nettovelat	41 436	41 795
Oma pääoma yhteensä	79 510	82 573
Omavaraisuusaste	49,6 %	48,4 %

(1 000 eur)

	2018	2017
30. Muut vuokrasopimukset		
Konserni vuokralle ottajana Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:		
Yhden vuoden kuluessa	147	107
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	153	20
Yli viiden vuoden kuluttua		
Yhteensä	**300**	**127**
Vähimmäisvuokrat pitävät sisällään maksuja myös muista järjestelyn osatekijöistä, koska niitä ei ole voitu erottaa toisistaan. Lisäksi konsernilla on muita vuokrasopimuksia, jotka ovat purettavissa lyhyen (3-6 kk) irtisanomisajan puitteissa.		
Konserni vuokralle antajana Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vuokratuotot:		
Yhden vuoden kuluessa	674	602
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	1 185	1 540
Yli viiden vuoden kuluttua		
Yhteensä	**1 858**	**2 142**
Konserni on vuokrannut toimisto- ja hallitilat sekä asuinhuoneistot, jotka eivät ole omassa käytössä. Konsernilla on myös vuokrasopimuksia, jotka ovat purettavissa lyhyen (3-6 kk) irtisanomisajan puitteissa.		
31. Vakuudet ja vastuusitoumukset		
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin tai yrityskiinnityksiä		
Rahalaitos- ja eläkelainat	53 669	60 207
Luottolimiitti	2 000	2 000
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	42 709	42 709
Yrityskiinnitykset	30 068	30 068
Tytäryhtiöosakkeet	18 790	18 790
Takaukset osakkuusyhtiön puolesta	3 964	3 964

Konsernin vakuudellisiin lainoihin sisältyy panttaamattomuussitoumus, jonka mukaan yhtiö ei saa antaa vakuutta, joka rasittaisi sen nykyistä tai tulevaa varallisuutta, oikeuksia tai saatavia.

32. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat konsernin johtoryhmä, Keskisuomalainen Oyj:n hallitus, osakkuusyritykset ja yhteisyritykset.

Konsernin emo- ja tytäryrityssuhteet ovat seuraavat:

Emoyritys:	**Kotimaa**	**Omistusosuus**	**Osuus äänivallasta**
Keskisuomalainen Oyj	Suomi		
Tytäryritykset:			
Esa Digital Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Etelä-Suomen Media Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Hämeen Lehtipaino Oy	Suomi	80,0 %	80,0 %
IROResearch Oy Tutkimustoimisto	Suomi	100,0 %	100,0 %
Kamua Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Keski-Suomen Media Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Kiinteistö Oy Kuopion Vuorikatu 21	Suomi	100,0 %	100,0 %
Kiinteistö Oy Tahko Twinhills 213	Suomi	100,0 %	100,0 %
Lehtisepät Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Länsi-Uusimaan Kiinteistö Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Mediasepät Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Mediatalo ESA Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Moottori Media Oy	Suomi	52,1 %	52,1 %
Neonmedia Oy	Suomi	52,2 %	52,2 %
Omnipress Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Painotalo Plus Digital Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Päijänne Jakelu Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Riihimäen Kirjapaino Oy	Suomi	99,7 %	99,7 %
Savon Jakelu Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Savon Media Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
SLY-Kirkkolehdet Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Suomen Lehtiyhtymä Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Tietoykkönen Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Vaba Meedia Öu	Viro	100,0 %	100,0 %
Väli-Suomen Media Oy	Suomi	75,0 %	75,0 %

(1 000 eur)

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:	**2018**	**2017**
Myynnit		
Osakkuusyritykset	7 093	7 947
Muu lähipiiri	8	19
Ostot		
Osakkuusyritykset	1 109	1 221
Muu lähipiiri	20	5

Osakkuusyrityksistä Arena Partners Oy on vuokrannut tilat emoyhtiöltä Jyväskylässä.

(1 000 eur)

	2018	2017
Johdon työsuhde-etuudet		
Maksetut palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 758	1 942
Lakisääteinen Tyel-maksu	281	309
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	161	
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet, vapaaehtoisia eläkejärjestelyjä	137	135
Johdon kompensaatiot yhteensä	**2 338**	**2 386**
Palkat ja palkkiot luontoisetuineen (ei sisällä henkilösivukuluja)		
Toimitusjohtaja	542	528
Keskisuomalainen Oyj:n hallitus:		
Vesa-Pekka Kangaskorpi	10	27
Leena Hautsalo	46	41
Antero Vesterinen		17
Pekka Haltia	25	27
Kalle Kautto	25	27
Jaakko Kurikka	27	27
Mikko Paananen	24	26
Riitta Vesterinen-Virtanen	25	17
Yhteensä	**181**	**207**

Toimitusjohtaja on tulospalkkiojärjestelmän piirissä, tulospalkkio perustuu hallituksen hyväksymiin periaatteisiin. Toimitusjohtajan irtisanomisaika yhtiön puolelta on 6 kk ja irtisanoutumisaika on 6 kk. Mikäli Keskisuomalainen Oyj irtisanoo toimitusjohtajan, hänelle maksetaan 12 kk peruspalkkaa vastaava korvaus normaalin irtisanomisajanpalkan lisäksi. Itse irtisanoutuessa tätä lisäkorvausta ei makseta. Toimitusjohtajan sopimuksessa ei ole erityisiä ehtoja eläkeiästä. Toimitusjohtajalla on maksuperusteinen lisäeläkejärjestely, josta maksettiin vakuutusmaksuja 32 tuhatta euroa vuonna 2018. Toimitusjohtajalle maksettavan palkan Tyel-eläkemaksut olivat 99 tuhatta euroa. Toimitusjohtajan työsuhteen ehdot on määritelty kirjallisessa hallituksen hyväksymässä toimitusjohtajasopimuksessa.

33. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Keskisuomalainen Oyj osti Suomen Suoramainonta Oy:n osakkeet, omistusoikeus osakkeisiin siirtyi 1.1.2019. Kauppasumma oli 2,0 Me. Suomen Suoramainonta Oy on Suomen suurin osoitteettomien painotuotteiden jakelija. Sen valtakunnallinen verkosto tavoittaa noin 2,4 miljoonaa kotitaloutta. Jakeluverkon läpi kulkee vuosittain noin 1,2 miljardia jakelukappaletta.

Suomen Suoramainonta -konsernin liikevaihto vuonna 2017 oli 39,4 Me ja sen käyttökate - 1,3 Me. Konsernin varat olivat vuoden 2017 lopussa 7,9 Me ja velat 6,6 Me. Suomen Suoramainonta -konserni työllisti vuonna 2017 keskimäärin 3968 koko- tai osa-aikaista työntekijää. Suomen Suoramainonta -konsernin vuoden 2018 käyttökatteen ennakoidaan olevan positiivinen. Keskisuomalainen Oyj:n ja Suomen Suoramainonta -konsernin yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2017 olisi ollut noin 211,4 Me ja Keskisuomalainen-konsernin vuoden 2017 liikevoittoa järjestely olisi hieman pienentänyt. Kaupan johdosta Keskisuomalaisen vuoden 2019 liikevaihto kasvaa ja kaupalla uskotaan olevan positiivinen käyttökatevaikutus.
Konsernista tuli merkittävä valtakunnallinen jakelutoimija.

Hankintamenolaskelmaan vaikuttavien omaisuuserien arvioiminen on kesken, joten hankintamenolaskelmaa ei voida vielä esittää.

OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUMA JA TIEDOT OSAKKEENOMISTAJISTA

Osakkeet

Osakkeet jakautuvat kahteen sarjaan. K-osakkeet ja A-osakkeet eroavat toisistaan siten, että jokainen K-osake tuottaa oikeuden äänestää yhtiökokouksessa kahdellakymmenellä (20) äänellä ja A-osake yhdellä (1) äänellä.

Osakevaihdot

Vuonna 2018 muunnettiin K-osakkeita pörssissä noteeratuiksi A-osakkeiksi 37.200 kpl. Kumulatiivisesti muuntojen määrä on 338.554 kpl. Muuntojen jälkeen 31.12.2018 K-osakkeita oli yhteensä 5.000.545 kpl ja A-osakkeita 5.736.158 kpl.

Hallituksen osakepääoman korottamiseen sekä omien osakkeiden hankintaan liittyvät valtuudet ja päätökset

Yhtiökokous päätti 27.4.2018 valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankinnasta. Hallitus voi päättää hankkia A-sarjan osakkeita enintään 1.000.000 kappaletta ja K-sarjan osakkeita enintään 1.000.000 kappaletta, kuitenkin yhteensä enintään 1.000.000 osaketta. Enimmäismäärä vastaa 9,3 % yhtiön osakkeista ja enintään 18,9 % äänimäärästä. Omia osakkeita voidaan hankkia myös suunnattuna hankintana ja vastikkeen on oltava vähintään 6 euroa ja enintään 15 euroa osakkeelta. Hallitus voi valtuutuksen perusteella päättää omien osakkeiden hankkimisesta vain yhtiön vapaalla omalla pääomalla.

Hallitus voi päättää myös enintään 1.000.000 uuden A-sarjan osakkeiden antamisesta. Valtuutusta voidaan käyttää yhtiön kasvustrategian tukemiseksi yrityshankinnoissa tai muissa järjestelyissä. Lisäksi osakkeita saadaan antaa yhtiön nykyisille osakkeenomistajille tai ne voidaan mitätöidä tai K-sarjan osakkeet voidaan muuntaa A-sarjan osakkeiksi ja myydä ne julkisessa kaupankäynnissä tai käyttää henkilöstön kannustusjärjestelmässä. Valtuutus sisältää myös oikeuden antaa osakkeita suunnatusti, osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poiketen laissa säädetyin ehdoin.

Valtuutus on voimassa seuraavaan yhtiökokoukseen, kuitenkin enintään 27.4.2019 saakka.

Edellisenä vuonna on ollut vastaava yhtiökokouksen myöntämä valtuutus.

Osakkeenomistajat

Osakkeenomistuksen jakauma sektoreittain 31.12.2018

	% osakkeista
Yksityiset yritykset	4,52
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1,09
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,16
Kotitaloudet	93,44
Ulkomaat	0,45
Yhteensä	99,66
Odotusluettelolla	0,00
Hallintarekisteröity	0,34
Kaikki yhteensä	100,00

Hallituksen, toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen osakkeenomistus 31.12.2018

	Kpl	Osuus-% osakkeista	Osuus-% äänistä
K-osakkeet	251 518	5,03	5,03
A-osakkeet	154 501	2,69	2,69
Yhteensä	406 019	3,78	4,90

Osakkeenomistuksen jakauma suuruusluokittain 31.12.2018

Osakkeita	Osakkaiden lukumäärä kpl	Osuus osakkaista %	Osakkeita yhteensä kpl	Osuus osakkeista %	Äänimäärä kpl	Osuus äänimäärästä %
1–100	841	30,54	39 875	0,37	60 167	0,06
101–1 000	1166	42,34	469 116	4,37	1 804 569	1,71
1 001–10 000	558	20,26	1 909 134	17,78	18 308 585	17,31
10 001–100 000	174	6,32	5 209 831	48,52	55 518 696	52,50
100 001–999 999	15	0,55	3 108 747	28,95	30 055 041	28,42
Yhteensä	**2754**	**100,00**	**10 736 703**	**100,00**	**105 747 058**	**100,00**
Odotusluettelolla yhteensä	0		0	0,00	0	0,00
Liikkeeseen laskettu määrä			10 736 703	100,00	105 747 058	100,00

Tiedot osakkeenomistajista

Suurimmat osakkeenomistajat osakkeiden lukumäärän mukaan

Osakas	K-osakkeita kpl	A-osakkeita kpl	% kaikista osakkeista	% kaikista äänistä
Kalevi Takalan kuolinpesä	223 326	311 064	4,98	4,52
Kangaskorpi Pekka	216 481	184 608	3,74	4,27
Ristola Arimo		243 916	2,27	0,23
Kangaskorpi Vesa-Pekka	123 413	111 201	2,19	2,44
Jalkanen Matti	106 810	80 204	1,74	2,10
Kangaskorpi Inkeri	94 840	91 840	1,74	1,88
Moisio Lauri	90 424	86 847	1,65	1,79
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj		160 800	1,50	0,15
Pekkala Tuula	84 958	74 288	1,48	1,68
Pekkala Tiina	84 078	73 408	1,47	1,66
Yhteensä	**1 024 330**	**1 418 176**	**22,75**	**20,71**
K-osakkeita yhteensä	5 000 545			
A-osakkeita yhteensä	5 736 158			
Osakkeet yhteensä	10 736 703			

Suurimmat osakkeenomistajat ääniosuuden mukaan

Osakas	K-osakkeita kpl	A-osakkeita kpl	% kaikista äänistä	% kaikista osakkeista
Kalevi Takalan kuolinpesä	223 326	311 064	4,52	4,98
Kangaskorpi Pekka	216 481	184 608	4,27	3,74
Kangaskorpi Vesa-Pekka	123 413	111 201	2,44	2,19
Kautto Anna-Liisa	114 076	21 472	2,18	1,26
Jalkanen Matti	106 810	80 204	2,10	1,74
Kangaskorpi Inkeri	94 840	91 840	1,88	1,74
Moisio Lauri	90 424	86 847	1,79	1,65
Pekkala Tuula	84 958	74 288	1,68	1,48
Pekkala Tiina	84 078	73 408	1,66	1,47
Kurikka Maija-Leena	72 876	75 175	1,45	1,38
Yhteensä	**1 211 282**	**1 110 107**	**23,96**	**21,62**
K-osakkeita yhteensä	5 000 545			
A-osakkeita yhteensä	5 736 158			
Osakkeet yhteensä	10 736 703			

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

	2018	2017	2016	2015	2014
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut					
Liikevaihto, Me	166,1	174,1	152,0	149,8	157,7
Liikevoitto, Me	7,3	14,4	11,3	13,6	14,4
• % liikevaihdosta	4,4	8,3	7,4	9,0	9,1
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja, Me	7,8	17,5	10,0	9,8	10,6
• % liikevaihdosta	4,7	10,1	6,6	6,5	6,8
Tilikauden voitto	5,4	14,5	7,9	7,7	8,6
• % liikevaihdosta	3,2	8,3	5,2	5,1	5,5
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,6	18,6	11,2	11,8	14,2
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	6,4	13,3	8,7	9,7	11,1
Omavaraisuusaste, %	49,6	48,4	43,3	42,7	39,0
Bruttoinvestoinnit, Me	7,9	3,5	14,7	3,5	6,5
• % liikevaihdosta	4,7	2,0	9,7	2,3	4,4
Taseen loppusumma, Me	170,9	181,9	178,6	164,4	168,3
Henkilöstö keskimäärin	1330	1377	1185	1146	1210
Osakekohtaiset tunnusluvut					
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tulos/osake, eur	0,51	1,35	0,74	0,70	0,79
Oma pääoma/osake, eur	7,38	7,65	6,74	6,18	5,82
Osakekohtainen osinko, eur	*) 0,63	0,70	0,50	0,46	0,46
Osinko/emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tulos, %	122,7	52,0	67,8	65,3	58,0
Efektiivinen osinkotuotto, %	7,2	7,2	6,6	5,6	5,2
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	17,1	7,2	10,3	11,8	11,3
Osakkeen osakeantioikaistu kurssikehitys					
• alin, eur	8,74	7,66	7,06	8,10	8,42
• ylin, eur	14,30	10,28	8,35	10,65	10,70
• keskikurssi, eur	10,59	9,30	7,70	9,02	9,10
Osakekannan markkina-arvo A-osakkeille, Me	43,9	48,7	38,4	46,6	49,4
Koko osakekannan markkina-arvo, Me	94,0	103,6	81,5	88,7	95,6
Osakkeiden vaihdon kehitys koko osakekannasta					
osakkeiden lukumäärä	416 637	391 192	443 676	295 453	286 414
% A-sarjan osakkeista	8,3	7,8	8,8	5,2	5,2
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 1 000 kpl	10.711	10.711	10.714	10.715	10.715

Bruttoinvestointeihin sisältyy myös investointien ennakkomaksut.

*) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle osingon määrästä.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto-% (ROE)

$$\frac{\text{(Tilikauden tulos) x 100}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}}$$

Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI)

$$\frac{\text{(Voitto ennen veroja + rahoituskulut) x 100}}{\text{Oma pääoma + korolliset velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$$

Omavaraisuusaste-%

$$\frac{\text{Oma pääoma x 100}}{\text{Taseen loppusumma – saadut ennakot (=tilausvastuu)}}$$

Tulos/osake

$$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tulos}}{\text{Keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$$

Oma pääoma/osake

$$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.}}$$

Osinko/tulos, %

$$\frac{\text{(Osakeantioikaistu osinko/osake) x 100}}{\text{Tulos/osake}}$$

Efektiivinen osinkotuotto-%

$$\frac{\text{(Osakeantioikaistu osinko/osake) x 100}}{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi 31.12.}}$$

Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)

$$\frac{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi 31.12.}}{\text{Tulos/osake}}$$

Osakekannan markkina-arvo

Osakkeiden lukumäärä x tilikauden päätöskurssi

Käyttökate

Liikevoitto + arvonalentumiset ja suunnitelman mukaiset poistot

Käyttökate %

$$\frac{\text{Liikevoitto + arvonalentumiset ja suunnitelman mukaiset poistot}}{\text{Liikevaihto}}$$

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

(1 000 eur)

	2018	2017
	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
LIIKEVAIHTO	**15 883**	**11 184**
Liiketoiminnan muut tuotot	570	3 560
Ulkopuoliset palvelut	6	29
Henkilöstökulut	9 330	7 648
Poistot ja arvonalentumiset	1 419	1 509
Liiketoiminnan muut kulut	7 930	7 183
LIIKEVOITTO / TAPPIO	**-2 232**	**-1 625**
Rahoitustuotot	15 301	16 356
Rahoituskulut	-2 177	-1 329
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	**10 892**	**13 402**
Tilinpäätössiirrot		
Saadut konserniavustukset	3 900	3 350
Tuloverot	-221	-87
TILIKAUDEN VOITTO	**14 572**	**16 665**

EMOYHTIÖN TASE

(1 000 eur)

	2018	2017
Vastaavaa		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	1 060	1 097
Aineelliset hyödykkeet	10 006	11 000
Osuudet saman konsernin yrityksissä	111 157	106 220
Osuudet omistusyhteysyrityksissä	524	524
Muut sijoitukset	15 040	16 235
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**137 787**	**135 077**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	2 532	2 946
Lyhytaikaiset saamiset	10 914	9 641
Muut rahoitusvarat	66	66
Rahat ja pankkisaamiset	7 068	7 603
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**20 580**	**20 256**
Vastaavaa yhteensä	**158 367**	**155 333**
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	2 257	2 257
Vararahasto	269	269
Edellisten tilikausien voitto	53 032	43 867
Tilikauden voitto	14 572	16 665
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	**70 130**	**63 059**
PAKOLLISET VARAUKSET	**3**	
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	46 370	52 158
Lyhytaikainen vieras pääoma	41 864	40 116
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	**88 235**	**92 274**
Vastattavaa yhteensä	**158 367**	**155 333**

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

(1 000 eur)

	2018	2017
Liiketoiminnan rahavirta		
Myynnistä saadut maksut	16 950	9 115
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	525	3 557
Maksut liiketoiminnan kuluista	-17 106	-13 430
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	**369**	**-759**
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-1 010	-1 292
Saadut korot liiketoiminnasta	87	96
Saadut osingot liiketoiminnasta	14 561	11 806
Maksetut välittömät verot	-200	-5
Liiketoiminnan rahavirta (A)	**13 806**	**9 846**
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-424	-725
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	81	5
Investoinnit muihin sijoituksiin	-100	-20
Luovutustulot muista sijoituksista	182	2 134
Myönnetyt lainat	-2 002	-25
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-4 937	
Saadut osingot investoinneista	428	490
Investointien rahavirta (B)	**-6 772**	**1 860**
Rahoituksen rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta		0
Lainasaamiset konserniyhtiöiltä	7	1 473
Lyhytaikaisten lainojen nostot konserniyhtiöiltä	2 356	-4 832
Pitkäaikaisten lainojen nostot		57 851
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-5 785	-62 138
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-7 498	-5 358
Saadut konserniavustukset	3 350	2 400
Rahoituksen rahavirta (C)	**-7 569**	**-10 604**
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys+/vähennys -	**-535**	**1 102**
Rahavarat tilikauden alussa *)	7 669	6 567
Rahavarat tilikauden lopussa *)	7 134	7 669

*) Rahavarat sisältää sekä rahat ja pankkisaamiset että muut rahavarat

*) Rahavaroihin sisältyy 66 tuhatta euroa (66 tuhatta euroa vuonna 2017) sulkutilillä olevia varoja.

1. Laadintaperiaatteet

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Keskisuomalainen Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitosäännösten mukaisesti (FAS).

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella. Konsernissa osassa käyttöomaisuudesta hankintamenoon ja kertyneisiin poistoihin sisältyvät vain ne hankintamenot, joita ei ole vielä poistettu kokonaan.

Suunnitelman mukaiset pitoajat ovat:

- ATK-ohjelmat 5 vuotta
- Muut pitkävaikutteiset menot 5–10 vuotta
- Liikearvot 5–10 vuotta
- Rakennukset 30 vuotta
- Rakennusten koneet ja laitteet 10 vuotta
- Rakennusten perusparannukset 10 vuotta
- Rakennelmat ja muut rakennukset 10 vuotta
- Muut koneet ja kalusto 4–5 vuotta

Vaihto-omaisuus ja sijoitukset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen myyntihintaan.

Tilikauden suunnitelman mukaisten ja kokonaispoistojen erotus tilinpäätöksessä esitetään tuloslaskelman tilinpäätössiirroissa ja kertynyt poistoero taseen vastattavien tilinpäätössiirtojen kertymässä. Konsernitilinpäätöksessä kertynyt poistoero jaetaan omaan pääomaan ja verovelkaan.

Saamiset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Velat arvostetaan nimellisarvoon.

Yhtiöllä on koronvaihtosopimus, joka arvostetaan käypään arvoon. Koronvaihtosopimuksen käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Koronvaihtosopimus on euromääräinen ja sen voimassaoloaika on 29.11.2022 asti.

Vertailtaessa tietoja edelliseen vuoteen tulee huomioida, että vuokratuotot esitetään 1.1.2018 alkaen liikevaihdossa, kun ne edellisenä tilikautena esitettiin liiketoiminnan muissa tuotoissa.

(1 000 eur)

	2018	2017
2. Liikevaihto toimialoittain	**1.1.–31.12.2018**	**1.1.–31.12.2017**
Hallintopalvelut	10 825	8 814
Vuokratuotot	2 944	
Muu myynti	2 114	2 370
Yhteensä	**15 883**	**11 184**
3. Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	**1.1.–31.12.2018**	**1.1.–31.12.2017**
Vuokratuotot		2 916
Julkaisuoikeus	521	630
Liiketoiminnan muut tuotot	4	10
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	45	3
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	**570**	**3 560**
4. Henkilöstö keskimäärin tilikaudella		
Henkilöstöä	**137**	**106**
5. Henkilöstökulut	**1.1.–31.12.2018**	**1.1.–31.12.2017**
Palkat ja palkkiot	7 772	6 303
Eläkekulut	1 310	1 121
Muut henkilösivukulut	249	224
Yhteensä	**9 330**	**7 648**

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeikä on 65 vuotta ja eräiden muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 63–65 vuotta.

(1 000 eur)

	2018	2017
6. Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut	**1.1.–31.12.2018**	**1.1.–31.12.2017**
Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen	540	518
Hallituksen jäsenet	181	207
Yhteensä	**721**	**725**
7. Poistot ja arvonalentumiset	**1.1.–31.12.2018**	**1.1.–31.12.2017**
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet	115	156
Liikearvot	37	28
Muut pitkävaikutteiset menot	145	111
Rakennukset ja rakennelmat	960	976
Koneet ja kalusto	163	238
Yhteensä	**1 419**	**1 509**
8. Tilintarkastajien palkkiot	**1.1.–31.12.2018**	**1.1.–31.12.2017**
Tilintarkastus	39	21
Veroneuvonta	1	8
Muut palvelut	6	3
Yhteensä	**45**	**32**
9. Rahoitustuotot ja -kulut		
Rahoitustuotot	**1.1.–31.12.2018**	**1.1.–31.12.2017**
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	14 480	11 665
Tuotot osuuksista omistusyhteysyrityksissä	81	141
Tuotot osuuksista yhteensä	**14 561**	**11 806**
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	428	491
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	**428**	**491**
Muut korko- ja rahoitustuotot saman konsernin yrityksiltä	56	65
Muut korko- ja rahoitustuotot omistusyhteysyrityksiltä	28	28
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	2	1
Osakkeiden myyntivoitot	5	851
Realisoitumattomat voitot koronvaihtosopimuksista	219	442
Realisoitumattomat voitot käypään arvoon arvostuksesta		2 671
Muut rahoitustuotot yhteensä	**312**	**4 059**
Rahoitustuotot yhteensä	**15 301**	**16 356**

(1 000 eur)

	2018	2017
Rahoituskulut		
Muut korko- ja rahoituskulut konserniyrityksille		
Muut korko- ja rahoituskulut muille	-1 131	-1 329
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	**-1 131**	**-1 329**
Realisoitumattomat tappiot käypään arvoon arvostuksesta	-1 045	
Rahoituskulut yhteensä	**-2 177**	**-1 329**
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**13 125**	**15 027**

10. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet 2018	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 493	237	1 037	63	2 830
Lisäykset			72	187	259
Siirrot erien välillä			63	-63	0
Vähennykset	-334		-45		-379
Hankintameno 31.12.	1 159	237	1 127	187	2 710
Kertyneet poistot 1.1.	-1 095	-71	-567		-1 732
Tilikauden poisto	-115	-37	-145		-297
Vähennysten kertyneet poistot	334	0	45		379
Kertyneet poistot 31.12.	-876	-108	-666		-1 650
Kirjanpitoarvo 31.12.	**283**	**129**	**461**	**187**	**1 060**

Aineettomat hyödykkeet 2017	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävaikut-teiset menot	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 420	145	936		2 502
Lisäykset	33	91	113	63	301
Lisäykset, kons. sis. yritysjärjestelyt	108		1		109
Vähennykset	-69		-14		-83
Hankintameno 31.12.	1 493	237	1 037	63	2 830
Kertyneet poistot 1.1.	-1 005	-43	-470		-1 518
Tilikauden poisto	-156	-28	-111		-295
Vähennysten kertyneet poistot	67		14		81
Kertyneet poistot 31.12.	-1 095	-71	-567		-1 732
Kirjanpitoarvo 31.12.	**398**	**166**	**471**	**63**	**1 097**

(1 000 eur)

11. Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet 2018	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 378	36 045	2 518	399	41 340
Lisäykset			165		165
Vähennykset	-3	-11	-448		-461
Hankintameno 31.12.	2 375	36 034	2 235	399	41 043
Kertyneet poistot 1.1.		-28 244	-2 095		-30 340
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		1	423		425
Tilikauden poisto		-960	-163		-1 122
Kertyneet poistot 31.12.		-29 203	-1 834		-31 037
Kirjanpitoarvo 31.12.	**2 375**	**6 831**	**401**	**399**	**10 006**

Aineelliset hyödykkeet 2017	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 378	35 974	2 421	399	41 172
Lisäykset		71	110	0	181
Lisäykset, kons. sis. yritysjärjestelyt			134		134
Vähennykset			-147		-147
Hankintameno 31.12.	2 378	36 045	2 518	399	41 340
Kertyneet poistot 1.1.		-27 268	-2 001		-29 269
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			143		143
Tilikauden poisto		-976	-238		-1 214
Kertyneet poistot 31.12.		-28 244	-2 095		-30 340
Kirjanpitoarvo 31.12.	**2 378**	**7 800**	**423**	**399**	**11 000**

12. Sijoitukset

Sijoitukset 2018	Saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus-yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	106 220	524	16 235	122 979
Lisäykset	4 937		100	5 037
Vähennykset			-249	-249
Uudelleen arvostus			-1 045	-1 045
Hankintameno 31.12.	111 157	524	15 040	126 721
Kirjanpitoarvo 31.12.	**111 157**	**524**	**15 040**	**126 721**

Sijoitukset 2017	Saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus-yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	106 218	524	14 829	121 571
Lisäykset	3		17	20
Vähennykset			-1 283	-1 283
Uudelleen arvostus			2 671	2 671
Hankintameno 31.12.	106 220	524	16 235	122 979
Kirjanpitoarvo 31.12.	**106 220**	**524**	**16 235**	**122 979**

(1 000 eur)

	2018	2017
13. Konserniosakkeet		
Kiinteistö Oy Kuopion Vuorikatu 21, Kuopio	100,0	100,0
Kiinteistö Oy Tahko Twinhills 213, Kuopio	100,0	100,0
Länsi-Uusimaan Kiinteistö Oy, Lohja	100,0	100,0
Savon Media Oy, Kuopio	100,0	100,0
Lehtisepät Oy, Jyväskylä	100,0	100,0
Savon Jakelu Oy, Kuopio	100,0	100,0
Mediasepät Oy, Jyväskylä	100,0	100,0
Keski-Suomen Media Oy, Jyväskylä	100,0	100,0
Tietoykkönen Oy, Jyväskylä	100,0	100,0
Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula	100,0	100,0
Kamua Oy, Jyväskylä	100,0	100,0
Vaba Meedia Oü, Tallinna	100,0	100,0
Etelä-Suomen Media Oy, Tuusula	100,0	100,0
Päijänne Jakelu Oy, Jyväskylä	100,0	100,0
Mediatalo ESA Oy, Lahti	100,0	100,0
Hämeen Lehtipaino Oy, Hämeenlinna	80,0	80,0
Riihimäen Kirjapaino Oy, Riihimäki	99,7	99,7
IROResearch Oy Tutkimustoimisto, Helsinki	100,0	0,0
Neonmedia Oy, Porvoo	52,2	0,0
14. Osakkuusyritykset		
Väli-Suomen Media Oy, Jyväskylä	50,00	50,00
Arena Partners Oy, Kuopio	37,86	37,86
Jyväskylän Messut Oy, Jyväskylä	26,25	26,25
Jyväskylän Jakelut Oy, Jyväskylä	50,00	50,00
15. Pörssiosakkeet		
Kirjanpitoarvo	9 748	10 842
Markkina-arvo	9 799	10 917
16. Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	1 840	2 200
Saamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä	**1 840**	**2 200**
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä		
Lainasaamiset	568	577
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä yhteensä	**568**	**577**
Saamiset muilta		
Muut saamiset	104	148
Lainasaamiset	20	20
Siirtosaamiset	1	1
Saamiset muilta yhteensä	**124**	**169**
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	**2 532**	**2 946**

(1 000 eur)

	2018	2017
17. Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	998	765
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	575	2 700
Lainasaamiset	4 099	3 558
Konsernitilisaamiset	2 567	2 256
Siirtosaamiset	2	1
Saamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä	**7 244**	**8 515**
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä		
Myyntisaamiset	3	2
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä yhteensä	**3**	**2**
Muut saamiset	2 016	5
Siirtosaamiset	654	354
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	**10 914**	**9 641**
18. Siirtosaamisten olennaiset erät		
Korkosaamiset	28	28
Työterveysmenojen korvausjaksotus	31	48
Muut	594	278
Yhteensä	**654**	**354**

19. Rahavarat

Rahavaroihin sisältyy 66 tuhatta euroa (66 tuhatta euroa vuonna 2017) sulkutilillä olevia varoja.

20. Oman pääoman muutos

Oman pääoman muutos 2018	Osake-pääoma	Muut rahastot	Voitto-varat	Omat osakkeet	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	2 257	269	60 855	-323	63 059
Osingonjako			-7 498		-7 498
Osingonjako konsernin sisäinen			-3		-3
Tilikauden voitto			14 572		14 572
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.2018	**2 257**	**269**	**67 926**	**-323**	**70 130**

Oman pääoman muutos 2017	Osake-pääoma	Muut rahastot	Voitto-varat	Omat osakkeet	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	2 257	269	49 548	-323	51 751
Osingonjako			-5 355		-5 355
Osingonjako konsernin sisäinen			-2		-2
Tilikauden voitto			16 665		16 665
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.2017	**2 257**	**269**	**60 855**	**-323**	**63 059**

(1 000 eur)

	2018	2017
21. Voitonjakokelpoiset varat	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Edellisten tilikausien voitto	53 032	43 867
Tilikauden voitto/tappio	14 572	16 665
Voitonjakokelpoiset varat	**67 603**	**60 532**
22. Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset	3	
Pakolliset varaukset	**3**	
23. Pitkäaikainen vieras pääoma		
Pitkäaikaiset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	46 281	52 066
Muut velat	90	92
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	**46 370**	**52 158**

(1 000 eur)

	2018	2017
24. Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	5 785	5 785
Ostovelat	583	639
Siirtovelat	1 848	1 703
Muut velat	535	1 211
Korkojohdannaiset, ei suojausta	480	699
Yhteensä	**9 231**	**10 038**
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille:		
Ostovelat	29	726
Siirtovelat	1 075	179
Konsernitilivelka	31 529	29 173
Yhteensä	**32 633**	**30 078**
Velat omistusyhteysyrityksille:		
Ostovelat	0	1
Yhteensä	**0**	**1**
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**41 864**	**40 116**
25. Siirtovelkojen olennaiset erät		
Jaksotetut henkilöstökulut	1 678	1 559
Jaksotetut korkokulut	102	54
Muut siirtovelat	68	90
Yhteensä	**1 848**	**1 703**
26. Pantit, vastuut, takaukset		
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin tai yrityskiinnityksiä		
Rahalaitos- ja eläkelainat	52 066	57 851
Takaukset osakkuusyhtiön puolesta	3 964	3 964
Kiinteistökiinnitykset	31 318	31 318
Yrityskiinnitykset	30 068	30 068
Tytäryhtiöosakkeet	18 790	18 790
Konsernitilin luottolimiitin takausvastuu	2 000	2 000
Yrityskortit	10	10
Muut takaukset samaan konserniin kuuluvan yhtiön puolesta	694	707
Muut annetut vakuudet	42	42
Konsernitilisopimuksen perusteella syntyneet tytäryhtiösaamiset (2 567 tuhatta euroa) on pantattu yleisvakuudeksi Nordea Pankki Suomi Oyj:lle. Konsernin vakuudellisiin lainoihin sisältyy panttaamattomuussitoumus, jonka mukaan yhtiö ei saa antaa vakuutta, joka rasittaisi sen nykyistä tai tulevaa varallisuutta, oikeuksia tai saatavia.		
27. Leasingvastuut		
Seuraavan vuoden maksut	478	498
Sitä seuraavien vuosien maksut	377	553

28. Lähipiiritapahtumat

Konsernin johdolta ja hallituksen jäseniltä ei ole lainasaamisia. Johdon ja osakkaiden puolesta ei ole annettu pantteja tai muita vastuita. Konserniliitetiedossa 32 on eritelty lähipiiritapahtumat.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Kuopiossa 20. päivänä
helmikuuta 2019

Hallitus
Leena Hautsalo, puheenjohtaja
Jaakko Kurikka, varapuheenjohtaja
Pekka Haltia
Vesa-Pekka Kangaskorpi
Kalle Kautto
Mikko Paananen
Riitta Vesterinen-Virtanen

Toimitusjohtaja
Vesa-Pekka Kangaskorpi

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kuopiossa 20. päivänä
helmikuuta 2019

Ernst & Young Oy, tilintarkastusyhteisö

Tuija Korpelainen, KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskisuomalainen Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Keskisuomalainen Oyj:n (y-tunnus 0174445-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että
- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.*

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 6 ja emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedossa 8.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa* kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnol-

lemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikkaa käsiteltiin tilintarkastuksessa
Liikearvon arvostus *Viittaamme liitetietoon 13 Aineettomat hyödykkeet ja liikearvo, liitetietoon 14 Arvonalentumiset sekä liitetietoon 1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet (Arvonalentumistestaus)* Tilinpäätöspäivänä liikearvon tasearvo oli 65,5 miljoonaa euroa vastaten 38,3 % varoista ja 82,5 % omasta pääomasta (2017: 68,9 miljoonaa euroa, 37,8 % kokonaisvaroista ja 83,2 % omasta pääomasta). Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka on liikearvon vuotuinen arvonalentumistestaus, koska testaus sisältää Keskisuomalaisen johdon arvioita ja oletuksia. Keskisuomalaisen johto joutuu käyttämään harkintaa määrittäessään muun muassa EBITDA -ennustetta, diskonttauskorkoa ja pitkän ajan kasvukerroin. Tämä seikka oli EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyyden riski.	Tilintarkastustoimenpiteemme, sisälsivät muun muassa seuraavat toimenpiteet: • Arvioimme testausmenetelmän sekä oletusten asianmukaisuutta. • Arvioimme johdon aikaisempina vuosina käyttämien oletusten historiallista tarkkuutta. • Lisäksi arvioimme liitetiedossa 14 esitettyjen tietojen riittävyyttä sekä arvonalentumistestauksen herkkyysanalyysien asianmukaisuutta.
Myyntituottojen tuloutus *Viittaamme liitetieto 1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet (Myyntituottojen tulouttaminen), liitetieto 2 Segmentti-informaatio, liitetieto 4 Myyntituoton kirjaaminen suoritevelvoitteen täyttyessä* Konsernin myyntituotot muodostuvat tuotteiden ja palveluiden myynnistä. Myyntituottojen määrä konsernitilinpäätöksessä oli 166,1 miljoonaa euroa (2017: 174,0 miljoonaa euroa). Tuotemyynnit tuloutetaan kun tuotteiden määräysvalta on siirtynyt asiakkaalle. Palvelumyynnit tuloutetaan, kun palvelu on luovutettu asiakkaalle. Tuottojen kirjaaminen on määritetty riskiksi tuottojen oikea-aikaisen ja oikeamääräisen tuloutuksen osalta. Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyyden riski johtuen tuottojen oikea-aikaiseen ja oikeamääräiseen tuloutukseen liittyvästä riskistä.	Myyntituottojen tulouttamiseen liittyvän riskin huomioimiseksi suoritimme muun muassa seuraavat toimenpiteet: • Arvioimme yhtiön tuloutusperiaatteita sovellettaviin tuloutusstandardeihin nähden. • Suoritimme myynnin tuloutukseen liittyen analyyttisiä ja transaktiotasoisia tarkastustoimenpiteitä. • Arvioimme konsernin myyntituottoihin liittyvien liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit,

suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2006 alkaen yhtäjaksoisesti 13 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Kuopiossa 20.2.2019

Ernst & Young Oy, tilintarkastusyhteisö

Tuija Korpelainen
KHT

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Tämä on Arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7§:n tarkoittama erillinen selvitys Keskisuomalainen Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, johon on viitattu hallituksen toimintakertomuksessa vuodelta 2018 ja joka on käsitelty yhtiön hallituksen kokouksessa 20.2.2019.

Hallinnointikoodi

Keskisuomalainen Oyj noudattaa Suomen Arvopaperimarkkinayhdistyksen 1.10.2015 antamaa ja 1.1.2016 voimaan tullutta suositusta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodista (Corporate Governance) jäljellä esitetyin poikkeuksin, sekä toimialoja valvovien viranomaisten määräyksiä ja ohjeita. Listayhtiöiden hallinnointikoodin edellyttämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on annettu erillisenä kertomuksena toimintakertomuksen yhteydessä. Yhtiön hallinnointikoodi on nähtävillä yhtiön internetsivuilla www.keskisuomalainen.com kohdassa Sijoittajalle / Hallinto ja omistajat.

Hallinnointikoodin tavoitteena on varmistaa, että yhtiötä johdetaan ammattitaitoisesti ja että käytössä ovat eettisesti ja ammatillisesti korkeatasoiset liiketoimintaperiaatteet ja käytännöt.

Hyvän hallinnointikoodin keskeisiä ominaisuuksia ovat:
- omistajien oikeuksien sekä heidän tasapuolisen kohtelunsa turvaaminen
- hallintoelinten vastuu yhtiön johtamisesta ammattitaitoisesti sekä vastuullisesti
- yhtiön taloudellisesta ja muusta toiminnasta annettavan tiedon asianmukaisuus ja läpinäkyvyys
- eri sidosryhmien etujen huomioon ottaminen

Keskisuomalainen Oyj:n hallinnointikoodi edellyttää, että
- yrityksen strategiset tavoitteet ovat selkeät ja ne on viestitetty henkilöstölle, joka sitoutuu niihin
- päätäntävalta ja vastuut on selkeästi määritelty koko konsernissa
- hallitus on ammattitaitoinen ja toimivasta johdosta riippumaton
- hallitus ja toimiva johto tietävät valvontavastuunsa
- yrityksessä ymmärretään sisäisen ja ulkoisen valvonnan merkitys ja rooli
- palkitsemisjärjestelmät tukevat yhtiön strategisia tavoitteita ja ovat osa johtamisjärjestelmää
- yhtiön hallintokulttuuri on avoin ja läpinäkyvä
- konsernilla on vahvistetut missio, visio ja arvot

Keskisuomalainen-konserni

Keskisuomalainen Oyj on Helsingin Pörssissä noteerattu viestintäyhtymä ja sen kotipaikka on Jyväskylä. Keskisuomalainen-konserni toimii Uudellamaalla, Keski-Suomessa, Pohjois-Savossa, Varsinais-Suomessa, Hämeessä, Etelä-Pohjanmaalla, Etelä-Karjalassa sekä Tallinnassa, Virossa. Yhtiön päätoimialana on sanomalehtien kustantaminen, sanomalehtien ja muiden painotuotteiden painaminen ja jakelu sekä sähköinen liiketoiminta.

Keskisuomalainen-konserniin kuuluivat 31.12.2018 emoyhtiö Keskisuomalainen Oyj ja sen tytäryhtiöt Keski-Suomen Media Oy, Savon Media Oy, Etelä-Suomen Media Oy, Väli-Suomen Media Oy, Lehtisepät Oy, Hämeen Lehtipaino Oy, Painotalo Plus Digital Oy, Savon Jakelu Oy, Mediasepät Oy, Kamua Oy, Tietoykkönen Oy, Riihimäen Kirjapaino Oy, IROResearch Oy, Neonmedia Oy, Päijänne Jakelu Oy sekä kiinteistöyhtiöt Kiinteistö Oy Kuopion Vuorikatu 21, Kiinteistö Oy Tahko Twinhills 213 ja Länsi-Uusimaan Kiinteistö Oy, alakonserni Suomen Lehtiyhtymä Oy ja sen tytäryhtiöt Moottori Media Oy, Omnipress Oy ja SLY-Kirkkolehdet Oy sekä alakonserni Mediatalo ESA Oy ja sen tytäryhtiö Esa Digital Oy. Lisäksi Keskisuomalainen OUJ omistaa täysin Virossa toimivan Vaba Meedia Oü:n.

Keskisuomalainen-konserniin kuuluivat lisäksi myös seuraavat osakkuusyhtiöt: Jyväskylän Jakelut Oy (50 %), Arena Partners Oy (37,9 %), Jyväskylän Messut Oy (26,3 %), Kärkimedia Oy (26,5 %), Porvoon Mediajakelu Oy (40,0 %), Jakelujuniorit Oy (20,0 %), Myyntimestarit Oy (31,6 %), Hämeen Ääni Oy (40,0 %) sekä Lahden Jakelut Oy (44,8%).

Keskisuomalainen Oyj osti 1.1.2019 voimaan astuneella osakekaupalla Suomen Suoramainonta Oy:n koko osakekannan. Tämän seurauksena Suomen Suoramainonta Oy:stä ja sen tytäryhtiöstä sekä Jyväskylän Jakelut Oy:stä tuli Keskisuomalainen Oyj:n tytäryhtiöitä 1.1.2019 alkaen. Suomen Suoramainonta Oy:n tytäryhtiöt ovat Helsingin Jakelu-Expert Oy, Jakelusuora Oy, Jakelu-Ässät Oy, Janternet Oy, Joensuun ykkösjakelut Oy, Pasi-Jakelut Oy, Porin Jakelukeskus Oy, Porvoon Mediajakelu Oy, P-S Suorajakelu Oy, SSM Cityjakelu Oy, SSM Henkilöstöpalvelut Oy, Tampereen Ykkösjakelut Oy, Turku-Palvelu Oy, Witster Oy, Jakelujuniorit Oy, Jakelumasters Oy, Lahden Jakelut Oy, Suomen Suoramainonta Oy:llä on lisäksi seuraavat osakkuusyhtiöt: Oulu-Suorajakelu Oy, Suora Lähetys Oy ja Länsi-Uudenmaan Mainosjakelu Oy.

Emoyhtiö Keskisuomalainen Oyj

Yhtiökokous

Yhtiön tavoitteena on antaa osakkeenomistajille riittävästi etukäteen tietoja yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista. Yhtiökokouskutsu ja seuraavat tiedot ovat saatavilla yhtiön internetsivuilla viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta:
- osakkeiden ja äänioikeuksien kokonaismäärä osakelajeittain kokouskutsun päivänä
- yhtiökokoukselle esitettävät asiakirjat
- hallituksen päätösehdotukset

Osakkeenomistajalla on oikeus saada haluamansa asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallituksel-

ta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Yhtiö julkistaa vuosittain päivämäärän, johon mennessä osakkeenomistajien tulee esittää yhtiön hallitukselle asiat, jotka hän vaatii Keskisuomalainen Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen asialistalle

Yhtiön internetsivuilla on kahden viikon kuluessa yhtiökokouksesta nähtävissä yhtiökokouksen pöytäkirja äänestystuloksineen ja ne pöytäkirjan liitteet, jotka ovat osa yhtiökokouksen päätöstä.

Keskisuomalainen Oyj:n yhtiökokous kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kesäkuun loppuun mennessä. Yhtiön hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle sekä valmistelee kokoukselle esityslistan. Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen edellyttämistä asioista. Varsinaisessa yhtiökokouksessa päätetään mm.

- tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta
- voiton jakamisesta
- vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, sekä
- hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien valitsemisesta
- hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä maksettavista palkkiosta

Yhtiön tavoitteena on, että kaikki hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat läsnä yhtiökokouksessa. Tilintarkastajan on osallistuttava yhtiökokoukseen. Hallitukseen ensimmäistä kertaa ehdolla olevan jäsenen on osallistuttava yhtiökokoukseen, jotta hänet voidaan esitellä osakkeenomistajille

Hallitus

Keskisuomalainen Oyj:n hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään yhdeksän (9) yhtiökokouksen osakkeenomistajien keskuudesta valitsemaa jäsentä. Yhtiön hallitukseen valitaan henkilöitä, joilla on tehtävän edellyttämä pätevyys.

Hallituksen jäsenet pyritään valitsemaan siten, että he edustavat monipuolista asiantuntemusta ja omistajien näkökulmaa sekä molempia sukupuolia. Hallituksessa oli 31.12.2018 viisi miestä ja kaksi naista. Tulevissa hallituksen jäsenten valinnoissa pyritään huolehtimaan hallituksen monimuotoisuudesta.

Hallituksen toiminnassa noudatetaan yhtiöjärjestyksen määräyksiä, voimassa olevaa Suomen lainsäädäntöä, osakeyhtiölakia ja arvopaperimarkkinalakia. Samoin noudatetaan Suomessa pörssiyhtiöille annettuja ohjeita ja säännöksiä soveltuvin osin.

Yhtiön hallitus on vahvistanut itselleen työjärjestyksen. Hallituksen tehtäviin kuuluvat muun muassa:

- vahvistaa yhtiön strategian ja seuraa jatkuvasti sen ajankohtaisuutta
- määrittelee yhtiön osinkopolitiikan
- hyväksyy strategian pohjalta vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin sekä valvoo niiden toteutumista
- hyväksyy vuosittaiset investointiperiaatteet sekä päättää suurista ja merkittävistä investoinneista, yrityskaupoista ja omaisuuden myynnistä
- vahvistaa toimitusjohtajan esityksestä konsernin organisaatiorakenteen
- nimittää ja erottaa tehtävistään toimitusjohtajan, päätoimittajat ja määrää heidän tehtävänsä sekä päättää heidän työehdoistaan ja palkitsemisjärjestelmistään sekä vahvistaa yhtiön julkaisujen toimituksellisen linjan
- asettaa vuosittain toimitusjohtajalle henkilökohtaiset tavoitteet ja arvioi niiden toteutumista
- päättää yhtiössä käytössä olevista palkitsemisperiaatteista
- käsittelee ja hyväksyy puolivuosikatsauksen, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen
- käsittelee muut asiat, jotka hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja ovat esittäneet otettaviksi kokousten esityslistalle. Myös hallituksen jäsenillä on oikeus saattaa haluamansa asia hallituksen käsiteltäväksi ilmoittamalla siitä puheenjohtajalle.

Hallitus vahvistaa vuosittain itselleen kokousaikataulunsa. Vuoden 2018 aikana hallitus kokoontui 16 kertaa, hallituksen jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 94,64 %.

Hallitus suorittaa vuosittain toiminnastaan itsearvioinnin.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet kolmeksi (3) vuodeksi kerrallaan.

Poikkeaminen suosituksesta 6: Hallituksen jäsenet on valittava vuodeksi kerrallaan

Selitys: Yhtiön liiketoiminnan luonne edellyttää hallituksen jäseniltä yhtä vuotta pitkäaikaisempaa perehtymistä ja sitoutumista toimintaan. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan kolmannen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenistä on kunakin vuonna erovuorossa kaksi - kolme jäsentä. Hallituksen jäseneksi ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

Poikkeaminen suosituksesta 7

Hallituksen jäsenehdokkaita ei ilmoiteta yhtiökokouskutsussa. Hallitus käy valmistellessaan yhtiökokousta keskustelua mahdollisista uusista jäsenistä, mutta jättää yhtiökokoukselle esityksen teon jäsenehdokkaista.

Keskisuomalainen Oyj:n hallitus suorittaa hallituksen jäsenten riippumattomuusarvioinnin kerran vuodessa. Tämän hetkisen arvioinnin perusteella ovat kaikki muut hallituksen jäsenet paitsi toimitusjohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi yhtiöstä ja listayhtiöiden hallinnointikoodisuosituksessa tarkoitetusta merkittävästä osakkeenomistajasta riippumattomia. Vesa-Pekka Kangaskorvella on työsuhde yhtiöön.

Nykyisessä 27.4.2018 yhtiökokouksen valitsemassa hallituksessa on seitsemän jäsentä. Hallitukseen kuului:

1.1.2018–27.4.2018	27.4.2018–31.12.2018
Leena Hautsalo	Leena Hautsalo
Jaakko Kurikka	Jaakko Kurikka
Pekka Haltia	Pekka Haltia
Mikko Paananen	Mikko Paananen
Kalle Kautto	Kalle Kautto
Riitta Vesterinen-Virtanen	Riitta Vesterinen-Virtanen
Vesa-Pekka Kangaskorpi	Vesa-Pekka Kangaskorpi

Hallituksen jäsenet ja heidän omistuksensa esitellään vuosikertomuksessa ja yhtiön internetsivuilla www.keskisuomalainen.com/fi/sijoittajalle/hallinto-ja-omistajat/hallitus-ja-toimitusjohtaja/

Hallituksen valiokunnat

Keskisuomalainen Oyj:n hallituksella on palkitsemisvaliokunta, joka raportoi työstään hallitukselle. Yhtiöllä ei ole tarkastusvaliokuntaa, vaan koko hallitus osallistuu yhtiön taloudellista raportointia ja valvontaa koskevien asioiden käsittelyyn. Yhtiöllä ei ole erillistä nimitysvaliokuntaa.

Palkitsemisvaliokunta

Keskisuomalainen Oyj:n hallituksella on palkitsemisvaliokunta, joka raportoi työstään hallitukselle. Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on valmistella johdon ja henkilöstön palkkaus- ja palkitsemisperiaatteet. Palkitsemisvaliokuntaan kuuluvat hallituksen puheenjohtaja sekä hallituksen varapuheenjohtaja. Toimitusjohtaja toimii esittelijänä. Valiokunta kokoontui vuonna 2018 3 kertaa.

Toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja muu konsernin johto

Keskisuomalainen Oyj:n hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja vastaa koko konsernin toiminnasta konsernin hallituksen hyväksymien strategisten tavoitteiden, budjettien ja yleisperiaatteiden mukaisesti. Toimitusjohtaja hoitaa Keskisuomalainen Oyj:n toimitusjohtajana yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajalla on apunaan konsernin johtoryhmä, jonka hallitus nimeää toimitusjohtajan esityksestä.

Toimitusjohtaja toimii hallituksen kokouksissa esittelijänä. Hän voi halutessaan kutsua myös muita yhtiön johtoon kuuluvia henkilöitä hallituksen kokouksiin esittelemään omaan asiantuntijatehtäväänsä kuuluvia asioita.

Keskisuomalainen Oyj:n toimitusjohtajana on KTM Vesa-Pekka Kangaskorpi (syntynyt 1963). Toimitusjohtajan sijaisena toimii Keskisuomalainen Oyj:n talousjohtaja, KTM, Heikki Linnavirta (s. 1965).

Johtoryhmä

Konsernin johtoryhmän keskeiset tehtävät ovat:

- konsernin strategiatyön valmistelu ja jalkauttaminen
- liiketoiminnan kilpailukyvyn kehittäminen
- jatkuva liiketoiminnan seuranta ja toiminnan ohjaus
- asiakaslähtöisen tuotekehityksen edistäminen sekä asiakastyytyväisyyden ja tuloksien seuranta
- liiketoimintasuunnitelmat, budjetoinnit, investoinnit, koulutussuunnitelmat konsernin vuosikellon mukaan
- konsernin henkilöstön osaamisen ja työtyytyväisyyden kehittäminen
- sisäinen viestintä
- johtaminen omalla esimerkillä
- konsernihallituksen asioiden valmistelu

Johtoryhmän jäsenet

Konsernin johtoryhmä 1.1. - 31.8.2018

- Konsernijohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi
- Liiketoimintajohtaja Erkki Summanen
- Kaupallinen johtaja Jaakko Lintunen
- Talousjohtaja Heikki Linnavirta
- Journalistinen johtaja, päätoimittaja Pekka Mervola
- Digitaalisen liiketoiminnan johtaja Kirsi Hakaniemi

Konsernin johtoryhmä 1.9.2018 -31.10.2018

- Konsernijohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi
- Liiketoimintajohtaja Erkki Summanen
- Talousjohtaja Heikki Linnavirta
- Journalistinen johtaja, päätoimittaja Pekka Mervola
- Digitaalisen liiketoiminnan johtaja Kirsi Hakaniemi

Konsernin johtoryhmä 1.11.2018 -

- Konsernijohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi
- Liiketoimintajohtaja Erkki Summanen
- Kaupallinen johtaja Mikko Pakarinen
- Talousjohtaja Heikki Linnavirta
- Journalistinen johtaja, päätoimittaja Pekka Mervola
- Digitaalisen liiketoiminnan johtaja Kirsi Hakaniemi

Konsernin johtoryhmän sihteerinä toimi Anna Järvinen. Konsernin johtoryhmä kokoontui kerran kuukaudessa.
Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten henkilö- ja omistustiedot esitellään yhtiön internetsivuilla.

Tytäryhtiöiden ja tulosyksiköiden johto ja hallinnointi

Emoyhtiön yhtiökokouksesta, hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä johtoryhmistä todettu pätee myös soveltuvin osin tytäryhtiöissä ja tulosyksiköissä.

Tytäryhtiöiden hallitukset nimeää konsernin toimitusjohtaja.

Palkat ja palkkiot

Hallituksen jäsenten palkkiot

Yhtiökokous päätti kokouksessaan 27.4.2018 Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen palkkioiksi:

Puheenjohtajan palkkio on 3000 € kuukaudessa ja kokouspalkkio 600 € kokoukselta. Varapuheenjohtajan palkkio on 1700 € kuukaudessa ja kokouspalkkio on 500 € kokoukselta. Jäsenen palkkio on 1500 € kuukaudessa ja kokouspalkkio on 500 € kokoukselta. Sellaiselle hallituksen jäsenelle, joka on työsuhteessa Keskisuomalainen Oyj:hin ei makseta palkkiota.

Hallitukselle maksetut palkkiot vuonna 2018:

- Leena Hautsalo, 46 te
- Kalle Kautto, 25 te
- Mikko Paananen, 24 te
- Pekka Haltia, 25 te
- Jaakko Kurikka, 27 te
- Riitta Vesterinen-Virtanen, 25 te
- Vesa-Pekka Kangaskorpi, 10 te

Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen jäsenille maksettiin vuonna 2018 kuukausi- ja kokouspalkkioita yhteensä 181 te

Keskisuomalainen Oyj:n toimitusjohtajalle on maksettu vuonna 2018 palkkaa ja luontoisetuja 542 te. Toimitusjohtaja on tulospalkkiojärjestelmän piirissä, tulospalkkio perustuu hallituksen hyväksymiin periaatteisiin. Toimitusjohtajalla on oikeus maksimissaan 6 kuukauden tulospalkkioon. Toimitusjohtajan irtisanomisaika yhtiön puolelta on 6 kuukautta ja irtisanoutumisaika 6 kuukautta. Mikäli Keskisuomalainen Oyj irtisanoo toimitusjohtajan, hänelle maksetaan 12 kuukauden peruspalkkaa vastaava korvaus normaalin irtisanomisajan palkan lisäksi.

Toimitusjohtajasopimuksessa ei ole erityisiä ehtoja eläkeiästä. Toimitusjohtajalla on maksuperusteinen lisäeläkejärjestely, josta maksettiin vakuutusmaksuja 32 te vuonna 2018. Toimitusjohtajan työsuhteen ehdot on määritelty kirjallisessa hallituksen hyväksymässä toimitusjohtajasopimuksessa.

Muille johtoryhmän jäsenille maksettujen palkkojen, palkkioiden ja luontoisetujen yhteismäärä oli 1 035 te. Toimitusjohtajan ja hänen suorien alaistensa palkoista ja palkitsemisjärjestelmästä päättää Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen palkitsemisvaliokunta.

Konsernin tulospalkkiojärjestelmä

Konsernissa on tulospalkkiojärjestelmä, jonka perusteet hallitus määrittelee vuosittain. Yhtiössä ei ole käytössä kannustejärjestelmää, jossa yhtiö antaa johdolle omia osakkeita.

Sisäpiirihallinto

Keskisuomalainen Oyj noudattaa Helsingin Pörssin, Nasdaq Helsinki Oy:n 3.7.2016 voimaan tullutta sisäpiiriohjetta.

Keskisuomalainen Oyj:ssä sisäpiiriläiset on jaettu kahteen kategoriaan: ilmoitusvelvollisiin johtohenkilöihin sekä hankekohtaisiin sisäpiiriläisiin.

Johtohenkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka on jäsen liikkeenlaskijan hallinto-, johto- tai valvontaelimessä. Johtohenkilöllä tarkoitetaan myös ylemmän tason johtajaa, jolla on säännöllinen pääsy kyseistä yhteisöä suoraan tai välillisesti koskevaan sisäpiiritietoon ja jolla on valtuudet tehdä johdolle kuuluvia yhtiöön vaikuttavia päätöksiä. Keskisuomalainen Oyj:n johtohenkilöt muodostuvat hallituksesta, toimitusjohtajasta ja konsernin johtoryhmästä. Yhtiö on laatinut ja ylläpitää rekisteriä kaikista johtohenkilöistä sekä heidän lähipiiriin kuuluvista. Rekisteri ei ole julkinen.

Hankekohtaisista sisäpiiriläisistä Keskisuomalainen Oyj pitää puolestaan hankekohtaisia sisäpiirirekisterejä, jotka eivät ole julkisia.

Keskisuomalainen Oyj:n johtohenkilöt eivät saa käydä kauppaa Keskisuomalainen Oyj:n rahoitusvälineillä ennen Keskisuomalainen Oyj:n puolivuosikatsauksen ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista ajanjaksona, joka alkaa 30 vuorokautta ennen puolivuosikatsauksen ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista ja päättyy julkistamispäivää seuraavana päivänä.

Riskien hallinta

Kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Sisäisen valvonnan yleiskuvaus

Keskisuomalainen Oyj:n sisäisen valvonnan tavoitteena on varmentaa, että konsernin toiminta on tuloksellista, tehokasta ja sääntöjenmukaista sekä se, että liiketoimintojen riskienhallinta on asianmukaista ja taloudellinen raportointi luotettavaa. Keskeisiä sisäisen valvonnan periaatteita ovat valvontaympäristön määrittely (mm. toimintaohjeet ja -valtuudet), riskienhallinta, esimiesten suorittamat käytännön valvontatoimenpiteet, tiedottaminen ja koulutus sekä sisäisen valvonnan toimivuuden jatkuva seuranta.

Havaintoihin ja poikkeamiin reagoidaan viipymättä.

Sisäisen valvonnan viitekehys

Keskisuomalainen-konserniin on nimetty sisäinen tarkastaja, jonka avulla voidaan tehostaa hallitukselle kuuluvan valvontavelvollisuuden hoitamista. Sisäisen tarkastajan tehtävänä on avustaa ja tukea hallitusta ja toimivaa johtoa sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa. Sisäinen tarkastaja raportoi konsernin toimitusjohtajalle. Sisäistä valvontaa suoritetaan lisäksi kautta koko konsernin organisaation sisäisen tarkastajan koordinoimana. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat vastaavat osaltaan oman liiketoimintayksikkönsä sisäisen valvonnan toimeenpanosta.

Sisäinen valvonta perustuu hallituksen vahvistamien konsernin ja tytäryhtiöiden toiminta- ja hankinta- yms. ohjeiden noudattamisen seurantaan. Riittävän tarkoilla toimintaohjeilla pyritään jo ennakoiden estämään riskit ja mahdolliset väärinkäytökset. Olennainen huomio kiinnitetään myös konsernin voimavarojen tehokkaaseen hyödyntämiseen.

Konsernin hallitus seuraa talousraportointia säännöllisesti kuukausittain kokouksissaan. Lisäksi kaikki ulkoiset julkistettavat talousraportit käsitellään hallituksessa ennen julkaisua. Taloudelliseen valvontaympäristöön liittyen toimitusjohtaja ja talousjohtaja raportoivat hallitukselle ja hallitus keskustelee asiaan liittyen tarvittaessa myös tilintarkastajien kanssa.

Riskienhallinnan yleiskuvaus

Riskienhallinta on olennainen osa konsernin sisäistä valvontaa. Keskisuomalainen Oyj:n riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinnan avulla johdetaan ja kehitetään liiketoimintaan liittyvien riskien ja mahdollisuuksien tunnistamista, arviointia ja niihin reagointia ja raportointia osana tuloksellista liiketoimintaa. Keskisuomalainen Oyj pyrkii toiminnassaan hyödyntämään liiketoiminnan mahdollisuudet sekä karttamaan tarpeetonta tai liiallista riskinottoa.

Konsernin riskienhallinta ja markkinamuutosten ennakointi on Keskisuomalainen-konsernin johdon jokapäiväistä työtä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Keskisuomalainen Oyj:n hallitus käsittelee ja vahvistaa konsernin strategian, jonka yhteydessä kartoitetaan vuosittain myös liiketoiminta- ja muuhun toimintaympäristöön liittyvät riskit. Hallitus on vahvistanut konsernin ja tytäryhtiöiden toiminta- ja hankintaohjeet, jotka ovat myös liiketoiminnan riskien hallinnan välineitä.

Konsernin suunnittelu- ja ohjausjärjestelmä sisältää muun

muassa vuosittaisen strategiaprosessin, toimintasuunnitelmat ja niiden seurannan sekä riskikartoitukset.

Riskienhallinnan järjestämisen pääperiaatteet

Keskisuomalainen Oyj:n hallitus vastaa konsernin riskienhallinnasta ja liiketoimintojen sisäisestä valvonnasta. Operatiivisella tasolla toimiva johto emo- ja tytäryhtiöissä huolehtii riittävän kattavan ja ajantasaisen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Konsernin riskienhallinta tukee pyrkimyksiä saavuttaa päätetyt tavoitteet välttäen ei-toivottuja operatiivisia ja taloudellisia yllätyksiä. Tämän ohella riskienhallinnassa pyritään myös tunnistamaan ja käyttämään hyväksi liiketoiminnassa esiin tulevat mahdollisuudet.

Riskienhallinnassa pyritään ennakoivaan toimintatapaan, kokonaisvaltaisuuteen sekä liiketoimintalähtöisyyteen. Tässä toimintamallissa konsernin hallituksella ja liiketoimintojen johdolla on keskeinen rooli.

Riskienhallintaprosessin pääpiirteet ja yhteys sisäiseen valvontaan

Strategisten sekä rahoitukseen ja raportointiin liittyvien riskien hallinta on keskitetty konsernitasolla. Konsernijohto seuraa aktiivisesti liiketoimintaympäristön muutoksia sekä arvioi, suunnittelee ja koordinoi konsernin rahoitukseen ja pääomahuoltoon liittyviä asioita.

Taloudelliseen raportointiin liittyvä riskienhallinta sisältää muun muassa toteutuneet tulosraportit ja muut tunnusluvut. Talousennusteprosessi perustuu koko vuoden näkymien ja tuloksen arvioinnin lisäksi 18 kuukauden rullaavaan ennustamiseen. Lisäksi hyödynnetään eri markkinatoimijoilta saatavaa tietoa historiallisen tiedon analysoinnin lisäksi. Näiden pohjalta eri yksiköiden vetäjät ja konsernin johto muodostavat näkemyksen yleisen taloudellisen tilanteen, alueellisten tekijöiden ja markkinoiden kehityksestä sekä niiden vaikutuksesta eri yksiköihin ja sitä kautta koko konserniin. Taloudellinen ennuste päivitetään jokaiseen hallituksen kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä tai puolivuosikatsausta.

Konsernitason controller-toiminto tekee säännöllistä laadunvarmistustyötä analysoimalla talousraportit ja -ennusteet ennen jakelua. Konsernin taloudellista kehitystä ja riskejä seurataan kuukausittain hallituksessa ja johtoryhmissä. Lisäksi konsernin hallitus käsittelee riskit säännöllisesti vuosi- ja puolivuosikatsausten käsittelyn yhteydessä.

Konsernin operatiivisia riskejä ovat mm. mediatuotantoon, painolaitoksiin ja painamiseen liittyvät riskit, henkilöstöriskit sekä tietoturvariskit.

Tuotannolliset riskit konserni pyrkii minimoimaan selkeällä prosessien dokumentoinnilla, niiden automatisoinnilla, laatujärjestelmillä sekä selkeillä päätöksenteon ja valvonnan menettelytavoilla. Konsernissa tehdään säännöllistä toimintaprosessien kehittämistä. Siinä tunnistetaan yksiköittäin tärkeimmät kehityskohteet sekä yhtenäistetään ja selkeytetään koko konsernin toimintaa.

Omaisuusvahinkoihin ja liiketoiminnan keskeytymiseen on varauduttu vakuutuksin. Vakuutusturvan kattavuus tarkistetaan säännöllisesti ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Henkilöriskien toteutumista konsernissa ehkäistään varahenkilöjärjestelmällä ja tehtävien kierrättämisellä sekä huolehtimalla hyvästä työilmapiiristä. Tietoturvariskien hallinta ja valvonta on keskitetty konsernin tietohallinnolle ja sitä kehitetään tietoturva-asiantuntijoiden antamien suositusten perusteella.

Merkittävimmät tunnistetut riskialueet huomioidaan myös sisäisen tarkastuksen ja valvonnan suunnitelmissa. Tällä varmistetaan niiden systemaattinen seuranta ja riittävä ennakointi mahdollisiin ongelmiin.

Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Keskisuomalainen Oyj:ssä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Myös konsernin tilintarkastus seuraa konsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa osana tarkastustyötään. Lisäksi erityistoimeksiannoilla voidaan tarvittavassa laajuudessa kiinnittää tiettyihin havaintoihin tarkempaa huomiota. Keskisuomalainen Oyj:n vuoden 2018 varsinainen yhtiökokous 27.4.2018 valitsi varsinaiseksi tilintarkastajaksi Ernst & Young Oy:n, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Tuija Korpelainen. Ernst & Young Oy:lle maksettiin vuonna 2018 tilintarkastuksesta 99 te ja muista palveluista 6 te.

Tiedottaminen

Keskisuomalainen-konsernin ulkoisesta tiedottamisesta ja sijoittajainformaatiosta vastaa Keskisuomalainen Oyj:n toimitusjohtaja. Yhtiö antaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästään erillisenä kertomuksena. Selvitys yhtiön hallinnointi- ja ohjauskoodista löytyy yhtiön internetsivuilta osoitteessa www.keskisuomalainen.com kohdasta Sijoittajalle. Keskisuomalainen antaa erillisen ei-taloudellisen tiedon selvityksen maaliskuussa 2019.

Konsernin

JOHTORYHMÄ & HALLITUS

Organisaatiokaavio ja
A-osakkeen kurssikehitys

JOHTORYHMÄ

Twitter @VPKangaskorpi

Vesa-Pekka Kangaskorpi

toimitusjohtaja, hallituksen jäsen

s. 1963, KTM, konsernijohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja
Keskisuomalainen Oyj, hallituksen jäsen 1996–,
hallituksen puheenjohtaja 2002–2010

Luottamustoimet

- Alma Mediapartners Oy, hallituksen jäsen 2010–
- Arena Partners Oy, hallituksen varapuheenjohtaja 2010–2016, hallituksen puheenjohtaja 2017–
- Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), hallituksen jäsen 2016–
- Ilkka-Yhtymä Oyj, hallintoneuvoston jäsen 2000–
- Jyväskylän Messut Oy, hallituksen jäsen 2010–
- Jyväskylän Kongressikeskus Oy, hallituksen jäsen 2016–
- Liikesivistysrahasto, hallituksen jäsen 2016–
- Medialiitto (ent. Viestinnän Keskusliitto), hallituksen jäsen 2014–, hallituksen puheenjohtaja 2016–
- Medialiitto, Mediapoolin johtoryhmän jäsen 2016–
- Sanomalehtien Liitto, hallituksen jäsen 2010–, hallituksen puheenjohtaja 2014–2015
- Suomen Saksan kunniakonsuli 2014–
- Suomen Suoramainonta Oy, hallituksen puheenjohtaja 2019-
- Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton (TT) -säätiö, hallituksen jäsen 2017–
- WAN-IFRA, Sanomalehtien maailmanjärjestö, hallituksen jäsen 2014–, johtokunnan jäsen 2016–

Aiemmat työtehtävät:

- Eduskunta, kansainvälisten asiain neuvos 1993–2010
- Enso-Gutzeit Oy, myyntijohtaja 1989–1993

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake 111 201 kpl
K-osake 123 413 kpl

Twitter @ErkkiSummanen

Erkki Summanen

liiketoimintajohtaja

s. 1961, DI
Keskisuomalainen Oyj, liiketoimintajohtaja 2016–
Savon Media Oy, toimitusjohtaja 2015–
Suomen Suoramainonta Oy, vt. toimitusjohtaja 2019 –

Luottamustoimet

- Jakeluyhtiö Suomi Oy, hallituksen jäsen 2016, hallituksen puheenjohtaja 2017–
- Kärkimedia Oy, hallitus 2018–
- Mediapoolin Graafisen viestinnän ryhmän puheenjohtaja 2014–
- Suoralähetys Oy, hallituksen jäsen 2004–
- Suomen Suoramainonta Oy, hallituksen jäsen 2019-
- Sanomalehtien Liitto, Jakelun edunvalvontaryhmän jäsen 2014–

Aiemmat työtehtävät

- Keskisuomalainen Oyj, konsernin myyntijohtaja 2014–2015
- Lehtisepät Oy, toimitusjohtaja 2006–2014
- Maakunnan Sanomat Oy, toimitusjohtaja 2014
- Savon Aluemedia Oy, toimitusjohtaja 2014
- Savon Sanomat Oy, toimitusjohtaja 2006, 2014
- Mediasepät Oy, toimitusjohtaja 2009–2013
- Savon Mediat Oy, toimitusjohtaja 2004–2007
- Savon Jakelu Oy, toimitusjohtaja 2000–2006

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake –
K-osake –

Twitter @PekkaMervola

Pekka Mervola

journalistinen johtaja, päätoimittaja

s.1965, filosofian tohtori
Keskisuomalainen, päätoimittaja 2008–
Keskisuomalainen Oyj, journalistinen johtaja 2017–
Keski-Suomen paikallisjohtaja 2017–
Keski-Suomen Media Oy, toimitusjohtaja 2015–

Luottamustoimet

- Suomen Tietotoimisto Oy (STT), hallituksen jäsen 2009–, varapuheenjohtaja 2018-
- Suomen Tietotoimisto Oy (STT), hallituksen jäsen 2009–
- Viestinnän Keskusliiton työelämävaliokunta, jäsen 2008–
- Viestinnän tutkimussäätiö, hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja 2012–2016, puheenjohtaja 2016–
- Väli-Suomen Media Oy, hallituksen jäsen 2002–

Aiemmat työtehtävät

- Sanomalehti Keskisuomalainen Oy, toimitusjohtaja 2008–2014
- Sanomalehti Karjalainen, päätoimittaja, toimitusjohtaja 2002–2008
- Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oy, lehtitoimialajohtaja 2002–2008
- Sanomalehti Karjalainen, toinen päätoimittaja 2001
- Väli-Suomen Media Oy, toimitusjohtaja, tuottaja 1997–2000
- Sanomalehti Keskisuomalainen, toimittaja 1994–1997
- Jyväskylän yliopisto, tutkimusassistentti 1993–1994

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake –
K-osake –

Twitter @heikkilinnavir1

Heikki Linnavirta

talousjohtaja

s. 1965, KTM
Keskisuomalainen Oyj, talousjohtaja 2005–
Keskisuomalainen Oyj, toimitusjohtajan sijainen 2008–

Luottamustoimet

- Jyväskylän Kauppalaisseuran Säätiö, hallituksen jäsen 2018–
- Suomen Suoramainonta oy, hallituksen jäsen 2019-

Aiemmat työtehtävät

- Elisa Oyj, aluejohtaja 2005
- Yomi Oyj, talous- ja hallintojohtaja 2003–2004
- Flexlink Automation Oy, johtaja 2001–2003
- Metso Paper Oy, Business Controller 2000–2001
- Valmet Oyj/Metso Oyj, projektipäällikkö, sisäinen tarkastaja, laskentapäällikkö 1990–2000

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake -
K-osake -

Twitter @MikkoMsp1

Mikko Pakarinen

kaupallinen johtaja

s. 1973, Tradenomi, MBA (valmistuu 2019)
Keskisuomalainen Oyj, Kaupallinen johtaja, 2018–

Luottamustoimet

- Suomen suoramainonta Oy, hallituksen jäsen
- Laukaa Peurunkagolfin hallituksen jäsen
- JypJunioreiden hallituksen varapuheenjohtaja
- Peurungan hallintoneuvoston jäsen

Aiemmat työtehtävät

- Nordea Pankki Suomi Oyj 2001-2018
  - Toimipaikan johtaja, Jyväskylän toimipaikka 2018
  - Aluejohtaja, Järvi-Suomen alue 2014-2018
  - Yrityskonttorinjohtaja, Kanta-Helsingin yrityskonttori 2010-2014
  - Konttorinjohtaja, Helsinki WTC 2006-2010
  - Yhteysjohtaja, Henkilöstön kehittämisyksikkö (HRD) 2005-2006
  - Myyntijohtaja, avainasiakkaat, Itä-Uudenmaan alue 2001-2005

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake -
K-osake -

Twitter @kirsihakaniemi

Kirsi Hakaniemi

digitaalisen liiketoiminnan johtaja

s. 1978, KTM
Keskisuomalainen Oyj, digitaalisen liiketoiminnan johtaja 2015–

Luottamustoimet

- Arena Messaging Oy, hallituksen jäsen 2016–
- IAB Finland, hallituksen jäsen 2016–2017, 2019- hallituksen puheenjohtaja 2018
- Medialiiton teknologiaryhmän jäsen 2018–
- Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) jäsen 2017–

Aiemmat työtehtävät

- Keskisuomalainen Oyj, verkkoliiketoiminnan päällikkö 2014–2015
- Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford, Journalist Fellow 2013–2014
- Sanomalehti Keskisuomalainen, verkkoliiketoiminnan päällikkö 2010–2014
- Sanomalehti Keskisuomalainen, verkkotuottaja 2007–2010
- Sanomalehti Keskisuomalainen, verkkotoimituksen esimies 2005–2007
- Sanomalehti Keskisuomalainen, verkko- ja uutistoimittaja 2003–2005

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake -
K-osake -

2018
HALLITUS

Hallitus

Leena Hautsalo
hallituksen puheenjohtaja

s. 1969, FM, toimitusjohtaja
Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen jäsen 2000–,
varapuheenjohtaja 2012–2016, puheenjohtaja 2017–

- Heebeli Oy, hallituksen puheenjohtaja 2015–2016, hallituksen jäsen 2016–
- Jyväskylän Kesä -festivaali, hallituksen jäsen 2007–, hallituksen puheenjohtaja 2016–
- Keskisuomalainen Oyj:n palkitsemisvaliokunnan jäsen 2012–, puheenjohtaja 2017–
- Sanomalehti Keskisuomalainen Oy, hallituksen jäsen 2006–2012, varapuheenjohtaja 2012–2014
- Savon Sanomat Oy, hallituksen jäsen 2006–2012, varapuheenjohtaja 2012–2014
- Wiisuri Oy, hallituksen jäsen 2007–2015

Työtehtävät
- Heebeli Oy, toimitusjohtaja 2016–
- Wiisuri Oy, toimitusjohtaja 2007–2015

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake 400 kpl
K-osake 560 kpl

Jaakko Kurikka
hallituksen varapuheenjohtaja

s. 1975, DI, toimitusjohtaja
Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen jäsen 2005–,
varapuheenjohtaja 2017–

- Alfa-Kiinteistöt Oy, hallituksen puheenjohtaja 2017–1/2018
- Alfa-Kodikas Talot Oy, hallituksen puheenjohtaja 2001–1/2018
- Kurikka Flight Oy, hallituksen puheenjohtaja 2018–
- Kurikka Kiinteistöt Oy, hallituksen puheenjohtaja 2004–
- Kurikka Timber Oy, hallituksen puheenjohtaja 2001–2012, jäsen 2012–
- North Star Timber Oy, hallituksen jäsen 2009–

Työtehtävät
- Kurikka Timber Oy, toimitusjohtaja

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake 1 996 kpl
K-osake 8 460 kpl

Pekka Haltia
hallituksen jäsen

s. 1959, insinööri, metsätalousyrittäjä
Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen jäsen 2009–

- Ala- ja Keski-Keiteleen kalastusalue, hallituksen jäsen 2011–2019
- Keiteleen kalatalousalueen hallituksen jäsen 2019-
- Mainostoimisto Mediataivas Oy, hallituksen jäsen 2000–2015
- Sanomalehti Keskisuomalainen Oy, hallituksen jäsen 2009–2014
- Savon Sanomat Oy, hallituksen jäsen 2009–2014

Työtehtävät
- Staples Finland Oy, avainasiakaspäällikkö 1986–2014
- Suomen Puhallintehdas, suunnittelija 1982–1986

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake 18 094 kpl
K-osake 56 244 kpl

Kalle Kautto
hallituksen jäsen

s. 1971, DI, MMM, toimitusjohtaja
Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen jäsen 2006–

- Sanomalehti Keskisuomalainen Oy, hallituksen jäsen 2006–2014
- Savon Sanomat Oy, hallituksen jäsen 2006–2014
- Viitasaaren Reserviupseerit ry, hallituksen puheenjohtaja 2017–
- Viitasaaren Ampujat ry, johtokunnan sihteeri 2016–

Työtehtävät
- Toimitusjohtaja, Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy 2011–
- Maatalousyrittäjä
- Tuotantoteknologian tuntiopettaja, Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2009–2011

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake 11 988 kpl
K-osake 47 378 kpl

Hallitus

Riitta Vesterinen-Virtanen
hallituksen jäsen

s. 1982, YO-merkonomi, toimitusjohtaja
Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen jäsen 2017–

- Perttulan tila Oy:n hallituksen puheenjohtaja 2016
- Perttulan tila Oy:n hallituksen jäsen 2017 -

Työtehtävät
- Toimitusjohtaja, Perttulan tila Oy 2017–
- Maatalousyrittäjä 2016–
- Taloushallinnon työtehtävät 2008–

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake 2 542 kpl
K-osake 3 183 kpl

Mikko Paananen
hallituksen jäsen

s. 1963, KTM, OTK, varatuomari
Keskisuomalainen Oyj:n hallituksen jäsen 2001–,
varapuheenjohtaja 2010–2012

- Kuopion alueen kauppakamari, Ylä-Savon osasto, hallituksen jäsen 2019-
- Finnet-liitto ry, nimitysvaliokunnan jäsen 2012-
- Kaisanet Oy, hallituksen varapuheenjohtaja 2011–
- Puhelinosuuskunta IPY, hallituksen jäsen 2009–
- Sanomalehti Keskisuomalainen Oy, hallituksen jäsen 2006–2010, varapuheenjohtaja 2010–2012, jäsen 2012–2014
- Savon Sanomat Oy, hallituksen jäsen 2006–2010, varapuheenjohtaja 2010–2012, jäsen 2012–2014

Työtehtävät
- Ylä-Savon Osuuspankki, toimitusjohtaja 2017–
- Ylä-Savon Osuuspankki, liiketoimintajohtaja 2015–2017, toimitusjohtajan sijainen 2016–2017
- Säästöpankki Optia, toimitusjohtaja 2014
- Olvi Oyj, johtaja (liiketoiminnan ohjaus ja lakiasiat) 2009–2013
- Ponsse Oyj, talousjohtaja, CFO 2002–2009
- Ponsse Oyj, toimitusjohtajan sijainen 2004–2008
- Osuuspankkiryhmä, asiantuntija- ja johtotehtävät 1989–2002

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018
A-osake 8 280 kpl
K-osake 12 280 kpl

2018 HALLITUS

Vesa-Pekka Kangaskorpi

toimitusjohtaja, hallituksen jäsen

s. 1963, KTM, konsernijohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja
Keskisuomalainen Oyj, hallituksen jäsen 1996–,
hallituksen puheenjohtaja 2002–2010

- Alma Mediapartners Oy, hallituksen jäsen 2010–
- Arena Partners Oy, hallituksen varapuheenjohtaja 2010–2016, hallituksen puheenjohtaja 2017–
- Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), hallituksen jäsen 2016–
- Ilkka-Yhtymä Oyj, hallintoneuvoston jäsen 2000–
- Jyväskylän Messut Oy, hallituksen jäsen 2010–
- Jyväskylän Kongressikeskus Oy, hallituksen jäsen 2016–
- Liikesivistysrahasto, hallituksen jäsen 2016–
- Medialiitto (ent. Viestinnän Keskusliitto), hallituksen jäsen 2014–, hallituksen puheenjohtaja 2016–
- Medialiitto, Mediapoolin johtoryhmän jäsen 2016–
- Sanomalehtien Liitto, hallituksen jäsen 2010–, hallituksen puheenjohtaja 2014–2015
- Suomen Saksan kunniakonsuli 2014–
- Suomen Suoramainonta Oy, hallituksen puheenjohtaja 2019-
- Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton (TT) -säätiö, hallituksen jäsen 2017–
- WAN-IFRA, Sanomalehtien maailmanjärjestö, hallituksen jäsen 2014–, johtokunnan jäsen 2016–

Aiemmat työtehtävät:

- Eduskunta, kansainvälisten asiain neuvos 1993–2010
- Enso-Gutzeit Oy, myyntijohtaja 1989–1993

Omistus Keskisuomalainen Oyj:ssä 31.12.2018

A-osake 111 201 kpl
K-osake 123 413 kpl

KESKISUOMALAINEN OYJ

Savon Media Oy	Keski-Suomen Media Oy	Etelä-Suomen Media Oy
Tietoykkönen Oy	Kamua Oy	Mediasepät Oy
Lehtisepät Oy	Painotalo Plus Digital Oy	Hämeen Lehtipaino Oy
Mediatalo ESA Oy	Länsi-Uusimaan Kiinteistö Oy	Savon Jakelu Oy
Esa Digital Oy	Kiint. Oy Tahko Twinhills 213	OÜ Vaba Meedia
Väli-Suomen Media Oy	Kiint.Oy Kuopion Vuorikatu 21	Suomen Lehtiyhtymä Oy
Neonmedia Oy	IROResearch Oy Tutkimustoimisto	Omnipress Oy
		Moottori Media Oy
		SLY-Kirkkolehdet Oy

Osakkuus-yhtiöt

Jyväskylän Jakelut Oy (50 %)	Kärkimedia Oy (26,47 %)	Myyntimestarit Oy (31,6 %)
Arena Partners Oy (37,86 %)	Porvoon Mediajakelu Oy (40,0 %)	Hämeen Ääni Oy (40,0 %)
Jyväskylän Messut Oy (26,25 %)	Jakelujuniorit Oy (20,0 %)	Lahden Jakelut Oy (44,8 %)

1.1.2019 alkaen Suomen Suoramainonta Oy

KESKISUOMALAINEN OYJ:N A-OSAKKEEN KURSSIKEHITYS HELSINGIN PÖRSSISSÄ 2018–2019 ALKU

Sanomalehdestä

KASVOI MEDIAPERHE

1917

Ensimmäinen Keski-Suomi ilmestyi 7. päivänä tammikuuta 1871.

1918

Nimellä Keskisuomalainen lehti ilmestyi ensimmäisen kerran 3.1.1918.

1932

Keskisuomalainen myytiin painoineen kilpailevan maalaisliittolaisen sanomalehden, Saarijärven Paavon tukiyhtiölle Oy Keskimaalle.

1963

Oy Keskimaa nimi muutettiin Oy Keskisuomalaiseksi.

1973

Keskisuomalainen painettiin ensimmäisen kerran offsetrotaatiolla.

1986

Sanomalehti Keskisuomalainen julistautui sitoutumattomaksi lehdeksi.

1991

Keskisuomalaisesta tuli Suomen vanhin suomenkielinen sanomalehti Uuden Suomen lakkauttamisen johdosta.

1996

Lokakuussa Keskisuomalainen alkoi ilmestyä verkkolehtenä.

2001

Vuoden lopulla Keskisuomalainen osti osake-enemmistön Savon Mediat Oy:stä.

2003

Keväällä julkaistiin Keskisuomalainen ensimmäisenä sanomalehtenä Suomessa näköislehtenä verkossa.

2007

1.10.2007
Savon Mediat Oy sulautui Keskisuomalainen Oyj:hin.

2013

Keskisuomalainen Oyj osti 26.3.2013 Suomen Lehtiyhtymä -konsernin.

2016

Keskisuomalainen Oyj osti Mediatalo ESAn.

2018

IROResearch Oy
Neonmedia Oy

2019

Suomen Suoramainonta Oy

Toimitusneuvosto
Tiina Happonen
Anna Järvinen
Heikki Linnavirta
Jaana Larsson

Tuottaja
Kamua Oy / Jaana Larsson

Visuaalinen suunnittelu ja taitto
Kamua Oy / Kirsi Pehkonen

Kuvat
Kuvatuottaja ja valokuvaaja Kamua Oy, Taina Ristikivi
Mediatalo Keskisuomalaisen valokuvaajat sekä
valokuvaajat Akseli Muraja, Jetro Stavén ja Viivi Huuska

Artikkelit
Kamua Oy, Mediatalo Keskisuomalaisen toimittajat

Paino
Painotalo Plus Digital, Lahti

VASTUULLISTA JOURNALISMIA

YMPÄRISTÖMERKKI MILJÖMÄRKT
4041 0089
Painotuote

PEFC
PEFC/02-31-170

KESKISUOMALAINEN OYJ

Aholaidantie 3, PL 159, 40101 Jyväskylä
014 622 000

keskisuomalainen.com

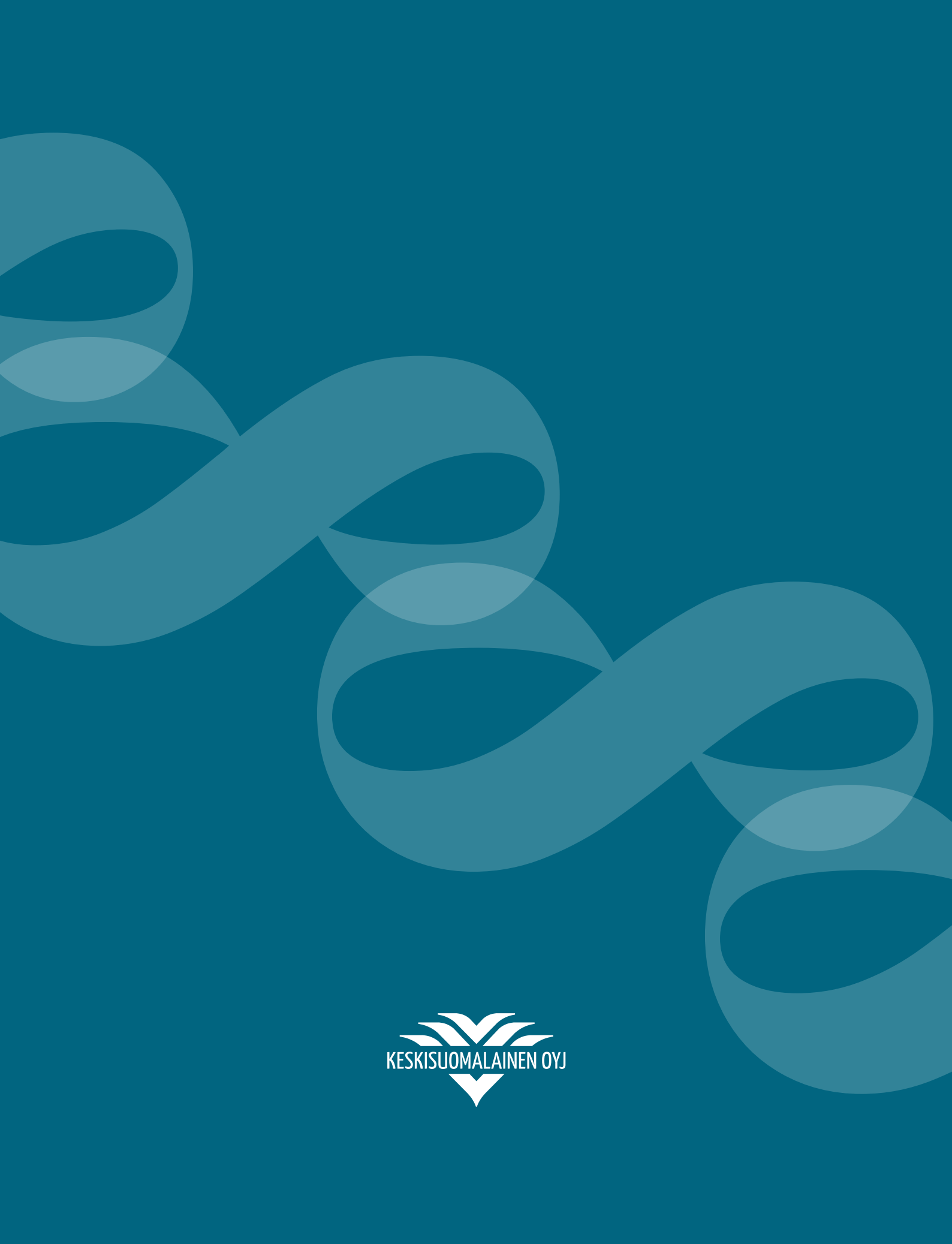
KESKISUOMALAINEN OYJ